

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

David Pavlík

Sport a pracovní právo

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: prof. JUDr. Jan Pichrt, Ph.D.

Katedra pracovního práva a práva sociálního zabezpečení

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 10. 4. 2024

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 190 625 znaků včetně mezer.

V Praze dne 14.dubna 2024

David Pavlík

Na tomto místě bych rád poděkoval prof. JUDr. Janu Pichrtovi, Ph.D. za jeho cenné rady a inspiraci, kterou mi poskytl pro psaní této práce. Současně bych chtěl poděkovat své rodině a přítelkyni za nekonečnou trpělivost a podporu během celého mého studia. Vždycky jste ve mě věřili a v jakékoliv situaci jste mi byli oporou. Z celého srdce Vám děkuji.

Obsah

Úvod.....	1
1. Základní pojmy	6
1.1 Vymezení pojmu sport.....	6
1.2 Sportovní právo	10
1.3 Právní úprava sportu v ČR	14
2. Subjekty působící v rámci sportovní činnosti	18
2.1 Sportovní organizace	19
2.2 Sportovní trenéři.....	25
2.3 Agenti hráčů	27
3. Národní sportovní agentura.....	29
3.1 Základní informace a vznik NSA.....	29
3.2 Financování sportu v ČR pomocí NSA.....	34
4. Právní úprava sportu v EU a na Slovensku	43
4.1 Právo EU a jeho dopady na oblast sportu	43
4.2 Rozsudek SDEU „Superliga“	46
4.3 Vývoj právní úpravy sportu na Slovensku, inspirace pro ČR?	50
5. Postavení profesionálního sportovce na trhu práce.....	57
5.1 Profesionální sportovec jako OSVČ	58
5.2 Profesionální sportovec v postavení zaměstnance	64
5.3 Následky odlišností v postavení profesionálního sportovce jako OSVČ a zaměstnance	68
Závěr.....	74
Seznam použitých zkratk.....	76
Seznam použitých zdrojů	77
Název práce, abstrakt a klíčová slova	90
Title of the thesis, abstract and key words	91

Úvod

Ze všeho nejdříve je třeba uvést fakt, jakým způsobem se vyvíjel sport a aktivity s ním spojené. Srovnáme-li, jak vypadal sport v období antiky se sportem v devatenáctém či dvacátém století, můžeme vyvodit, že se jedná o dvě naprosto odlišné koncepce. V této souvislosti je třeba si uvědomit, že sport jako takový prošel v posledních desetiletích velmi bouřlivým vývojem. Můžeme s jistotou konstatovat, že význam sportu v moderní době velmi roste. Sport se stává součástí každodenního života napříč celou společností. Mé tvrzení opírám o fakt, že v posledních desetiletích dochází k nárůstu tzv. sedavých zaměstnání¹, což souvisí s technologickým rozvojem společnosti. Na základě dat je možné přesně určit, o kolik procent v rámci populace poklesnul poměr počtu lidí, kteří pracují v zemědělství.² Moderní člověk dvacátého prvního století se v rámci své běžné pracovní činnosti již s fyzickou aktivitou tolik neseškává. Tento pohybový deficit vede velkou část populace k pravidelným mimopracovním fyzickým aktivitám, tedy se sport stává nezbytnou součástí denní rutiny nás všech. Toto tvrzení jde ruku v ruce s novým fenoménem, který vyznává čím dál více lidí. Tímto fenoménem mám na mysli zdravý životní styl, jehož nezbytnou součástí je i pravidelná pohybová aktivita. Vhodnou pohybovou aktivitou jsou zejména sportovní činnosti.

Když se podíváme na situaci v Evropské unii, (dále jen „EU“), tak zjistíme, že jsou státy EU, kde je sport běžnou aktivitou celé řady občanů, například státy severské, ale i takové Lucembursko či Nizozemsko. V porovnání s těmito zeměmi je naše země trochu pozadu, nicméně umístění v top 10 v rámci EU můžeme považovat za úspěch.³ Když ale hovoříme o tom, že roste počet obyvatel, kteří se věnují pravidelně nějaké sportovní aktivitě, znamená to, že praktikují sport aktivním způsobem. Nicméně jsou zde také lidé, kteří se věnují sportovním aktivitám v pasivní podobě. V takovém případě můžeme hovořit o tom, že roste počet lidí, kteří

¹ Téměř 40 % je již alarmující číslo s tím, že toto číslo bude pravděpodobně dále narůstat. Srov. Sit at work? You are one of 39 %. Online. 2017. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/DDN-20190305-1?inheritRedirect=true&redirect=/eurostat/>. [cit. 2024-02-29].

² Za 25 let klesnul počet o 50 % Srov. Počty českých pracovníků v zemědělství klesají, sklizeň zachraňují pomocníci ze zahraničí. Online. 2023. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/portal/mze/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/pocty-ceskych-pracovniku-v-zemedelstvi>. [cit. 2024-02-29].

Když půjdeme ještě dál, tak v rozmezí 1948–2010 to byl pokles o 90 %, vyjádřeno v číslech: Z 1,3 mil pracovníků na 132 tisíc. Srov. Počet lidí pracujících v zemědělství klesl od roku 1948 desetkrát [online]. 2011 [cit. 2024-02-29]. Dostupné z: <https://cesky.radio.cz/pocet-lidi-pracujicich-v-zemedelstvi-klesl-od-roku-1948-desetkrat-8358329>

³ Srov. Eurobarometr 525 – Sport a fyzická aktivita. Online. 2022. Dostupné z: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2668>. [cit. 2024-02-29].

chodí pravidelně sledovat nějaké sportovní utkání, ale jedná se také o lidi, kteří jsou fanoušky nějakého sportovního klubu.

V této souvislosti se vybízí položit si otázku: Jaká je role sportu v dnešní společnosti?

V první řadě bych chtěl uvést, že sport jako takový se v posledních deseti letech velmi silně komercializoval. Dokonce bychom mohli při určitém úhlu pohledu konstatovat, že zde máme i nové odvětví ekonomiky. V důsledku této komercializace totiž platí, že se sport v moderních společnostech nemalou měrou podílí na celkovém hrubém domácím produktu.⁴

Kromě toho sport čím dál více také plní roli zaměstnavatele. Na sport se napojila celá řada odvětví, můžeme například hovořit o sportovním marketingu.⁵

Část populace, která participuje na sportu jako na zdroji obživy se dá rozdělit do několika skupin. První skupina představuje osoby, které vyrábějí a prodávají různé sportovní vybavení. Druhou skupinou jsou osoby, které v souvislosti se sportem poskytují různé služby a v neposlední řadě zde máme také skupinu, která se pokouší o to, aby se stali profesionálními sportovci.

S procesem, který spočívá v tom, že sport čím dál více prostupuje všemi oblastmi života společnosti, vzniká potřeba právní regulace sportovního odvětví. Tato regulace se pochopitelně provádí pomocí legislativních a jiných opatření. Kromě veřejnoprávních legislativních norem, tedy zákonů, případně vyhlášek, se jedná o soukromoprávní normy, které mohou utvářet soukromé subjekty, těm ve sportu říkáme sportovní organizace a jsou jimi například sportovní svazy a asociace. Všechny tyto normy můžeme nazvat souhrnným pojmem, kterým je sportovní právo. Další významnou oblastí regulující jednotlivá sportovní odvětví, která ke sportu neodmyslitelně patří a je stěžejním tématem této práce, je problematika pracovněprávních norem a vztahů z nich vyplývajících.

⁴ Dle studie, kterou nechala zpracovat Evropská komise se sport v roce 2012 podílel na HDP EU ze 2,12 % a zaměstnanost ve sportovním odvětví činila 2,72 % zaměstnanosti v EU. Srov. Study on the economic impact of sport through sport satellite accounts. Online. 2018. Dostupné z: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/865ef44c-5ca1-11e8-ab41-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-71256399>. [cit. 2024-02-29].

⁵ Je velice pravděpodobné, že podíl sportu na HDP v EU od posledních dat z roku 2012 rostl, nicméně pandemie Covid 19 zasáhla sport bezprecedentním způsobem a dle dat z roku 2021 klesl HDP sportovního odvětví o 15 % a počet pracovních míst o 16 % srov. THE IMPACT OF THE COVID 19 PANDEMIC ON SPORT AND THE SPORTS INDUSTRY. Online. 2021, s. 128. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/358565412_THE_IMPACT_OF_THE_COVID_19_PANDEMIC_ON_SPORT_AND_THE_SPORTS_INDUSTRY. [cit. 2024-02-29].

Právě pracovní právo by dnes mělo být v určité míře aplikováno v rámci vztahů ve sportovních odvětvích po vzoru ostatních států EU. Je však nutné dbát na to, aby se aplikace těchto norem do sportovního odvětví prováděla s velkou mírou specifikace. Ve vztahu sportovců se sportovními kluby je celá řada specifik, se kterými se v běžném pracovněprávním vztahu nemůžeme setkat.⁶

Tato specifická a složitost v České republice, (dále jen „ČR“), přispěla k tomu, že můžeme vysledovat určitou nechuť zákonodárců k tomu, aby přistoupili ke konkrétní speciální právní úpravě, která by se týkala postavení zaměstnanců – profesionálních sportovců. Ačkoliv se ve státech EU běžně s touto praxí setkáváme.⁷ V těchto zemích totiž mají profesionální sportovci přiznán status zaměstnance sportovního klubu. V ČR se s tímto vymezením můžeme setkat jen zřídka, naopak absolutní většina těchto sportovců vystupuje v postavení osoby samostatně výdělečně činné, (dále jen „OSVČ“).⁸

Cílem mé diplomové práce je zpracovat analýzu právní (ne)úpravy v ČR v oblasti sportu a zhodnotit její stav. V této souvislosti se budu kromě soukromoprávních vztahů věnovat také financování sportu v ČR, který je od roku 2019 financován pomocí Národní sportovní agentury, (dále jen „NSA“). Představím její fungování a vývoj, kterým si prošla, provedu zhodnocení její práce za uplynulé roky a pokusím se najít odpověď na to, zda je taková instituce potřebná a zda by nebyla lepší jiná forma financování. Dále se budu věnovat funkci EU ve vztahu k úpravě sportovního odvětví, zmíním také recentní rozsudek Soudního dvora EU, (dále jen „SDEU“), týkající se postavení nadnárodních organizací FIFA⁹ a UEFA¹⁰ ve vztahu k právu EU. Následně stručně nastíním právní úpravu v oblasti sportu na Slovensku, které se po vzoru ostatních států EU vydalo odvážným směrem k ambicióznímu projektu komplexního zákona o sportu. Tuto úpravu kriticky zhodnotím zejména z jejího praktického fungování, zda se opravdu podařilo zlepšit právní prostředí profesionálního sportu, nebo koncept zůstal jenom na papíře. Zároveň jsem toho názoru, že český zákonodárce by se mohl slovenskou právní úpravou inspirovat při

⁶ K tomu blíže Kapitola 5 Postavení profesionálního sportovce na trhu práce.

⁷ Můžeme uvést zejména Francii, Portugalsko, Belgie, Španělsko a částečně se na tuto cestu vydalo také Slovensko, ale k tomu blíže v kapitole 4 Právní úprava sportu v EU a na Slovensku. Srov. JAMES, Mark. Sports Law. 3. vydání. London: Palgrave Macmillan Limited, 2017, Str. 11. ISBN-13: 978-1137559258.

⁸ Srov. KOHOUT, David. Profesionální sportovci v ČR a jejich „pracovní podmínky.“ In PICHRT, Jan a TOMŠEJ, Jakub (ed.). Balancování na hraně work-life balance a transparentnosti. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7676-278-7. Str. 127.

⁹ Fédération Internationale de Football Association (Mezinárodní federace fotbalových asociací), (dále jen „FIFA“).

¹⁰ Union of European Football Associations (Unie evropských fotbalových asociací), (dále jen „UEFA“).

tvoření českého komplexního zákona o sportu, a proto z výsledku hodnocení slovenské cesty v praxi zkusím přinést odpověď na to, co by ČR mohla udělat lépe, aby se vyvarovala problémům, které nastaly na Slovensku. Současná praxe v ČR je taková, že profesionální sportovec v kolektivních sportech vystupuje spíše v postavení OSVČ, nikoliv v postavení zaměstnance, což přináší značné nevýhody zejména pro sportovce, neboť je jim upřena pracovní právní ochrana jako slabší smluvní strany. Budu se zabývat posouzením povahy činnosti profesionálního sportovce v kolektivních sportech v kontextu toho, zda se jedná o závislou práci, a nikoliv podnikatelskou činnost jako OSVČ. Zmíním také přílehlavou judikaturu našich soudů. Právě tato judikatura je zajímavá, zejména tím, že rozporuje povinnou aplikaci pracovní právních norem na činnost těchto sportovců.¹¹ Kromě toho je také nutné si uvědomit, že do profesionálního sportu vstupují i jiné subjekty, rozhodně se nejedná jenom o samotné sportovce a sportovní kluby. Mezi tyto subjekty můžeme například zařadit trenéry a agenty těchto profesionálních sportovců a dále různé asociace, které sdružují samotné hráče i kluby. V tomto kontextu bych uvedl to nejpodstatnější, tedy jaké je vlastně postavení těchto subjektů, které se pohybují v profesionálním sportu.

Práce je systematicky členěna do pěti kapitol, které se dále dělí na jednotlivé podkapitoly.

První kapitola se zabývá vymezením základních pojmů, které souvisí se sportovním odvětvím. Mezi tyto základní pojmy řadím především vymezení samotného pojmu sport a jeho možné členění. Dále rozvedu, co se skrývá pod souhrnným pojmem sportovní právo. Na existenci sportovního práva v řadách odborníků totiž není jednotný názor. Dále stručně představím situaci, která nyní panuje v oblasti právní úpravy sportu v ČR.

Druhá kapitola představuje subjekty, které se v rámci sportovního sektoru vyskytují. Jedná se zejména o sportovní organizace, které fungují v tzv. pyramidové struktuře. V případě sportovních organizací mám na mysli jak jednotlivé sportovní kluby, které jsou základním stavebním prvkem sportovních organizací, tak pochopitelně i jednotlivé hráčské asociace. Dále stručně nastíním právní postavení a regulaci agentů hráčů a sportovních trenérů.

Ve třetí kapitole se věnuji problematice NSA a financování sportu v ČR. Uvádím důvody jejího vzniku, její právní úpravu, orgány a popisuji vývoj, kterým si za posledních téměř 5 let prošla

¹¹ Srov. Rozsudek NSS ČR sp. zn. 2 Afs 16/2011 ze dne 29. listopadu 2011.

z hlediska legislativních změn. Dále se zaměřuji na to, jakým způsobem je v ČR sport pomocí NSA financován a na závěr zhodnocuji její fungování a zda se podařilo naplnit její koncepci.

Ve čtvrté kapitole mám za cíl představit funkci EU ve vztahu k úpravě sportovního odvětví. Uvádím zde recentní velice zajímavý rozsudek SDEU týkající se částečně projektu Superligy, ale především postavení nadnárodních organizací FIFA a UEFA ve vztahu k právu EU. Dále zde uvádím vývoj slovenské právní úpravy sportu, které dělím dle jednotlivých milníků na situaci před přijetím speciálního zákona, situaci po přijetí a současný stav po zásadní novelizaci v roce 2020. Úpravu podrobím kritickému zhodnocení a pokusím se de lege ferenda nabídnout pro českého zákonodárce řešení v podobě převzetí této koncepce s přihlédnutím k problémům, které na Slovensku vyvstaly.

V páté kapitole se věnuji postavení profesionálního sportovce na trhu práce. V první řadě se v této kapitole zaměřuji na postavení profesionálního sportovce jako OSVČ. Zkoumám a hodnotím, zdali profesionální sportovci v kolektivních i individuálních sportech naplňují znaky živnosti. Poté vysvětluji rozdíl mezi osobou provozující živnost a osobou vykonávající nezávislé povolání především z hlediska daňového. Dále se zabývám postavením profesionálního sportovce jako zaměstnance. Uvádím znaky závislé práce, které jsou uvedeny v zákoně s přihlédnutím k judikatorně dovozeným a opět zkoumám a hodnotím, zdali tyto znaky a podmínky výkonu závislé práce naplňují sportovci vykonávající kolektivní sporty. Nakonec tyto instituty navzájem porovnávám a uvádím výhody a nevýhody, které z těchto institutů plynou, jak pro sportovce, tak i pro sportovní organizace, které je „zaměstnávají.“ Současně k této problematice zaujímám vlastní kritický postoj.

Při psaní této práce jsem vycházel jak z domácí, tak i zahraniční odborné literatury, jednalo se o odborné prameny, které se v převážné většině věnují oblasti pracovního a sportovního práva. Na základě komparace domácí a zahraniční literatury, bych rád zdůraznil skutečnost, že zahraniční prameny věnují mnohem více pozornosti problematice sportu, na rozdíl od ČR, která se tomuto tématu věnuje spíše okrajově.

1. Základní pojmy

1.1 Vymezení pojmu sport

Ze všeho nejdříve je třeba začít otázkou, co si představit pod pojmem sport? I když by se na první pohled mohlo zdát, že se jedná o jednoduchou otázku, tak tomu tak rozhodně není. V případě sportu jako například u definice práva, není téměř možné najít obecně uznávanou definici. Na druhou stranu je ale třeba mít na paměti, že v zásadě všichni lidé vědí, co to sport je a dokážou ho i identifikovat, případně charakterizovat. Nicméně pro každého člověka bude mít slovo sport pravděpodobně jiný význam. Pro velkou část populace může být sport vnímán jako činnost napomáhající odbourání stresu, odreagování se a v neposlední řadě je charakteristickým aspektem sportu možnost socializace s ostatními lidmi. V takovém pojetí tak vnímáme sport především jako rekreační činnost, která má celou řadu pozitivních faktorů. Pro téma této práce jsou stěžejní lidé, kteří vnímají sport jako příležitost k prezentaci svých sportovních kvalit. V tomto případě tito lidé často sledují svůj vlastní ekonomický zájem a potencionální benefity z toho vyplývající. Z výše uvedeného tak vyplývá, že sport můžeme dělit na masový a výkonnostní. V případě profesionálního sportu se také můžeme setkat s termínem sport vrcholový.¹²

Co se týká tedy samotné definice, nabízí se nám dvě základní. První je určena pro běžnou charakteristiku, kterou běžně používáme, v takovém případě tím je myšlen sport masový, který se běžně vyskytuje v české populaci, jinak řečeno bychom mohli říct, že se jedná o definici v širším slova smyslu. V užším slova smyslu již hovoříme o sportu výkonnostním či sportu vrcholovém.

K dispozici máme celou řadu dokumentů, které obsahují různé definice toho, co to vlastně sport je. V případě těchto dokumentů máme na mysli například národní i mezinárodní právní normy, ale také celou řadu definic z oblasti odborných knih. Nicméně je třeba konstatovat, že v současné době převažují definice, které jsou založeny na tom, že sport je jev masový. Máme

¹² Srov. SLEPIČKOVÁ, Irena. Sport a volný čas: vybrané kapitoly. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-1039-6. Str. 25–26.

zde i příklad využití definice v evropském měřítku, konkrétně se jedná o definici dle Evropské charty sportu.¹³

Z této definice také vychází i česká platná legislativní úprava, v konkrétní rovině se jedná o zákon č. 115/2001 Sb., zákon o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon podpoře o sportu“), konkrétně v §2 odst. 1 tohoto zákona:

„Sportem je pro účely tohoto zákona každá forma tělesné činnosti, která si prostřednictvím organizované i neorganizované účasti klade za cíl harmonický rozvoj tělesné i psychické kondice, rozvoj společenských vztahů, upevňování zdraví a dosahování sportovních výkonů rekreačně nebo v soutěžích všech úrovní, a to individuálně nebo společně.“¹⁴

Co se týká definice sportu, tak zde můžeme spatřit jeden zásadní rozpor. Ten spočívá v tom, co všechno, tedy spíše, které činnosti můžeme zařadit do sportu. Jinak řečeno se jedná o to, co je ještě sportovní aktivitou a co již sportovní aktivitou není. Dle mého názoru je pro sportovní aktivitu podstatné hledisko to, že při této činnosti je vykonávaná jakákoliv tělesná aktivita. Nicméně v praxi to tak rozhodně jednoznačné není, to si můžeme uvést na konkrétním příkladu. Pokud tedy vycházíme z domněnky, že to důležité, co sport charakterizuje, je tělesná aktivita, potom bychom mohli vést dlouhé debaty na téma, do jaké míry je nutná, respektive jaká by měla být její intenzita. Velmi často se totiž setkáváme s tím, že do sportu jsou zařazovány aktivity, u kterých bychom mohli vážně pochybovat o tom, do jaké míry je u těchto činností přítomna fyzická aktivita. Velmi často se totiž jedná spíše o duševní aktivitu. Tímto způsobem rozhodně nechci nijak devalvovat tyto aktivity, ale spíše polemizovat o tom, zdali se jedná o sportovní aktivitu. Touto problematikou se zabývají i odpovědné orgány. V nedávné minulosti jsem narazil na případ, kde se posuzovalo, zdali je karetní hra Bridž sportem či nikoliv. V tomto kontextu zde byl postoj, který uváděl, že neexistuje žádná směrnice, která by vlastně určovala, co to sport je, respektive není k dispozici žádná směrnice, která by byla aplikovatelná napříč právními předpisy EU. V případě tohoto sporu bylo nakonec určeno, že za sport lze považovat jenom a pouze aktivity, jejichž podstatou je tělesná aktivita. Tady spatřuji, že je zde velký prostor, ale i snaha o to, abychom si upravovali sport jako termín.¹⁵

¹³ Srov. Evropská charta sportu. Online. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/file/38361>. [cit. 2024-02-13].

¹⁴ Srov. §2 odst. 1 zákona o podpoře sportu.

¹⁵ Srov. Sportovní bridž nespadá pod sport a nemůže být osvobozen od daně ve smyslu směrnice o DPH. Online. *Bulletin advokacie*. 2017. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/sportovni-bridz-nespada-pod-sport-a-nemuze-byt-osvobozen-od-dane-ve-smyslu-smernice-o-dph?browser=full>. [cit. 2024-02-13].

Z výše uvedeného tak vyplývá, že máme k dispozici celou řadu definic toho, co to vlastně sport je. Ačkoliv se čas od času objevují snahy o to, abychom tyto definice různým způsobem upravovali, tak se skutečně domnívám, že pro sport je charakteristická právě tělesná aktivita, která je tím nejpodstatnějším, co dělá sport sportem.¹⁶

Nyní se zaměříme na to, kdo vlastně tyto definice stanoví. V první řadě se můžeme setkat s názory obecně uznávaných autorit. Uceleně se touto tematikou zabývá například Jan Kuklík v publikaci *Sportovní právo*¹⁷, nicméně publikací, která dle mého názoru zpopularizovala sportovní právo a problematiku právního postavení profesionálních sportovců vůbec je nepochybně *Sport a (nejen) pracovní právo*¹⁸ od Jana Pichrta, který kromě vlastních příspěvků¹⁹ editoval příspěvky ze specifického vysokoškolského výzkumu konaném v roce 2014 na pražské právnické fakultě. Tento sborník byl prvním pramenem, který mě uvedl do tématu a částečně přesvědčil k psaní závěrečné práce na téma *Sport a pracovní právo*. Dále se setkáváme s tím, že sport je definován prostřednictvím legislativního vymezení, jak jsem uvedl výše například v zákoně o sportu. S tímto legislativním vymezením se tak setkáváme v obecně závazných úpravách různých legislativních norem. Co z toho všeho plyne vlastně pro nás? Plyne z toho jediné, a to že vlastně neexistuje žádná univerzálně platná definice toho, co to vlastně sport je.²⁰

Já se tak domnívám, že pokud chci uvádět přiléhavou definici toho, co to vlastně sport je, tak si musím v první řadě uvědomit, k jakým účelům tuto definici budu vlastně používat. V tomto případě tak mám na mysli to, že bych měl zohlednit, co je vlastně předmětem zkoumání. Jinak řečeno, pro koho vlastně tuto definici vytvářím a k jakému účelu bude sloužit.

Z předešlých řádků zcela jasně vyplývá, že dle legislativní úpravy je pojem sport velice široký. Pro účely této práce je ale vhodné, provést specifické dělení všech sportovních činností. Z tohoto důvodu se zaměřuji na to, jak vlastně vypadá klasifikace sportu jako takového.²¹

¹⁶ Srov. MAISNER, Martin. Definice sportu a předmět sportovního práva. In MAISNER, Martin; DOUBRAVA, Petr; JANÁK, Jiří; VLACHOVÁ, Barbora a DOMBROVSKÁ, Michaela. *Základy sportovního práva. Právní praxe*. V Praze: C.H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-744-6. Str. 1.

¹⁷ Viz. KUKLÍK, Jan. *Sportovní právo*. Praha: Auditorium, 2012. ISBN 978-80-87284-28-5.

¹⁸ Viz. PICHRT, Jan (ed.). *Sport a (nejen) pracovní právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-655-6.

¹⁹ Například PICHRT, Jan. *Profesionální sportovec zaměstnancem?* In PICHRT, Jan. (ed.). 2014, op. cit.

²⁰ Srov. SLUKA, Tomáš. *Profesionální sportovec: (právní a ekonomické aspekty)*. [Praha]: Havlíček Brain Team, 2007. ISBN 978-80-903609-5-2. Str. 13.

²¹ Srov. KRÁLÍK, Michal. *Právo ve sportu. Populárně odborné příručky*. Praha: C.H. Beck, 2001. ISBN 80-7179-532-1. Str. 1-10.

Jako velmi vhodné a pro naši společnost tak charakteristické se mi jeví dělení sportovní činnosti na aktivní a pasivní. Co ale vlastně znamená aktivní nebo pasivní sportovní činnost? V tomto případě mám na mysli to, jakým způsobem se daná fyzická osoba zapojuje do konkrétní sportovní činnosti. V případě pasivní sportovní činnosti se jedná o lidi, kteří jsou diváky různých sportovních akcí, právě proto je pro ně charakteristická ona pasivita. Pasivní sportovní činnost také úzce souvisí s činností ekonomickou a sociální. Zpravidla totiž platí, že pokud chce být někdo divák, tak se přímo či nepřímo ekonomicky zapojuje do sportovní činnosti, například formou vstupného. Jako další hledisko dělení sportů jsem zvolil institucionalizovanou a neinstitucionalizovanou sportovní činnost. V tomto případě se jedná o to, zdali je daná sportovní činnost nějakým způsobem organizovaná. Organizovaná sportovní činnost znamená, že v rámci této sportovní činnosti existuje vhodně vytvářený subjekt, jinak řečeno je zde sportovní organizace. V praxi se také často setkáváme s tím, že pokud tu je taková organizace, tak jejím znakem bývá také to, že se věnuje i výkonnostnímu sportu. Jako další možné dělení sportu zde máme amatérskou a profesionální sportovní činnost. V případě tohoto dělení můžeme konstatovat, že toto dělení je u laické veřejnosti nejčastější a nejznámější, nicméně v naší legislativě tato činnost nebo lépe řečeno toto dělení není nijak blíže specifikováno.

V obecné rovině bychom také mohli uvést, že za profesionálního sportovce se považuje sportovec, který dostává pravidelnou finanční odměnu za svoji činnost. Platí zde také pravidlo, že suma, kterou dostává od svého sportovního klubu je vyšší částka, než jsou jeho náklady v souvislosti se sportovní činností. V takovém případě tak můžeme hovořit o tom, že se jedná o profesionálního, a nikoliv amatérského sportovce.²² Co se týká tohoto vymezení profesionálního sportovce, tak s ním rozhodně souhlasím. Za profesionálního sportovce skutečně můžeme považovat jenom toho sportovce, který se živí sportem. V tomto případě tedy platí i výše zmíněná definice, která říká, že výše odměny je vyšší částka, než jsou náklady tohoto sportovce související s jeho sportovní činností. Musíme si totiž uvědomit, že existuje celá řada sportů a každý sport má své určité ekonomické možnosti. Částka, kterou například dostane fotbalista, který je v první lize bude určitě jiná než částka, kterou dostane florbalista, který je také v první lize. V tomto kontextu se tak může stát i to, že zatímco fotbalista může být považován za profesionálního sportovce, tak jiný sportovec nikoliv. Vzhledem k charakteru mé práce považuji za klíčové právě dělení na profesionální a amatérský sport. Je tomu tak proto,

²² Srov. JURKA, Helena. Právní úprava profesionálního sportu v České republice a zahraničí. Právo prakticky. Praha: Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-7552-883-4. Str. 19–21.

jelikož právě status amatérského nebo profesionálního sportovce je určující pro právní aspekty sportovní činnosti. Musíme si totiž uvědomit, že sportovec, tedy profesionální sportovec má nějakou formu smluvního vztahu se svým zaměstnavatelem zpravidla tedy sportovním klubem. Kromě již výše uvedené finanční odměny, která je charakteristickým dělítkem mezi amatérským a profesionálním sportovcem, jsou zde ovšem i další faktory, které musíme brát v potaz. V případě těchto dalších faktorů mám na mysli například čas, který tráví sportovec sportováním, ale také se může jednat o fyzickou náročnost tohoto sportu. Kromě toho musíme brát v úvahu i to, zdali je profesionální sportovec skutečně v podřízeném vztahu. Dále je třeba brát v potaz, zdali je sportovní činnost jeho hlavní pracovní aktivitou.

Poslední možnost dělení sportovních aktivit, kterou bych chtěl uvést, spočívá v tom, zdali tuto sportovní aktivitu vykonává skupina nebo pouze jednotlivec. V tomto případě tedy dělíme sportovní aktivity na individuální a kolektivní.

1.2 Sportovní právo

Než přistoupím k problematice sportovního práva, tak bych chtěl uvést, že v podstatě veškeré společenské oblasti života jsou do jisté míry regulovány ze strany pevně daných pravidel a norem. Tyto pravidla a normy mají velmi často také podobu legislativní úpravy. Podobu legislativní úpravy mají pravidla nebo normy, které jsou obecně závazné, ve státě stanovené nebo uznané formě a jsou vynutitelné ze strany státu, v těchto případech tedy hovoříme o tom, že se jedná o legislativní normy.²³

Pochopitelně v praxi platí, že i oblast sportu je do určité míry regulována, jinak řečeno ani sport není žádnou výjimkou, sport je součástí společenského života. I v případě sportu tedy platí, že je regulován ze strany státu prostřednictvím nutné legislativní úpravy.

K dispozici tak máme celou řadu legislativních norem, které významným způsobem vstupují do oblasti sportovního života. V první řadě se tak může jednat například o různé speciální právní normy. Tyto speciální právní normy jsou charakteristické tím, že vstupují primárně právě do oblasti sportu. Jako druhý příklad bychom mohli uvést také právní normy, které mají spíše

²³ Srov. GERLOCH, Aleš. Teorie práva. 7. aktualizované vydání. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-652-1. Str. 36–38.

všeobecnou působnost. Tyto všeobecné právní normy jsou také charakteristické tím, že v některých dílčích sektorech upravují právě oblast sportu. V neposlední řadě také máme k dispozici právní normy, které jsou opět všeobecné povahy, ovšem tento typ všeobecných právních norem je charakteristický tím, že žádná jeho část nevstupuje přímo do oblasti sportu. Kromě toho, že máme takzvané vnitrostátní právní normy, tak existují i další. V tomto případě mám na mysli především mezinárodní právo, dále také evropské právo a v neposlední řadě již zmíněné národní právo.²⁴

Máme tak k dispozici celou řadu legislativních norem, které vstupují do oblasti sportovního práva. Charakteristickým rysem těchto legislativních norem je to, že vstupují do vztahů, které mezi sebou uzavírají osoby, které se pohybují ve sportovním prostředí. V případě sportovního práva velmi často hovoříme o tom, že významným způsobem vstupují do postavení druhé skupiny pramenů, v tomto případě tak mám na mysli zejména to, že se jedná o soukromoprávní povahu ve formě takzvaných právních sportovních norem.²⁵ V případě všech legislativních norem také platí, že jsou právně závazné, toto se týká pochopitelně i sportovních norem. V tomto případě musíme ovšem zohlednit i fakt, zdali tyto soukromoprávní smlouvy mezi konkrétními subjekty byly podepsány nebo v druhém případě tak bylo učiněno na základě rozhodnutí nějakého nadřízeného orgánu.²⁶

Pro problematiku sportovního práva je také určující, jakým způsobem jsou vlastně sdružovány dané sportovní kluby, ale také i to, jakým způsobem fungují všechna sportovní odvětví. Ve většině případů se setkáváme s tím, že se jedná o nějakou formu kooperujících subjektů. Tyto kooperující subjekty tak fungují především na principu členského vstupu, v praktické rovině to znamená, že sportovní kluby a sportovní odvětví fungují nejčastěji v právní formě spolku. V praxi se tak setkáváme s tím, že konkrétní sportovní odvětví organizuje příslušná forma nadřízeného orgánu, můžeme hovořit o tom, že se jedná o takzvaný ústřední spolek. Jinak řečeno se může jednat také o subjekt, který dané sportovní odvětví zastřešuje. Tento ústřední orgán v legislativní podobě je oprávněn k tomu, aby například vydával závazné interní předpisy, v tomto případě hovoříme o tom, že tento ústřední spolek vydává sportovní normy. Tyto

²⁴ Srov. GÁBRIŠ, Tomáš. Športové právo. Bratislava: Eurokódex, 2011. ISBN 978-80-89447-52-7. Str. 27–38.

²⁵ Srov. ZPĚVÁK, Aleš; FIALA, Zdeněk a JONÁKOVÁ, Tereza. Základy teorie práva. Vydání I. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2015. ISBN 978-80-7452-107-2.

²⁶ Srov. ZPĚVÁK, Aleš; FIALA, Zdeněk a JONÁKOVÁ, Tereza, op. cit.

sportovní normy slouží především k tomu, aby platili jako závazná pravidla pro celé dané sportovní odvětví, ústřední spolek také stanovuje i práva a povinnosti svých členů.²⁷

Máme tedy ústřední spolek, který vydává konkrétní závazné normy. Ve většině případů se tak jedná o interní předpisy, směrnice a rozhodnutí. Nicméně v tomto kontextu bych se měl také zaměřit na to, na základě, jaké legislativy je tento ústřední spolek oprávněn, tyto svoje sportovní normy vydávat? V tomto případě se ústřední spolek pohybuje v rozmezí, které stanovuje primárně zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „občanský zákoník“). Tento občanský zákoník kromě jiného také stanovuje i ochranu pro každého člena spolku. V tomto případě tak mám na mysli to, že ústřední spolek nemůže jednat v rozporu s nadřazenou legislativou, jelikož např již zmíněný občanský zákoník stanovuje mantinely, ve kterých se ústřední spolek může pohybovat.

Z toho, co jsem uvedl výše, je zřejmé, že i do oblasti sportovních aktivit nám dopadají účinky celé řady právních norem. Nicméně je třeba mít na paměti, že ve chvíli, kdy se tyto právní normy pokusíme aplikovat do sportovního prostředí, tak může dojít k celé řadě problematických konsekvencí.

Důvod, proč k těmto problematickým následkům dochází, spočívá v tom, že zejména profesionální sport je velmi specifický. Tato specifika spočívají v tom, že profesionální sport se vyznačuje celou řadou požadavků, které obecná právní úprava může jenom velmi obtížně zohledňovat. Pokud bychom totiž aplikovali obecné právní normy do sportovního prostředí, tak by mohlo dojít dokonce i k tomu, že by došlo k paralyzaci sportovního odvětví.²⁸

Musíme si totiž uvědomit jeden zásadní fakt, sport jako takový se stává nejen nezbytnou součástí života společnosti, ale také i nezbytnou součástí ekonomiky fungování daného státu. V této souvislosti tak pozorujeme neustále rostoucí vliv sportů na všechny oblasti společenského života. Jinak řečeno bychom mohli klidně konstatovat, že v případě sportu dochází k vyšší míře jeho komercializace.

²⁷ Srov. SUP, Martin. Sportovní normy (pravidla) a jiné neprávní prameny pravidel chování sportovce. In KUKLÍK, Jan. *Sportovní právo*. Praha: Auditorium, 2012. ISBN 978-80-87284-28-5. Str. 38–55.

²⁸ Srov. SUP MARTIN 2012. op. cit., Str. 38–55.

Uvedl jsem tak celou řadu pragmatických důvodů, které nás vedou k tomu, že je nutné, abychom pomocí právní úpravy regulovaly sport jako takový. V tomto případě tak používáme často sousloví sportovní právo. Nicméně existuje celá řada právních názorů, které uvádějí, že to není nutné, jelikož sportovní aktivity nejsou natolik specifické, aby bylo nutno ji pomocí speciální legislativy dále regulovat a upravovat.²⁹

Musíme také uvést, že celá řada odborníků v tomto směru není jednotná. To znamená že existuje celá řada postojů a názorů k tomu, zdali je nutno mít samostatné odvětví, které by se například jmenovalo sportovní právo.³⁰

Nicméně pokud budeme hovořit o sportovním právu, tak se domnívám, že se jedná o oblast, která je charakteristická tím, že je řízená pomocí souboru mnoha právních norem. Tyto právní normy můžeme nalézt v celém souboru tradičních právních odvětví. Pokud bychom tedy tuto skutečnost přijali, tak je spíše vhodné mluvit o tom, že existuje celá řada obecně právních norem, které můžeme aplikovat do sportovního odvětví. Úprava sportovního práva je tedy značně roztržštěná napříč právním řádem a její změny jsou tedy velice komplikované, ale žádoucí. Pokud bychom chtěli tyto změny provést, rozhodně tak lze učinit, ale legislativně technické provedení by bylo značně obtížné a zdlouhavé. Zejména je třeba si stanovit, jakou formou má ke změně dojít. Já se domnívám, že tyto změny může a měl by provádět zejména zákonodárce. Změnu lze ale také provést pomocí výkladu obecných právních norem, v tomto případě by se jednalo o to, že by výklad těchto právních norem prováděly soudní orgány.³¹

V předchozím odstavci jsem uvedl dva základní způsoby, jejichž pomocí lze aplikovat platnou legislativu do oblasti sportu. Nicméně v historii už jsme se mohli setkat také s tím, že k této aplikaci docházelo, nicméně tato aplikace vycházela z toho, že se aplikovaly obecné právní normy do sportovní oblasti. Pokud se podíváme do historie, tak zjistíme, že k této aplikaci obecně právních norem docházelo již v průběhu devatenáctého století čili nejedná se o věc novou. Kromě toho můžeme již v devatenáctém století vysledovat i soudní rozhodnutí, které zasahovaly do oblasti sportovních aktivit v tehdejší době. Pokud bych měl být konkrétní, tak v

²⁹ Srov. GÁBRIŠ, Tomáš 2011, op. cit., Str. 8–9.

³⁰ Odmítavé postoje například v GÁBRIŠ, Tomáš. Principy a zásady tzv. športového práva. Acta Iuridica Olomucensia. Olomouc: Univerzita Palackého, 2010, č. 5 (2), Str. 54-55; KRÁLÍK, Míchal. 2001, op. cit., Str. 147; DAVIS, Timothy. What Is Sports Law? Marquette Sports Law Review. Marquette University Law School, 2001, č. 11 (2), Str. 211-216 Online. Dostupné z: <https://scholarship.law.marquette.edu/sportslaw/vol11/iss2/7>. [cit. 2024-02-13]. Str. 212.

³¹ Srov. GÁBRIŠ, Tomáš 2011, op. cit., Str. 9–10.

tomto již zmíněném 19. století se jednalo o to, že soud rozhodoval o trestní odpovědnosti fotbalisty, který v průběhu fotbalového zápasu usmrtil svého protihráče prostřednictvím faulu. Jak tedy v tomto konkrétním příkladě soud rozhodl? Soud v tomto případě rozhodl, že fotbalista se nedopustil žádného trestného činu, jelikož faulu se dopustil v souladu s obecně platnými sportovními pravidly. V tomto případě také soud konstatoval, že trestní odpovědnost zde není, jelikož fotbalista jednal bez zlého úmyslu. V případě řízení ohledně odpovědnosti za úmrtí tohoto fotbalisty jsme byli svědky toho, že soud zohlednil zvláštní podmínky, které panují v případě sportovních utkání. Můžeme tak konstatovat, že v uvedeném případě došlo k tomu, že zákonodárce neprováděl konkrétní speciální regulaci, jelikož nebyla nutná. Jenom v tomto případě došlo k tomu, že soud vnímal fakt, že je zde speciální odvětví, které je regulováno konkrétními interními normami. V tomto případě tyto interní předpisy aplikoval do své soudní praxe.³²

Setkáváme se tedy s tím, že ohledně právní regulace je zákonodárce spíše zdrženlivý, a ve své legislativní pravomoci se omezuje spíše na to, že poskytuje ochranu pouze základním společenským hodnotám, v tomto případě tak mám na mysli primárně lidské zdraví a majetek. Také je možné zmínit, že pokud by zákonodárce nějakým speciálním zákonem do tohoto sportovního odvětví zasahoval, tak by na druhé straně docházelo k tomu, že by vstupoval do autonomie vůle subjektů těchto právních vztahů. Nicméně já se třeba například domnívám, že je vhodné speciálním zákonem regulovat například oblast financování sportu, tato regulace financování by se měla začít aplikovat zejména tehdy, pokud ze systému veřejných rozpočtů plynou finanční prostředky do oblasti sportu.³³

1.3 Právní úprava sportu v ČR

V zásadě můžeme konstatovat, že v otázce formy právní regulace sportovních aktivit rozlišujeme primárně dva základní modely. První model se nazývá intervenčním a druhý model liberálním, přičemž jako základní hledisko v tomto případě je považována míra této státní regulace, která se týká sportovních aktivit, a to prostřednictvím speciálních právních norem. Kromě účinku těchto speciálních právních norem musíme brát v potaz i postavení a úlohu státních institucí vzhledem k organizaci sportu jako takového. Co se týká výše uvedeného

³² Srov. NOVÁK, František. Právo a sport, sportovní právo – několik poznámek. In ČORBA, Jozef. Otázky sportovního práva. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2008. ISBN 978-80-904024-1-6. Str. 19.

³³ K tomu blíže srov. Kapitulu č. 3. Národní sportovní agentura.

intervenčního modelu, tak jeho název, vyplývající ze slova intervence, evokuje, že zde zákonodárce, je velice aktivním článkem. Zákonodárce v tomto modelu přebírá odpovědnost za to, jakým způsobem sport v daném státě vůbec vypadá a jak je organizován. V případě tohoto intervenčního modelu se tak můžeme setkat s tím, že sportovní činnosti mají v zákonném pojetí zvláštní povahu, toto se týká především jejich přístupu k dalším právním odvětvím. Často je také přítomna konkrétní speciální právní norma, která reguluje sport v daném státě vhodným komplexním způsobem. Intervenční model se aplikuje například ve Francii. Opakem tohoto intervenčního modelu je liberální model. V liberálním modelu je ponechán velký prostor soukromoprávním subjektům. Právě tyto soukromoprávní subjekty nezávisle utváří celkovou podobu sportovních aktivit a sportovních odvětví v daném státě. Tyto subjekty poté aplikují obecné právní normy prostřednictvím různých nařízení, vyhlášek a dalších interních předpisů. Zástupci liberálního modelu jsou zejména skandinávské země, například Dánsko.³⁴

Pokud bychom měli porovnat právní úpravu nebo právní základ ČR v kontextu právní úpravy například v EU, dále i mezinárodní právní úpravy, tak bychom mohli konstatovat, že česká právní úprava je opravdu velmi skromná. Například v případě ústavních zákonů nenalezneme právní úpravu sportu vůbec. Právní úpravu sportu nalezneme pouze v zákonných a podzákonných předpisech. V těchto předpisech se ale sport neobjevuje v nějakém smyslu vhodné rozsáhlé právní úpravy. Jediným skutečným relevantním zákonem je zákon o podpoře sportu. Nicméně tento zákon primárně upravuje spíše financování sportu ze systému veřejných rozpočtů.

V tomto kontextu bychom také mohli uvést, že je velmi pozitivní, že právě v tomto zákoně o sportu se objevuje i určitá formulace a proklamace, která zdůrazňuje potřebu společnosti k tomu, aby byl sport mládeže a dalších skupin podporován ze strany státu, tedy i veřejných státních rozpočtů. Nicméně stále platí, že pokud bychom měli porovnat naši právní úpravu s mezinárodní, nebo obecně na evropské úrovni, tak v tom případě bych zdůraznil, že je stále nedostatečná a rozhodně bychom měli spíše uvažovat o vhodné komplexní právní úpravě, která by se týkala sportu a sportovních činností. Z hlediska dělení na intervenční a liberální pojetí právní úpravy sportovních aktivit je v tomto případě zřejmé, že Českou republiku je možné zařadit mezi státy s liberálním pojetím právní úpravy sportu. Dále bychom mohli uvést, že současná právní úprava především umožňuje silné autonomní postavení sportu. V případě

³⁴ Srov. SUP, Martin. 2012. op. cit., Str. 50–51.

sportu mám na mysli zejména různé asociace, dále spolky, zkrátka sportovní svazy. V tomto velmi liberálním prostředí tak dochází k tomu, že zde existuje celá řada soukromoprávních sportovních norem, jejichž výsledkem je to, že zákonodárce v podstatě ukončil jakékoliv zásahy do těchto sportovních norem a jsou v plné kompetenci většinou těchto sportovních svazů.³⁵

V kontextu výše uvedeného bych chtěl také zdůraznit, že hlavní úlohu v případě konkrétní formy regulace sportu hraje především Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, (dále jen „MŠMT“). Toto tvrzení je možné ilustrovat na příkladu z nedávné historie. V roce 2015 došlo k tomu, že byl sestaven určitý koncepční dokument, který byl označen jako plán podpory rozvoje sportu v letech 2015–2017. V tomto koncepčním dokumentu se například uvádí, že MŠMT nastaví novou právní úpravu celé oblasti sportovního prostředí.³⁶ Jednalo se zejména o potřebu novelizace zákona o podpoře sportu. Dokonce se v tomto dokumentu explicitně uvádí, že pokud jde o situaci ČR v kontextu k zahraničí, tak by bylo rozhodně žádoucí, aby se lepe legislativně upravilo sportovní prostředí. Vzorem pro inspiraci v oblasti legislativní úpravy sportovního prostředí jsou uvedené sousední země, například se jedná o Polsko nebo Slovensko. Původní zákon o podpoře sportu byl alespoň předmětem určitých novelizací, a právě tyto novelizace jsou bohužel jedinou legislativní změnou, která se dosud provedla v oblasti sportu. Asi tou nejvýznamnější změnou zákona o podpoře sportu je především zřízení NSA. Právě NSA je ve své podstatě správním úřadem státní správy pro oblast sportu, turistiky a sportovní reprezentace. Této sportovní agentuře jsou svěřeny pravomoci a kompetence, které do té doby mělo v kompetenci MŠMT. NSA je také plně odpovědná za přípravu státní politiky v oblasti sportu, kromě toho ale nese také odpovědnost za rozsáhlou koncepční činnost, z které budou vycházet i legislativní materiály a programy. Právě na základě těchto materiálů a programů bude také realizována finanční podpora ze systému veřejných rozpočtů pro sport v ČR. Je ovšem zásadní otázkou, zdali právě zřízení této agentury skutečně povede k tomu, že zde bude uskutečněna komplexní úprava sportu ze strany státu.³⁷ Jelikož si uvědomuji, že NSA hraje

³⁵ Srov. JURKA, Helena 2018. op. cit., Str. 3–7.

³⁶ Srov. Plán podpory rozvoje sportu v letech 2015–2017. Online. 2015. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/sport-1/plan-podpory-rozvoje-sportu-v-letech-2015-2017>. [cit. 2024-02-13].

³⁷ K tomuto můžeme zatím bohužel shrnout, že k tomu nedošlo. K plánované novele zákona o podpoře sportu a možnému budoucímu vývoji budu pojednávat v kapitole o NSA. Srov. LISSE, Luděk. Komparace právní úpravy sportovních organizací v českém zákoně o podpoře sportu a slovenském zákoně o sportu. Online. 2018. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/komparace-pravni-upravy-sportovnich-organizaci-v-ceskem-zakone-o-podpore-sportu-a-slovenskem-zakone-o-sportu-108507.html?mail>. [cit. 2024-03-08]; KOHOUT, David. Dopady koronavirové krize na smluvní stabilitu profesionálních smluv ve sportu. Acta Universitatis Carolinae Iuridica. Praha: Karolinum, 2021, č. 2, ISSN 0323-0619., Str. 105-106; JURKA, Helena 2018. op. cit., Str. 3-4.

velkou roli v oblasti sportu v ČR, nebo by alespoň dle její koncepce takovou roli mít měla, tak jsem se rozhodl věnovat ji celou kapitolu.³⁸

³⁸ NSA je uvedena v kapitole č. 3 neboť pro lepší představu, jak a kdo se podílí na fungování sportovního odvětví, se nejprve budu věnovat subjektům v rámci sportovní činnosti v kapitole č. 2.

2. Subjekty působící v rámci sportovní činnosti

V této kapitole se zaměříme na postavení subjektů působících v rámci sportovní činnosti. Je logické a především žádoucí, že v rámci sportu nepůsobí jenom profesionální, poloprofesionální a amatérští sportovci. V rámci sportu jako sektoru působí totiž celá řada dalších subjektů, které významným způsobem zasahují do sportu jako takového. Bez jejich účasti by nebylo možné sport vůbec vykonávat a pokud ano, tak ne na takové úrovni jako s nimi. Tyto subjekty, zejména sportovní organizace totiž zastřešují sportovní odvětví, dávají mu pravidla, zajišťují a podporují kompetitivnost ve sportu, což napomáhá jeho rozvoji a zvyšování výkonnosti sportovců. Práce nemá za cíl popsat oblast subjektů působících v rámci sportovní činnosti komplexně³⁹, spíše jen stručně nastínit jejich funkci, účel a uvést základní z nich.

V obecné rovině můžeme tyto subjekty, které se pohybují ve sportu, dělit na veřejnoprávní a soukromoprávní.⁴⁰ V případě veřejnoprávních subjektů máme na mysli zejména ty, které vykonávají své kompetence v oblasti sportu. Své kompetence tyto subjekty vykonávají prostřednictvím vlády a dalších organizačních složek státu. V případě organizačních složek státu se především jedná o NSA, příslušná ministerstva, a kromě toho také územně správní celky. V případě územně správních celků se jedná o obce a kraje. Kromě toho zde máme například resortní sportovní centra, další odborná a servisní pracoviště. Dále zde můžeme zařadit sportovně technické, organizační, ekonomické, sociální, personální, zdravotní a další servisní organizace, které působí ve sportu.

V tomto odstavci již budu blíže specifikovat soukromoprávní subjekty, které se pohybují v oblasti sportu. Pokud bychom chtěli dělit tyto soukromoprávní subjekty, tak se nabízí klasické dělení na právnické osoby a fyzické osoby.⁴¹ V případě právnických osob můžeme zmínit zejména různé spolky,⁴² ale jsou zde i další subjekty které hrají významnou roli. Významnou roli mají například různé marketingové společnosti, tyto společnosti jsou zpravidla kapitálovými obchodními společnostmi.⁴³ Co se týká fyzických osob, které působí v oblasti

³⁹ Problematiku komplexně zpracovává např. KRÁLÍK, Michal. Právo ve sportu. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2001.

⁴⁰ Srov. GÁBRIŠ, Tomáš 2011, op. cit., Str. 109–111.

⁴¹ Tamtéž.

⁴² Nejčastěji se jedná o amatérské sportovní kluby, které nejsou založeny za účelem dosažení zisku. Právní úprava spolků viz. § 214 a násl. občanského zákoníku.

⁴³ Zde se již jedná zejména o profesionální sportovní kluby založené za účelem dosažení zisku ve formě s.r.o. či a.s. dle úpravy v zákoně č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních společnostech a družstvech, (dále jen „ZOK“).

sportu, tak tento okruh je opravdu velmi široký. Na prvním místě se rozhodně jedná o sportovce, kromě těchto sportovců jsou kolem nich celé řady dalších významných fyzických osob. Jmenovitě se jedná o trenéry, rozhodčí, diváky, hráčské agenty, ale i o celou řadu dalších zdravotnických profesí například lékaře, fyzioterapeuty a dále hrají významnou roli ve sportu také psychologové.⁴⁴

2.1 Sportovní organizace

Než začnu, tak si myslím, že je vhodné uvést, co se vlastně skrývá pod pojmem sportovní organizace. Z hlediska legální definice v ČR platí, že

„Sportovní organizací je pro účely tohoto zákona právnická osoba založená za jiným účelem než dosažení zisku, zahrnuje-li předmět činnosti této právnické osoby činnost v oblasti sportu.“⁴⁵

Předmět činnosti této sportovní organizace totiž spočívá v tom, že se věnuje sportu. Aspekt neziskovosti je v kontextu zákona o podpoře sportu velice důležitý. Dle tohoto zákona totiž platí, že lze poskytnout veřejnou podporu v oblasti sportu pouze té sportovní organizací, která je neziskovou právnickou osobou, a contrario tedy není možné poskytovat jakoukoliv veřejnou podporu ziskové organizaci která se pohybuje v oblasti sportu, tedy zejména profesionálním sportovním klubům.⁴⁶

Legální definici sportovních organizací v zákoně o podpoře sportu bych rád uvedl do kontrastu se slovenskou právní úpravou sportovních organizací, jejich legální definice zní:

K tomu Srov. JURKA, Helena. Jak ze sportu bez práva vytvořit respektované odvětví? Online. Právní prostor. 2021. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/jak-ze-sportu-bez-prava-vytvorit-fungujici-respektovane-odvetvi-cast-i-sportovni-smlouvy>. [cit. 2024-02-13].

⁴⁴ Srov. ČORBA, Josef. Obchodnoprávní a sůtažnoprávní aspekty športu. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika. Online. 2012. ISBN 978-80-7097-994-5. Dostupné z: https://www.upjs.sk/public/media/1084/Zbornik_33.pdf. [cit. 2024-02-13]. Str. 29-30.

⁴⁵ Srov. §2 odst. 2 zákona o podpoře sportu.

⁴⁶ Podle ustanovení § 6b odst. 2 zákona o podpoře sportu platí, že podporu sportu podle odstavce 1 lze poskytnout pouze žadateli zapsanému v rejstříku. Z toho lze a contrario vyvozovat, že organizace, která není zapsána v rejstříku sportovních organizací, nemá nárok na podporu ve formě dotace ze státního rozpočtu. Z toho můžeme dovodit, že organizace, která nesplňuje veškeré definice sportovní organizace uvedené v zákoně, například pokud je založena za účelem dosažení zisku, nemá automaticky nárok na poskytnutí podpory ze státního rozpočtu podle zákona o podpoře sportu.

„Športovou organizáciou je právnická osoba, ktorej predmetom činnosti alebo cieľom činnosti je športová činnosť; športovou organizáciou nie je orgán verejnej správy.“⁴⁷

Na Slovensku tedy platí, že sportovní organizace je i právnická osoba, která dosahuje zisku. Slovenská právní úprava tedy sportovním organizacím poskytuje vyšší míru svobody, co se týká možnosti založení za účelem dosažení zisku. Lisse tuto skutečnost hodnotí pozitivně:

„neboť česká právní úprava se jako nezisková pouze tváří, ale z hlediska materiálního pojetí pochopitelně generaci zisku českými sportovními organizacemi nijak neomezuje. Není proto důvodu, proč omezovat sportovní organizace v otázce volby právní formy jejich existence.“⁴⁸

Z hlediska dělení sportovních organizací začneme „odshora.“ Existují zde takzvané zastřešující organizace, které zastřešují další sportovní organizace, v ČR se jedná například o Českou unii sportu. Česká unie sportu je zde od toho, aby vytvářela vhodné a optimální podmínky ke sportovní činnosti, tato sportovní činnost se dále realizuje v různých sportovních klubech a národních sportovních svazech.⁴⁹

Dále zde máme další sportovní organizace, které ale mají velmi specifické postavení. Konkrétně se jedná například o Český olympijský výbor, který má speciální postavení jako sportovní organizace v celém sportovním odvětví ČR. Český olympijský výbor je totiž jedinou sportovní organizací, která má oprávnění zřídit v ČR olympijské hnutí.

Český olympijský výbor má hlavní úkol, který spočívá v tom, že hájí zájmy českého sportu v mezinárodním olympijském hnutí, dále má na starosti veřejně prospěšnou činnost ve prospěch českého sportu a svých členů.⁵⁰

Jako základní složku sportovní organizace u nás máme sportovní svazy, často se také můžeme setkat s jiným označením, a to jako sportovní asociace. Právě tyto sportovní svazy či asociace

⁴⁷ Srov. §8 odst. 1 zákon č. 440/2015 Z. z. zákon o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2015-440>. [cit. 2024-02-13]. (Dále jen „zákon o športe“).

⁴⁸ Srov. LISSE, Luděk. Komparace právní úpravy sportovních organizací v českém zákoně o podpoře sportu a slovenském zákoně o sportu. Online. 2018. op. cit.

⁴⁹ Srov. Česká unie sportu. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.cuscz.cz/o-nas/co-je-cus.html>. [cit. 2024-02-13].

⁵⁰ Srov. Základní informace. Online. Český olympijský výbor. 2024. Dostupné z: <https://www.olympijskytym.cz/zakladni-informace>. [cit. 2024-02-13].

jsou základním článkem celého sportovního odvětví v ČR. Tyto sportovní svazy disponují poměrně značnou mírou vlastní autonomie.

Ovšem primárními sportovními organizacemi jsou sportovní kluby. V ČR platí, že sportovní kluby jsou vždy právnické osoby, jejíž náplň činnosti je provádění sportu, propagace a podpora sportu, kromě toho sportovní kluby v sobě zahrnují i tolik potřebné další činnosti, které souvisí s předpoklady pro správné fungování sportovních klubů.⁵¹ U nás jsou tyto sportovní kluby nejčastěji amatérské a dále také poloprofesionální.⁵² Poslední a vzhledem k tématu práce nejdůležitější množinou jsou profesionální sportovní kluby. Jak jsem již uvedl, profesionální sportovní klub má často formu obchodní korporace, která je již vytvořena za účelem dosažení zisku. Nejčastěji jsou tyto profesionální sportovní kluby buď akciové společnosti nebo společnosti s ručením omezeným.⁵³ V tuzemsku tak platí, že právě sportovní kluby tvoří základní prvek každého sportovního odvětví. Právě tyto sportovní kluby dávají význam dalším sdružením, tím jsou míněny sportovní asociace. Právě sportovní asociace jsou zde od toho, aby sdružovaly tyto sportovní kluby. Sportovní asociace slouží k tomu, aby zajistily řádné fungování těchto sportovních klubů a připravovaly půdu pro správné fungování sportovních klubů na poli určitého sportovního odvětví. Členská základna každé sportovní asociace je tvořena sportovními kluby.⁵⁴

V ČR platí, že drtivá většina sportovních organizací funguje ve formě spolku.⁵⁵ Spolek je v praxi využíván zejména proto, že sportovním organizacím umožňuje poměrně širokou spolkovou autonomii. Tato autonomie se vyznačuje v tom, že si spolky mohou poměrně

⁵¹ Srov. Organizace sportu v České republice. [online]. Dostupné z: https://www.jirikubicek.cz/data/sportovni_diplomacie/1.%20Sportovni%20diplomacie%20-%20prednasky/4.1%20Organizace%20sportu%20v%20CR.pdf [cit. 2024-02-27].

⁵² K tomu srov. ČOLLÁK, Jaroslav. Definujme (ne)definovatelné – profesionální, poloprofesionální a amatérsky výkon športovej činnosti na pozadí procesu prijímania „nového zákona o športe“. In PICHRT, Jan (ed.). 2014, op. cit., Str. 148-158.

⁵³ U fotbalu je například vyžadováno: „Pro zařazení družstva členského klubu do mistrovských soutěží I. ligy a II. ligy, je členský klub povinen získat licenci dle Licenčních podmínek pro profesionální soutěže, které tvoří přílohou č. 4 tohoto řádu“. a z hlediska podmínek na žadatele o tuto licenci: „Žadatelem o licenci může být pouze fotbalový klub, tj. právnická osoba, která má, dle zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, statut „akciové společnosti“ a její akcie jsou vydány pouze na jméno“. Srov. § 16 odst. 3 Soutěžního řádu FAČR ve spojení s čl. 45/A Klubového licenčního řádu FAČR. SOUTĚŽNÍ ŘÁD FAČR (s účinností od 1. 2. 2023). Online. 2023. Dostupné z: <https://www.fotbal.cz/facr/uredni-deska-predpisy/321>. [cit. 2024-03-09]. KLUBOVÝ LICENČNÍ ŘÁD Edice 2019. Online. 2019. Dostupné z: <https://www.lfafotbal.cz/dokument/219-klubovy-licencni-rad-facr-edice-2019>. [cit. 2024-03-09].

⁵⁴ Srov. JURKA, Helena. Jak ze sportu bez práva vytvořit respektované odvětví? Online. Právní prostor. 2021. op. cit.

⁵⁵ Dle § 214 a násl. občanského zákoníku.

svobodným způsobem určit svoje vlastní vnitřní poměry formou stanov.⁵⁶ To se projevuje zejména tak, že jsou díky těmto spolkům stanovena konkrétní pravidla, jejíž pomocí může být provozováno dané sportovní odvětví. V praxi tak platí, že tyto sportovní organizace mají svoje vlastní autonomní normy. Nicméně tyto normy musí být v souladu s kogentními právními normami, které tvoří ústavní pořádek, zákony a podzákoné předpisy.⁵⁷ Konkrétně u spolků je velice důležitý test kogentnosti v občanském zákoníku, který stanovuje limity autonomie vůle v soukromém právu:

„Nezakazuje-li to zákon výslovně, mohou si osoby ujednat práva a povinnosti odchylně od zákona; zakázána jsou ujednání porušující dobré mravy, veřejný pořádek nebo právo týkající se postavení osob, včetně práva na ochranu osobnosti.“⁵⁸

Spolky tedy vytvářejí určitá pravidla, kterým říkáme sportovní normy. Typicky tyto sportovní normy vydává například nějaký sportovní svaz a tyto sportovní normy jsou závazné pro všechny sportovní kluby, které jsou členem sportovního svazu. Velice často se tak lze setkat s tím, že sportovní svazy mají také vlastní technické rámce pro provozování konkrétního sportovního odvětví. V tomto případě mám na mysli například způsob bodování nebo hrací dobu a celou řadu dalších technických záležitostí konkrétního sportu. Bez těchto technických norem by se vlastně nemohly tyto sporty ani konat. Kromě toho sportovní svazy mají také své vlastní disciplinární předpisy.⁵⁹

Tímto jste si stručně představili fungování sportovních organizací v ČR. Nicméně nemůžeme opomenout, že kromě těchto tuzemských neboli českých sportovních svazů, jsou zde ještě takzvané mezinárodní nebo celosvětově organizované sportovní odvětví, které se pohybují v takzvané pyramidové struktuře.⁶⁰ V pyramidové struktuře platí, že základním článkem jsou právě ony sportovní kluby. Ovšem nad těmito sportovními kluby jsou ještě takzvané národní asociace a na vrcholu této pyramidové struktury stojí mezinárodní asociace.⁶¹ Sportovní klub

⁵⁶ Zásada dispozitivnosti, která ovládá občanský zákoník umožňuje spolkům mnohem pružnější působení, než je tomu např. u a.s., kde ZOK obsahuje mnoho kogentních ustanovení. Srov. § 218 občanského zákoníku.

⁵⁷ Srov. LISSE, Luděk. Sportovní právo: rozhodování sporů v oblasti sportu v ČR. Právní praxe. V Praze: C.H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-789-7. Str. 23-27.

⁵⁸ Srov. §1 odst. 2 občanského zákoníku.

⁵⁹ Srov. MAISNER, Martin; DOUBRAVA, Petr; JANÁK, Jiří; VLACHOVÁ, Barbora a DOMBROVSKÁ, Michaela. Základy sportovního práva. Právní praxe. V Praze: C.H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-744-6. Str. 17.

⁶⁰ Srov. JURKA, Helena. 2018, op. cit., Str. 40.

⁶¹ Srov. SLUKA, Tomáš 2007, op. cit., Str. 38–43.

je členem národní asociace, ale tato národní asociace je ještě součástí neboli členem mezinárodní asociace. Národní asociace musí respektovat pravidla, které vydává mezinárodní asociace. Tyto pravidla jsou ze strany mezinárodních asociací závazná pro všechny sportovní kluby, ale kromě toho jsou především závazná pro samotné sportovce.

V kontextu výše uvedeného bych chtěl zmínit, že jak národní asociace, tak i mezinárodní asociace zasahují do profesionálních smluv sportovců. Tyto profesionální smlouvy mezi sebou totiž uzavírají jednotliví sportovci a jejich sportovní kluby. Předmětem těchto profesionálních smluv je samotný výkon sportovní činnosti v rámci organizované soutěže. Takže při sjednávání těchto smluv musí být brány v potaz nejen pravidla těchto národních asociací, ale i pravidla mezinárodních asociací.

Na tomto místě je třeba uvést, že tyto asociace, tedy jak mezinárodní, tak i národní a sportovní kluby nejsou jedinými sportovními organizacemi, které se pohybují ve sportovním prostředí. Další organizace, které ve sportovním prostředí figurují, jsou například hráčské asociace. Tou největší hráčskou asociací v ČR je rozhodně Česká hráčská asociace fotbalových hráčů, která je rovněž členem mezinárodní hráčské asociace FIFPRO.⁶² Kromě těchto fotbalových hráčů mají svou vlastní hráčskou asociaci také hokejisté, ta se jmenuje Česká asociace hokejistů. K čemu vlastně tyto hráčské asociace slouží? Hráčské asociace jsou zde od toho, aby prosazovaly jak individuální, tak i kolektivní zájmy svých členů. Členy těchto hráčských asociací jsou pochopitelně profesionální hráči daného sportu, a to na všech úrovních. Tyto hráčské asociace také poskytují celou řadu služeb svým členům, tedy profesionálním hráčům. V praxi se jedná například o servisní služby, dále různou pomoc a poradenství, ale hráčské asociace taky poskytují tolik potřebnou ochranu k tomu, aby hráči mohli uplatňovat svoje hospodářské a sportovní zájmy vůči svým klubům a vůči svým asociacím. Z tohoto důvodu je také nutné, aby hráčské asociace spolupracovali a vyvíjeli určitý tlak na národní svazy. Když se tedy blíže podíváme na to, co je náplní práce hráčské asociace, tak můžeme v praktické rovině konstatovat, že tyto hráčské asociace se ve velkém podobají odborům.⁶³ Dokonce i v médiích se často můžeme setkat s tím, že hráčské asociace jsou velmi běžně označovány jako takzvané

⁶² Celým názvem The Fédération Internationale des Associations de Footballeurs Professionnels. K podrobnostem o FIFPRO Srov. FIFPRO. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.fifpro.org/en>. [cit. 2024-03-09]. a O FIFPro. Online. Dostupné z: <https://cafh.cz/vice-o-fifpro#:~:text=F%C3%A9d%C3%A9ration%20Internationale%20des%20Associations%20de,jedin%C3%BDm%20glob%C3%A1ln%C3%ADm%20z%C3%A1stupcem%20profesion%C3%A1ln%C3%ADch%20fotbalist%C5%AF.> [cit. 2024-03-09].

⁶³ Srov. Česká asociace fotbalových hráčů [online]. [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://cafh.cz/o-asociaci>

hráčské odbory. Pokud bych měl použít tento příměr hráčské asociace vůči odborové organizaci, tak ale musím upozornit, že tyto odborové organizace jsou ty, které zastupují zájmy zaměstnanců v kolektivních pracovněprávních vztazích. Jinak bych tedy mohl konstatovat, že hráčské asociace jsou zde především od toho, aby hájily zájmy svých členů, jelikož členy hráčské asociace jsou samotní profesionální hráči daného sportu tak je vcelku logické, že si také založili organizaci, která zastřešuje jejich zájmy. Je totiž naprosto zřejmé, že pokud se tito hráči spojí, tak je jejich vyjednávací pozice lepší, než když si svou smlouvu vyjednává každý hráč individuálně. Sice jsem si teď dovolil porovnat postavení hráčské asociace jako obdobné vůči odborové organizaci, nicméně zde musím uvést, že odborové organizace v ČR jsou v zásadě jedinými zástupci zaměstnanců, kteří jsou oprávněni uzavřít za zaměstnance kolektivní smlouvu se zaměstnavateli nebo jejich organizacemi.⁶⁴

Z legislativního hlediska jsou zde odbory od toho, aby kolektivně vyjednávaly v plném zájmu svých členů i nečlenů, tedy zaměstnanců. Zde je pochopitelně rozpor vůči hráčské asociaci. Jelikož si musíme uvědomit, že profesionální sportovec uzavírá profesionální smlouvu se svým sportovním klubem, nicméně tento vztah rozhodně není pracovněprávní v praxi. Z tohoto důvodu nelze hráčské asociace považovat za zástupce zaměstnanců podobně jako odbory. Z výše uvedeného důvodu, tedy chybějící legislativy musím konstatovat, že možnosti hráčských asociací ve vyjednávání jsou v zásadě vcelku omezené. A proti tomu tedy hráčská asociace nemůže rozhodně vést nějakou formu kolektivního vyjednávání za své hráče, ale mohou se se samotnými sportovci podílet na dialogu vůči sportovním svazům nebo sportovním klubům. V praxi se lze také setkat se situací, kdy hráčské asociace uzavírají takzvané rámcové dohody, kromě toho mohou zřizovat také sportovní rady nebo být členy sportovních rad a vystupovat v pozici důvěrníků.⁶⁵ V tomto případě tak lze hovořit o tom, že dochází k jednostrannému dobrovolnému akceptování směrnic hráčských asociací ze strany sportovních svazů. Krajské asociace se velmi často v praxi také podílejí na vypracování kodexu chování a dalších etických kodexů. Jinak bychom mohli také konstatovat, že hráčská asociace je zde od toho, aby vedla takzvaný sociální dialog se sportovními kluby a dalšími spolky.⁶⁶

⁶⁴ Srov. KOHOUT, David. Kolektivní participativní modely v oblasti sportu. In PICHRT, Jan a TOMŠEJ, Jakub (ed.). Zaměstnanecké participativní modely. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-589-7. Str. 114-134.

⁶⁵ Srov. KUBÍČEK, Jiří. Sport a právo. Brno: Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-6040-1. Str. 70-82.

⁶⁶ Srov. GÁBRIŠ, Tomáš a GREGUŠ, Jozef. Práva a povinnosti v profesionálním športe. Teoretik. Praha: Leges, 2021. ISBN 9788075025258. Str. 120–135.

Kromě hráčské asociace, která zastupuje zájmy profesionálních hráčů, jsou zde ale i další sportovní organizace. Například v ČR působí Ligová fotbalová asociace, (dále jen „LFA“), která hájí zájmy profesionálních sportovních klubů. Hlavní cíl LFA spočívá v tom, že organizuje, řídí a zabezpečuje profesionální fotbalovou soutěž. Kromě toho tato LFA zastupuje zájmy sportovních klubů v rámci jednání, které se týkají televizních, marketingových a rozhlasových práv k soutěžím. Na evropské úrovni působí také Evropská klubová asociace, jejímž členem je i LFA. Obdobná situace jako ve fotbale panuje i v ledním hokeji. To znamená, že zde máme Asociaci profesionálních klubů ledního hokeje, která zastupuje zájmy profesionálních klubů v nejvyšší České hokejové soutěži. Úkolem této sportovní asociace je to, aby hájila zájmy svých členů, které se týkají zejména legislativních, finančních, sportovně technických, ale i mediálních otázek. Kromě výše uvedených máme v ČR k dispozici také například Unii českých fotbalových trenérů nebo Asociaci fotbalových agentů.

2.2 Sportovní trenéři

Samostatnou podkapitolu jsem se rozhodl věnovat také sportovním trenérům. Zde totiž platí jeden zásadní fakt. Ten spočívá v tom, že hlavním předpokladem sportovního úspěchu ve všech druzích sportů jsou kromě hráčů vykonávajících daný sport i jejich sportovní trenéři. Uvedu pro to konkrétní příklad, fotbaloví trenéři jsou v podstatě jak lídry, tak i mentory a zároveň jsou velmi často také zkušenými manažery. Právě tito fotbaloví trenéři mají plnou a veškerou odpovědnost za to, jakým způsobem se vyvíjí a posouvá jejich fotbalový tým. Kromě celé řady úkolů, mezi jejich činnosti patří, že motivují hráče a pomáhají jim k tomu, aby mohli naplno rozvinout svůj talent, a tedy podat maximální výkon. Fotbaloví trenéři mají za úkol vést hráče k základním dovednostem tak, aby se z nich stali, pokud možno co nejlepší hráči. V celé společnosti se také setkáváme s tím, že fotbaloví trenéři jsou určitými společenskými vzory, kteří mají velký vliv na to, jakým způsobem se fotbaloví hráči chovají nejen na hřišti, ale často i mimo hřiště. Právě trenér je klíčem k tomu, aby sportovní kluby dosáhly svých výsledků, svých cílů a mohou tak budovat svoji prestiž a postavení v celé společnosti.

Na tomto místě bych chtěl tedy poznamenat, že se odborná literatura poměrně výrazným způsobem zabývá tím, jaké je právní postavení aktivních sportovců, tedy převážně těch profesionálních sportovců. Nicméně odborná literatura, která by se týkala postavení sportovních trenérů jako profesionálů u nás v zásadě chybí. Jako by nebylo nutné věnovat

pozornost také postavení těchto trenérů, což si myslím, že je škoda. Navíc zde platí, že postavení těchto profesionálních trenérů oproti postavení profesionálních sportovců je ve své praxi mnohem rozmanitější. Nicméně hlavní principy jsou velmi podobné. Jak jsem již uvedl i když jejich postavení je docela podobné, tak je zde jeden významný rozdíl, který spočívá v tom, že interní regulace pro činnost sportovních trenérů z hlediska sportovních asociací je velmi vysoká. V praxi tím je myšleno takzvané licencování trenérů.

Když se podíváme do praxe většiny evropských zemí tak zjistíme, že zde existuje systém centrální státní registrace trenérů. Tímto způsobem evropské země dávají najevo, že uznávají kategorii regulovaných sportovních odborníků. V ČR již žádný takový systém zásadně nefunguje. I na tomto příkladu tak můžeme demonstrovat, že v případě ČR chybí sportovní legislativa. V případě trenérů je tak situace stejná jako v případě profesionálních sportovců.⁶⁷

V zásadě je to ponecháno právní praxi a v současnosti má spolupráce trenérů se sportovním klubem opravdu různorodý charakter. Tato spolupráce, respektive její forma je ovlivněna především tím, o jakou výkonnostní úroveň se v daném sportovním odvětví jedná. V klasickém případě profesionálních sportovních klubů, tedy v našem prostředí kolektivních sportů se nejčastěji můžeme setkat s tím, že trenér vykonává svou pracovní činnost na základě formy inominátní smlouvy. V tomto případě se jedná o to, trenér většinou vystupuje v postavení OSVČ. V tomto kontextu tedy platí, že má své vlastní živnostenské oprávnění na ohlašovací živnost vázanou s předmětem podnikání.

V případě postavení trenérů u nás tak platí, že předmět této jejich činnosti, je regulován prostřednictvím sportovních asociací. Tedy platí, že pokud se chce někdo věnovat trenérské činnosti, tak musí usilovat o to, aby měl takzvanou trenérskou licenci. Tyto trenérské licence jsou plně v kompetenci sportovních svazů. Rozlišujeme několik úrovní a typů trenérských licencí. K tomu, aby trenér mohl získat tuto trenérskou licenci, musí splňovat vhodné kvalifikační požadavky. V praxi to funguje tak, že pokud chce trenér získat vyšší trenérskou licenci, tak základním předpokladem je to, že má již nižší úroveň této trenérské licence. Pro trenéry stejně jako pro všechny ostatní profesionální sportovce a členy sportovních asociací

⁶⁷ Srov. KOHOUT, David. Právní postavení sportovních trenérů v České republice. Acta Universitatis Carolinae Iuridica. Praha: Karolinum, 2019, č. 1, Str. 21-22. ISSN 0323-0619.

platí, že se musí při výkonu svého povolání řídit určitou formou etického chování, nazývaná také jako etický kodex trenéra.⁶⁸

2.3 Agenti hráčů

V oblasti sportu se také pohybují sportovní agenti, kteří zastupují jednotlivé hráče ale i trenéry. Tito agenti jsou typičtí tím, že jejich role má poměrně širokou škálu různorodých aktivit. Nicméně, pokud se podíváme na situace, která v současné době panuje zejména v kolektivních sportech tak zjistíme, že hlavním úkolem agenta hráče je to, že vyjednává a zprostředkovává smlouvu mezi hráčem a sportovním klubem. Toto sebou nese celou řadu výhod zejména pro sportovce. Ten totiž ocení, když agent má vyšší odbornost a zkušenost na hráčském trhu, což pro tohoto hráče, že agent zajišťuje vyšší míru ochrany a posiluje jeho pozici při sjednávání smlouvy. Mimo jiné se i velmi často snaží, aby byla hráči prodloužena smlouva stávající.

V řadě evropských zemích se setkáváme s tím, že pracovní činnost těchto agentů je upravená specifickým právním předpisem. Opět asi nebude překvapení, když uvedu, že v ČR zatím žádná forma specifického právního předpisu v případě agentů není kodifikována. V současné době tak platí, že agent hráče vykazuje při své činnosti zcela jednoznačně prvky podnikání, právě proto můžeme považovat agenty hráčů za podnikatele. Agenti vykonávají svou podnikatelskou činnost na základě platného živnostenského oprávnění k volné živnosti dle živnostenského zákona⁶⁹ nebo se také v praxi můžeme setkat s tím, že agenti jsou vnímáni jako příslušníci svobodného povolání. Příslušníkem svobodného povolání se totiž agent stane v případě, že je zároveň advokátem nebo daňovým poradcem, tyto případy jsou v praxi poměrně časté.⁷⁰ Také je třeba na tomto místě zdůraznit zásadní jeden zásadní fakt, aby mohl vůbec agent svého hráče zastupovat tak mezi nimi musí být uzavřena smlouva. Pro tento právní vztah se většinou užívá smlouva o zprostředkování dle platné legislativy, v tomto případě se jedná o nominátní smlouvu dle občanského zákoníku.⁷¹

⁶⁸ Srov. Vzdělávání trenérů: Jak získat trenérskou licenci? Online. Trénink.com. 2012. Dostupné z: <http://trenink.com/index.php/vzdelavani-treneru/uft-publicistika-160/2487-jak-ziskat-trenerskou-licenci>. [cit. 2024-02-13].

⁶⁹ Srov. zákon č. 455/1991 Sb., zákon o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „živnostenský zákon“).

⁷⁰ Srov. Agent – práce pro „každého“. Online. Lidovky.cz. 2009. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/agent-prace-pro-kazdeho.A090912_000099_in_noviny_sko. [cit. 2024-02-13].

⁷¹ Srov. § 2445 a násl. občanského zákoníku.

V legislativním prostředí tak platí, že činnost těchto agentů či agentur zatím není žádným způsobem regulována. V praxi to ovšem tak zcela jasně neplatí. Uvedu proto konkrétní příklad z fotbalového prostředí. Zde funguje takzvaná fotbalová asociace, která působí také jako regulátor činnosti agentů hráčů. Existuje zde takzvaný řád agentů FAČR.⁷² Podle tohoto řádu mohou hráči a sportovní kluby při vzniku této smlouvy mezi hráčem a sportovním klubem využít zprostředkování. Toto zprostředkování v sobě nese i provedení registrace hráče nebo změny jeho registrace. Tímto zprostředkovatelem – agentem může být jak fyzická, tak i právnická osoba. Vždy ovšem platí podmínka, že musí splnit stanovené obecné předpoklady, ale dále také musí složit zkoušku zprostředkovatele a uzavřít si pojištění profesní odpovědnosti. Tato zkouška se skládá před daným orgánem fotbalové asociace. Vztah mezi hráčem a jeho agentem musí být vždy upraven smluvně a tato smlouva musí mít vždy alespoň písemnou formu.⁷³

⁷² Fotbalová asociace České republiky (dále jen „FAČR“).

⁷³ Srov. Nový Řád agentů FAČR a související novelizace předpisů FAČR. Online. Fotbal.cz. 2023. Dostupné z: <https://www.fotbal.cz/facr/novy-rad-agentu-facr-a-souvisejici-novelizace-predpisu-facr/a18874>. [cit. 2024-02-13].

3. Národní sportovní agentura

Ze všeho nejdříve si položme zásadní otázku, proč vlastně NSA vznikla? NSA vznikla zejména proto, aby bylo možné provádět přehlednější a efektivnější rozdělování finančních prostředků ze státního rozpočtu, respektive ze systému veřejných financí, které putují do oblasti sportu. Ještě před vznikem NSA totiž situace v oblasti financování sportu byla taková, že zastřešujícím orgánem v této oblasti bylo MŠMT.⁷⁴ Sportovní odvětví je nicméně natolik specifické, a hlavně je jeho správné fungování pro společnost obecně velice prospěšné, že bylo třeba agendu sportu a jeho financování odštěpit od MŠMT.⁷⁵ Dalším důvodem, proč tato agentura byla v roce 2019 vytvořena, spočívá v tom, že se mělo financování sportu v ČR především ztransparentnit. Vznikl tedy nový specializovaný státní úřad, který má primárně na starosti alokaci a následnou redistribuci finančních prostředků ze systému veřejných rozpočtů do oblasti sportu. Vzhledem k důležitosti NSA jsem pokládal vzhledem k charakteru mé práce za důležité, abych NSA věnoval celou jednu kapitolu. Součástí této kapitoly bude zejména to, jak vlastně NSA funguje, jaké jsou její orgány, jaké jsou její základní úlohy, okolnosti jejího vzniku ale kromě toho zaměřím pozornost na podstatu financování sportu v ČR prostřednictvím NSA obecně. Ačkoliv je NSA v ČR „nová,“ tak se pokusím zhodnotit její fungování za uplynulé roky. Myslím si, že je to k tématu mé práce namístě. Zaměřím pozornost na efektivitu fungování NSA a již předem mohu prozradit, že vzhledem k recentní novele zákona o podpoře sportu se původní koncepci NSA nepodařilo naplnit.⁷⁶

3.1 Základní informace a vznik NSA

Ze všeho nejdřív začnu právní úpravou. NSA byla zřízena zákonem č. 178/2019 Sb., kterým se novelizovaly zákon o podpoře sportu a některé další zákony, které s touto změnou souvisely a bylo nutné existenci nového správního úřadu upravit napříč právním řádem.⁷⁷ V novelizovaném znění § 3 zákona o podpoře sportu zní, že se zřizuje NSA, která má pozici ústředního správního

⁷⁴ Srov. důvodovou zprávu k zákonu č. 178/2019 Sb.

⁷⁵ K podrobnostem tamtéž.

⁷⁶ Srov. důvodová zprávu k zákonu č. 49/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

⁷⁷ Srov. zákon č. 2/1969 Sb., zákon České národní rady o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky, ve znění pozdějších předpisů.

zákon č. 234/2014 Sb., zákon o státní službě, ve znění pozdějších předpisů.

zákon č. 236/1995 Sb., zákon o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů.

úřadu. Dále se zde stanovuje, že NSA je tímto ústředním správním úřadem ve všech oblastech podpory sportu, turistiky a sportovní reprezentace ČR.⁷⁸

Co vyplývá z toho, že je NSA označena jako ústřední správní úřad? NSA je nejvyšší správní úřad s celostátní působností, který se zabývá danou oblastí, v tomto případě tedy financováním sportu. Můžeme tedy říct, že kromě toho, že je NSA podřízena vládě, tak nemá jiný nadřízený správní úřad. V tomto případě tak platí, že má stejné postavení, jako ostatní ústřední správní úřady, jako například ministerstva, která jsou také podřízena vládě. Jako konkrétní příklad vlivu vlády na činnost NSA můžeme uvést, že vláda na návrh předsedy vlády jmenuje a odvolává předsedu NSA, místopředsedu a člena rady NSA.⁷⁹ Jeví se mi jako rozumné, že je NSA vzhledem k účelu, za jakým byla založena, v postavení ústředního správního úřadu. NSA totiž ze státního rozpočtu disponuje s nemalými finančními prostředky, které poté dále přerozděluje.⁸⁰ Je to princip, na kterém funguje každé ministerstvo a nebylo by vhodné, aby tuto činnost vykonával jiný úřad. S tím dále souvisí, že NSA je samostatnou účetní jednotkou a organizační složkou státu.⁸¹ Sídlem NSA je, jak je tomu ostatně u většiny ústředních správních úřadů, hlavní město Praha.⁸² „V čele NSA stojí rada agentury, ta je složená z předsedy Agentury, místopředsedy Agentury a člena rady. Za Agenturu jedná navenek předseda Agentury. Dalším orgánem Agentury je dozorčí komise Agentury.“⁸³ Rada agentury včetně dozorčí komise je zde od 1.4.2023, předtím stál v čele agentury pouze předseda. Současným předsedou agentury je Mgr. Ondřej Šebek.⁸⁴ K zákonným požadavkům na členy rady a dozorčí komise se budu věnovat později.⁸⁵

Nyní krátce ke vzniku NSA a jejímu prvnímu předsedovi. Prvním předsedou NSA byl bývalý vynikající hokejový brankář a trojnásobný mistr světa Milan Hnilička, který byl výraznou postavou NSA ještě před jejím vznikem. Hnilička se totiž významným způsobem podílel na tom, že NSA vůbec vznikla. Milan Hnilička byl rozhodnutím vlády jmenován s účinností od

⁷⁸ Srov. § 3 odst. 1 zákona o podpoře sportu.

⁷⁹ Srov. § 3b odst. 2 zákona o podpoře sportu.

⁸⁰ Téměř 7 miliard na rok 2024. Srov. Ukazatele kapitoly 362 Národní sportovní agentura v zákon č. 433/2023 Sb., zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2024.

⁸¹ Srov. § 3 odst. 2 zákona o podpoře sportu.

⁸² Mezi výjimky z tohoto tvrzení uvedu například Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí a Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost, které sídlí v Brně.

⁸³ Srov. § 3 odst. 4 zákona o podpoře sportu.

⁸⁴ Srov. Struktura Organizace Národní sportovní agentury. Online. Dostupné z: <https://nsa.gov.cz/organizacni-struktura/>. [cit. 2024-02-28].

⁸⁵ Srov. zákon č. 49/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

1.3.2018, vládním zmocněncem pro sport⁸⁶ a v této pozici se významným způsobem zasloužil o vznik NSA.⁸⁷ Nicméně od počátku práce na založení NSA se Milan Hnilička potýkal s kritikou, že si agenturu snaží koncipovat sám pro sebe. Také zde byl názor, že NSA by neměla vůbec vzniknout. Tento odpor vyvrcholil v momentě, kdy senát v legislativním procesu zamítl návrh zákona na vytvoření NSA a vrátil jej poslanecké sněmovně s výše zmíněným odůvodněním.⁸⁸ Netroufám si hodnotit okolnosti vzniku a opodstatněnost kritiky na Milana Hniličku, podstatné je, že NSA vznikla a že se na jejím vzniku Milan Hnilička podílel. Její vznik již předpokládal dokument z dílny MŠMT, a to Koncepce podpory sportu v letech 2016 až 2025.⁸⁹

Zákonná úprava klade na členy rady určité podmínky.⁹⁰ Tyto podmínky se zpřísnily novelou účinnou od 1.4.2023, která si dala za cíl zprofesionalizovat práci agentury, neboť dle důvodové zprávy, agentura nefungovala zcela optimálně.⁹¹ Konkrétně z výsledků kontroly Ministerstva financí vyplývá, že docházelo k pozdnímu vyhlášení dotačních titulů, pozdnímu vyhodnocování či pozdnímu plnění. Předkladatelé novely vyhodnotili, že organizační struktura postavená na monokratickém řídicím orgánu, nepodporuje správné fungování NSA. Navrhovatelé se domnívají, že i absence kontroly ze strany dozorčího či kontrolního orgánu způsobuje neefektivitu NSA, přitom kontrolní či dozorčí orgány jsou u správních úřadů běžnou záležitostí. Dále kladou za vinu špatnou efektivitu NSA nízkým nárokům na kompetenční požadavky na osoby ve vedoucích funkcích.⁹²

Funkční období členů rady je nyní 5 let, před novelou to bylo 6 let pro předsedu agentury, jelikož rada agentury neexistovala.

⁸⁶ Srov. VLÁDNÍM ZMOCNĚNCEM PRO SPORT SE STAL MILAN HNILIČKA. Online. 2018. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/vladnim-zmocnencem-pro-sport-se-stal-milan-hnilicka>. [cit. 2024-03-10].

⁸⁷ Srov. Vládní zmocněnec a poslanec Hnilička: Nikdo neví, kolik veřejných peněz do sportu teče. Online. 2019. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/milan-hnilicka-ano-sport-penize-narodni-sportovni-agentura_1903202243_mat. [cit. 2024-03-10].

⁸⁸ Srov. Agenturu pro sport jsem si nepsal sám pro sebe, hájí se vládní zmocněnec Milan Hnilička. Online. 2019. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/milan-hnilicka-agentura-pro-sport-dvacet-minut-radiozurnalu_1905072025_mat. [cit. 2024-02-28].

⁸⁹ Srov. Koncepce podpory sportu v letech 2016 až 2025. Online. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/sport-1/koncepce-podpory-sportu-2016-2025>. [cit. 2024-02-28].

⁹⁰ V podrobnostech Srov. § 3b odst. 3 zákona o podpoře sportu.

⁹¹ Srov. důvodová zpráva k zákonu č. 49/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

⁹² Srov. Novela zákona o podpoře sportu. Online. GLOGAR, Martin. 2023. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/zmeny-v-legislative/vyslo-ve-sbirce-zakonu/novela-zakona-o-podpore-sportu2>. [cit. 2024-03-10].

Podmínky pro členy rady jsou nyní následující:

Z hlediska obecných znaků se očekávají znalosti, zkušenosti a morální vlastnosti, které umožní řádně zastávat funkci.

Z hlediska speciálních znaků jsou to již dříve uvedené požadavky na státní občanství ČR, věk alespoň 30 let, plná svéprávnost, bezúhonnost a 5 let praxe s řídicí funkcí.⁹³ U požadavku na praxi v řídicí funkci bych se chtěl pozastavit. Mám za to, že takto definovaná podmínka je velice obecná, myslím si, že by bylo žádoucí uvést bližší specifikaci pojmu řídicí funkce či případně nějaký demonstrativní výčet těchto manažerských pozic, například manažer klubu nebo sportovní ředitel.

K těmto znakům novelou přibyly následující požadavky:

Požadavek vysokoškolského vzdělání získané studiem v magisterském studijním programu což je velice zajímavý a relativně přísný požadavek, stejný jako např. u náměstků na ministerstvech, ale tento požadavek se mi zdá opodstatněný už jen z toho důvodu, s kolika penězi NSA hospodaří, jak jsem již uvedl výše a požadavkem na určitou profesionalitu.

Posledním požadavkem je zkušenost v oblasti organizace a administrativy sportu, což je dle mého názoru snadno splnitelný požadavek, neboť je opět velice obecný a není specifikován, co se hlediska časového týče jako je to u požadavku na řídicí funkci. U tohoto požadavku mám pocit, že z důvodu vypuštění požadavku na řídicí funkci v oblasti sportu, a tedy její zobecnění, byl tento požadavek doplněn, aby člověk, který se může potencionálně stát členem rady agentury, měl alespoň nějakou zkušenost v oblasti sportu. Zde vidím de lege ferenda prostor pro lepší specifikaci podobně jako u požadavku řídicí funkce.

Novinka, kterou přinesla novela je také rozšíření neslučitelnosti funkcí členů rady, v podrobnostech odkazuji na zákon.⁹⁴ Nově se omezila možnost opětovného výkonu funkce na maximálně dvě po sobě bezprostředně následující funkční období.⁹⁵ Podobně jako u prezidenta ČR je tedy možné funkci vykonávat vícekrát, ale vždy po 10 letech funkce není na další funkční období stejný kandidát přípustný.

⁹³ Zde se novelou vypustil požadavek řídicí funkce specificky v oblasti sportu a zůstal zde jen obecný požadavek řídicí funkce, nehledě, v jakém oboru.

⁹⁴ Srov. § 3b odst. 4 a 5 zákona o podpoře sportu.

⁹⁵ Srov. § 3b odst. 2 zákona o podpoře sportu.

V souvislosti s odstoupením od monokratického vedení agentury došlo novelou ke zrušení Národní rady pro sport, které předsedal předseda NSA. K tomuto předkladatelé v důvodové zprávě uvádí:

„Předkladatelé návrhu zákona výslovně zdůrazňují, že rada NSA si může neformálně zřídit a sestavit (není k tomu potřeba kazuistická právní úprava v zákoně) poradní sbor podle své libovolné úvahy, tedy případně i fakticky převzít dosavadní Národní radu pro sport.“⁹⁶

Tento důvod považuji za opodstatněný a logický.

Další oblast, kterou novela mění je akční plán podpory sportu, kdy má NSA nově povinnost vyhotovit návrh akčního plánu podpory sportu na každý kalendářní rok. Akční návrh musí předložit ke schválení vládě a následně provádět a koordinovat jeho faktickou realizaci.⁹⁷

V souvislosti se špatným fungováním a kontrolou NSA novela ustanovila dozorčí komisi.⁹⁸ Dozorčí komise má 10 členů a na rozdíl od rady agentury je polovina členů volena a odvolávána poslaneckou sněmovnou parlamentu ČR a polovina senátem parlamentu ČR.⁹⁹ Požadavky na členy komise a pravidla pro neslučitelnost funkce s jinými veřejnými funkcemi nejsou tak přísné, jako u rady agentury, jelikož se dle navrhovatelů nejedná o řídicí orgán NSA, ale o nástroj průběžné politické kontroly činnosti NSA.¹⁰⁰

Oproti radě agentury, která je právně upravena jako veřejná funkce, odměňována na základě zvláštního právního předpisu,¹⁰¹ je dozorčí komise veřejnou funkcí, za kterou nenáleží odměna, kromě náhrady cestovních výdajů souvisejících s výkonem funkce. Rozumím uvažování navrhovatelů, aby se nenavyšovaly náklady na provoz NSA, nicméně se trochu obávám, že zde chybí motivační ohodnocení, což se může negativně promítnout na kvalitě práce členů dozorčí komise.

⁹⁶ Srov. důvodová zpráva k zákonu č. 49/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

⁹⁷ Tamtéž.

⁹⁸ Srov. § 3d Zákona o podpoře sportu.

⁹⁹ Tamtéž.

¹⁰⁰ Srov. důvodová zpráva k zákonu č. 49/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

¹⁰¹ Srov. zákon č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů.

3.2 Financování sportu v ČR pomocí NSA

V případě financování platí, že NSA vznikla především proto, aby přebrala veškerou odpovědnost za finanční toky od MŠMT. Kromě financování NSA přebrala od ministerstva i veškerou agendu, která se dotýkala sportovních aktivit v ČR. Jak je již uvedeno v úvodu práce, sport je obecně velice prospěšný. Z hlediska zdravotních benefitů si je možné odvodit, že jeho podporování je v zájmu celé společnosti, a tedy i státu. K tomuto si dovoluji trochu odvážné tvrzení a pro někoho možná pejorativní až urážlivé. Obecně je možné říct, že sportující a zdravý občan má nižší riziko civilizačních onemocnění a je tedy pravděpodobně, že stát nebude vynakládat mnoho prostředků na lékařskou péči a takový člověk bude pravděpodobně déle produktivní co se pracovní činnosti týče a pro stát z hlediska výběru daní, je tedy mnohem lukrativnější než třeba obézní občan, kterého mohou trápit řady zdravotních problémů. Zde podotýkám, že jsem si vědom, že tuto problematiku nelze vidět takto černobíle a spousta onemocnění je dědičných, ale vzhledem k datům, které dnes máme k dispozici je možné tvrdit a dokázat korelaci mezi nadváhou a většími riziky civilizačních chorob, nižší kvalitou života a zvýšenými náklady na léčbu těchto pacientů z veřejných rozpočtů.¹⁰² Právě proto, ale nejenom z těchto důvodů je vhodné a zejména nutné, aby byl sport podporován také finančním způsobem ze systému veřejných rozpočtů.¹⁰³

V této podkapitole se tak budu věnovat tomu, jak NSA v ČR sport financuje, respektive mám na mysli primárně to, jakým způsobem dochází k alokaci zdrojů z veřejných rozpočtů a jejich následné redistribuci. Kromě jiného se také budu zabývat tím, jaké sporty vlastně obdrží tyto finanční prostředky a v jaké výši. Je pochopitelné, že mezi sporty budou značné rozdíly. Pojem veřejné rozpočty zde záměrně používám jako zkratku k financování pomocí NSA, nicméně pojem veřejný rozpočet v sobě zahrnuje i rozpočty krajů a obcí, které se také významnou mírou podílejí na financování sportu v ČR. Zejména investicemi do sportovní infrastruktury, poskytují dotace a granty či provozují sportovní zařízení. V této práci chci ale raději popsat systém financování pomocí NSA.

¹⁰² Srov. DVOŘÁK, Tomáš. Několik poznámek k profesionálnímu sportu z pohledu soukromého práva. In PICHRT, Jan. (ed.). 2014, op. cit., Str. 29-36.

¹⁰³ Srov. NOVOTNÝ, Jiří. Sport v ekonomice. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-666-0. Str. 135.

Ze všeho nejdříve zaměřím pozornost na samotný rozpočet NSA, tedy hlavně na to, v jakých částkách se tento rozpočet pohyboval v posledních letech. Začnu rokem 2021 neboť rok 2020 byl pro financování sportu bezprecedentní a pro účely mojí práce nevypovídající. Dá se ale říci, že byl tento rok pro financování sportu takový „restart.“ Dno, od kterého se sport odrazil a od té doby se snaží vrátit na úroveň, kterou dosahoval před pandemií.

V roce 2021 NSA dostala k dispozici rozpočet v částce téměř 7 miliard korun. Pro svou vlastní činnost měla ze státního rozpočtu alokovanou částku ve výši 183 milionů korun. V této částce jsou zahrnuty zejména náklady na platy zaměstnanců, ale také i další náklady na celý provoz agentury. V roce 2021 tedy NSA rozdělila sportovním organizacím částku ve výši téměř 6,8 miliardy korun.¹⁰⁴

V kontextu financování sportu bych také rád uvedl, že posledním rokem, kdy finance do sportu směřovaly prostřednictvím MŠMT, byl rok 2019, navíc v tomto roce bylo v prostředcích tohoto ministerstva pro sport alokováno 7 miliard korun. Tato částka byla dále rozdělena na 2,4 miliardy korun, které byly určeny pro sportovní reprezentaci a téměř 4,6 miliardy korun, které byly určeny na takzvanou všeobecnou sportovní činnost. V rámci těchto sedmi miliard byly také alokovány prostředky na náklady a provoz ministerstva v souvislosti s rozdělováním prostředků do sportu.¹⁰⁵ Pro kontext bych rád uvedl, že celkový MŠMT, byl v roce 2019 celkem 205 miliard korun, sport tedy tvoří necelých 3,5 % rozpočtu ministerstva.

Když srovnáme rok 2019 a 2021, tedy 7 miliard v komparaci s 6,9 miliard, tak se nám může zdát, že nedošlo k až tak rapidnímu snížení, ale je třeba brát v potaz každoroční průměrnou míru inflace, která byla v roce 2020 3,2 % a v roce 2021 3,8 %.¹⁰⁶ Došlo tedy k výraznému snížení reálné finanční podpory sportu, ačkoliv nominálně se může zdát, že nikoliv.

¹⁰⁴ Srov. Ukazatele kapitoly 362 Národní sportovní agentura v zákon č. 600/2020 Sb., zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2021.

¹⁰⁵ Srov. Ukazatele kapitoly 333 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy zákon č. 336/2018 Sb., zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2019.

¹⁰⁶ Srov. Průměrná roční míra inflace v ČR v roce 2021 byla 3,8 %. Online. 2022. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xe/prumerna-rocni-mira-inflace-v-cr-v-roce-2021-byla-38->. [cit. 2024-03-16].

Nicméně v roce 2022 došlo k rapidnímu snížení rozpočtu NSA, a to na 5 miliard korun, což byla pro sport samozřejmě negativní zpráva.¹⁰⁷ Výdaje na provoz NSA se oproti roku 2021 naštěstí také snížily a to na 168 milionů korun.¹⁰⁸ Ačkoliv bylo ze strany vlády v roce 2021 přislíbeno naopak zvýšení, a to konkrétně na 7,5 miliardy korun, tak se toto číslo v zákoně o státním rozpočtu nakonec bohužel neobjevilo.¹⁰⁹ V roce 2022 tedy NSA rozdělila sportovním organizacím pouze částku ve výši téměř 4,9 miliardy korun. Došlo tedy ke snížení téměř o 28 %, ale v tomto roce z důvodu válečného konfliktu na Ukrajině a všech následků z toho vyplývajících, došlo ke skokovému nárůstu průměrné roční míry inflace, která tento rok činila 15,1 %.¹¹⁰ Reálné prostředky, které tedy NSA v roce 2022 rozdělila sportovním organizacím byly o více než 40 % nižší než v roce 2021.

V roce 2023 měla NSA rozpočet opět 6,9 miliardy korun, s tím, že se alespoň opět snižovaly náklady na provoz úřadu, které byly celkem 156 milionů korun.¹¹¹ V roce 2023 tedy NSA rozdělila sportovním organizacím částku ve výši téměř 6,7 miliardy korun. Z důvodu stále pokračujícího konfliktu na Ukrajině činila průměrná roční míra inflace 10,7 %.¹¹² Když uděláme komparaci s rokem 2021, kde měla NSA stejný rozpočet a sečteme průměrnou roční inflaci za tyto roky, což činí dohromady neuvěřitelných 29,6 %, tak zjistíme, že sport reálně přišel o téměř třetinu svých příjmů, i když nominálně dostal „stejně“, což je smutné, ale bohužel z hlediska situace, která nyní v ČR panuje, je to logické, sport, ačkoliv je důležitý, není pro stát prioritou.

Na závěr bych rád uvedl, že pro rok 2024 má NSA rozpočet opět 6,9 miliardy korun s tím, že náklady lehce vzrostly na 160 milionů korun.¹¹³ V roce 2024 tedy NSA rozdělí sportovním organizacím částku ve výši téměř 6,7 miliardy korun. Inflace se aktuálně k únoru 2024 naštěstí

¹⁰⁷ Srov. Ukazatele kapitoly 362 Národní sportovní agentura v zákon č. 57/2022 Sb., zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2022.

¹⁰⁸ Tamtéž.

¹⁰⁹ Srov. Sport si v roce 2022 finančně polepší [online]. [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://sport.ceskatelevize.cz/clanek/ostatni/sport-si-v-roce-2022-financne-polepsi-a-od-statu-dostane-7-5-miliardy-korun/61252e28d60dfef4a49cfc6>

¹¹⁰ Srov. Míra inflace v České republice v roce 2022. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xp/mira-inflace-v-ceske-republice-v-roce-2022>. [cit. 2024-03-16].

¹¹¹ Srov. Ukazatele kapitoly 362 Národní sportovní agentura v zákon č. 449/2022 Sb., zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2023.

¹¹² Srov. Míra inflace v České republice v roce 2023. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xp/mira-inflace-v-ceske-republice-v-roce-2023#:~:text=Pr%C5%AFm%C4%9Brn%C3%A1%20m%C3%ADra%20inflace%20v%20%C4%8Cesk%C3%A9,kdy%20%C4%8Dinila%2020%2C8%20%25..> [cit. 2024-03-16].

¹¹³ Srov. Ukazatele kapitoly 362 Národní sportovní agentura v zákon č. 433/2023 Sb., zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2024.

snižuje a pohybuje se v současnosti kolem 2 %.¹¹⁴ Je tedy třeba opět uvést, že nominálně je rozpočet NSA stále stejný, ale vzhledem k inflaci, i když již menší, dochází ke snižování reálného rozpočtu NSA a tím tedy bude sport v ČR v roce 2024 opět „chudší.“ V této souvislosti bych toto tvrzení také rád korigoval tím, že zde máme také prostředky z rozpočtů jednotlivých krajů a obcí. Navíc lze podporovat sport například i prostřednictvím evropských fondů, ale jistě obстоjí tvrzení, že podpora sportu nevzkvétá.

Jak jsem již rozváděl výše, je spousta důvodů, proč je důležité, aby šlo do podpory sportu v rámci možností co nejvíce finančních prostředků, nicméně je samozřejmě důležité, že kromě navyšování podpory, je třeba řešit, jakým způsobem jsou prostředky přerozdělovány a zdali to je vzhledem k cílům skutečně efektivní.

Zásadní otázka tedy zní, je skutečně efektivnější, pokud finance ze státního rozpočtu, které plynou do sportu jsou rozdělovány pomocí specializovaného státního úřadu? Na tuto otázku rozhodně není jednoduchá odpověď, ale pokusím se na ní poskytnout odpověď v následující části práce.

V další části této závěrečné práce již zaměřím pozornost na mechanismy, pomocí kterých se finance ze státního rozpočtu alokují a přerozdělují směrem ke sportovním organizacím. Nicméně pokládám za vhodné, abych uvedl negativní skutečnosti, které se správou veřejných financí bohužel obecně souvisí. Mám na mysli zejména dotační kauzy na MŠMT. Právě tyto problémy měly podstatný podíl na tom, že vznikla NSA. V tomto konkrétním případě byl zahájen i soudní spor, ve kterém se řešilo právě oddělení finanční podpory sportu na výše uvedeném ministerstvu.¹¹⁵ Ke dni 21.3.2024 ve věci stále není pravomocně rozhodnuto, proto veškerá tvrzení, které zde uvádím jsou spíše úvahou a nechci presumovat závěry soudu, které ale byly již několikrát nepravomocně vyneseny. V tomto případě se jednalo o to, že zde panovalo podezření, že přerozdělování financí směrem ke sportovním organizacím je značně netransparentní. Osobně se domnívám také, že zde byla velká netransparentnost, nicméně i výpověď bývalé administrátorky paní Krumphanzlové u soudu to potvrzuje. Ona sama u soudu totiž uvedla, že přerozdělování těchto finančních prostředků bylo spíše nahodilé. Přiznala, že

¹¹⁴ Srov. Inflace, spotřebitelské ceny [online]. 2024 [cit. 2024-03-16]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/inflace_spotrebiteleske_ceny

¹¹⁵ Srov. Peltu uznal soud vinným. Dostal 6 let vězení, Kratochvílová 6,5 roku. Online. Dostupné z: <https://www.echo24.cz/a/Hkk95/zpravy-domov-soud-unal-miroslav-pelta-vinnym-verdikt-je-nepravomocny>. [cit. 2024-03-21].

rozdělování těchto prostředků pro sportovní organizace nevycházelo v podstatě z žádných podkladů, ona sama v tomto procesu přerozdělování používala spíše svůj vlastní úsudek, ale také i svoje vlastní určitá pomocná kritéria.¹¹⁶ Úředník Darek Vít, který se podílel na výpočtech vybraných dotačních programů a byl přímým nadřízeným administrátorům, kteří připravovali návrhy rozdělení peněz pro posouzení expertní výběrovou komisí, tedy mimo jiné i paní Krumphanzlové u soudu nedokázal odpovědět, jakým způsobem docházelo k výpočtu jednotlivých částek dotací. Právě tento chaos, který s největší pravděpodobností na MŠMT v oblasti redistribuce finančních prostředků do sportu panoval, byla dle mého názoru silným argumentem proto, aby právě NSA vznikla. Sport, jak již bylo řečeno, je natolik specifický, že je žádoucí, aby o jeho financování rozhodovaly osoby, které se na tuto oblast specializují a nikoliv, aby byla tato oblast takovou „zbytkovou“ agendou MŠMT.

Ještě předtím, než vznikla NSA, tak v podstatě redistribuce finančních prostředků probíhala výhradně formou dotací. Tehdy také platilo, že sport se u nás podporuje hlavně a primárně prostřednictvím občanských sdružení.¹¹⁷ Tato redistribuce se měla odehrávat prostřednictvím státních programů, které mělo každý rok vyhlašovat MŠMT.¹¹⁸ Systém udělování těchto dotací byl ovšem velmi nepřehledný a nikdo v podstatě nevěděl na co má nárok.¹¹⁹ V tomto období bohužel neexistovaly žádné jednotné klíče, dle kterých by se tyto dotace rozdělovaly. V praxi to spíše fungovalo tak, že ministerstvo vypsalotační programy na daný rok a výzvy k podání žádosti o dotaci byly poté vyvěšeny na internetových stránkách MŠMT. Na základě této výzvy si poté sportovní organizace podávaly jednotlivé žádosti o finanční prostředky. Kritéria, na základě, kterých poté docházelo k redistribuci finančních prostředků byl například počet členů sportovní organizace nebo také hodnota majetku dané organizace. Další problém spočíval v tom, že v podstatě každý rok se tyto kritéria různě měnily. To vše v konečném důsledku pochopitelně způsobovalo onu netransparentnost a nepředvídatelnost což bylo ve značném rozporu se zásadou legitimního očekávání dotčených osob.¹²⁰

¹¹⁶ Srov. Proč rozdělování peněz do sportu na ministerstvu školství za Valachové nikdo nerozuměl? Online. Dostupné z: <https://www.sportovnilisty.cz/proc-rozdelovani-penez-do-sportu-na-ministerstvu-skolstvi-za-valachove-nikdo-nerozumel/>. [cit. 2024-02-28].

¹¹⁷ Srov. PŘEHLED OBČANSKÝCH SDRUŽENÍ VE SPORTU. Online. 2013. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/sport/prehled-obcanskych-sdruzeni-ve-sportu>. [cit. 2024-03-21].

¹¹⁸ Tento dotační program se nazýval státní podpora sportu Srov. STÁTNÍ PODPORA SPORTU NA OBDOBÍ 2017-2019. Online. 2016. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/sport-1/statni-podpora-sportu-na-obdobi-2017-2019>. [cit. 2024-03-21].

¹¹⁹ Srov. NOVOTNÝ, Jiří. 2011, op. cit., Str. 146.

¹²⁰ Tamtéž.

Financování sportu ze státního rozpočtu probíhá v současné době obdobným způsobem jako před vytvořením NSA. Rozdíl je nyní v tom, že NSA vypisuje své vlastní dotační programy dle předem stanovených pravidel, a kromě toho jsou zde také stanovena kritéria, jejíž pomocí jsou potom tyto dotace poskytovány sportovním organizacím. Je zde tedy nepochybně vyšší míra transparentnosti než v dobách financování skrz MŠMT.

Osobně si myslím, že ať zvolíme jakýkoliv způsob financování sportu, tak zde vždy bude někdo, kdo se bude cítit poškozen, vždy se vyskytnou nějaké problémy. Tato otázka je trochu politická i když mám za to, že by se tak mělo dít na základě pevných dat. To platí i v případě kritérií a klíče, který zvolila NSA. Tyto kritéria a klíče navíc byly vytvořeny pomocí předem definovaného výzkumu, který prováděla samotná agentura. V tomto případě se jednalo o výzkum s názvem Míra popularity sportu v ČR v roce 2020.¹²¹ Dále se tento výzkum také zabýval i tím, do jaké míry jsou jednotlivé sporty skutečně finančně náročné. V případě finanční náročnosti se zkoumala především potřeba sportovců z hlediska toho, jakou potřebují výstroj a výzbroj. Když porovnáme oba zmíněné výzkumy, tak si myslím, že v případě míry finanční náročnosti jednotlivých sportů byl proveden kvalitně a jeho výsledky odpovídají skutečnosti. Nicméně to stejné již nemůžeme tvrdit v případě výzkumu, který se zabýval mírou popularity jednotlivých sportů. V případě tohoto výzkumu mělo být výsledkem nebo zamýšleným cílem zjistit, jaký vztah mají občané ČR ke sportu. Výzkum se primárně zabýval především tím, jak jsou jednotlivé sporty skutečně atraktivní z hlediska diváckého pohledu, ale také z hlediska toho, kolik lidí dané sporty provozuje, jedno zdali rekreačně nebo organizovaně.¹²² V tomto výzkumu byli jednotliví respondenti, kterých bylo vybráno celkem 5 tisíc, vybráni tak, aby představovali reprezentativní vzorek české společnosti. Dotazování byli na 105 sportů a hodnocen byl jejich pohled a vztah k těmto sportům. Zkoumal se jak pohled diváka, tak i pohled člověka, který tento sport aktivním způsobem provozuje. Výsledky, které tento výzkum přinesl byly neočekávané a přinesly velmi rozporuplné reakce. Zejména si stěžovali například fotbalisté, kteří tvrdili, že výsledkům tohoto průzkumu vůbec nerozumí. Zajímalo je především, jak k výzkumu přistupovala agentura, ale také je zajímavé to, jakým způsobem byly výsledky zpracovány. Fotbalisté například kritizovali, že výsledky výzkumu vůbec nekorespondují s tím,

¹²¹ Srov. Výsledky výzkumu míry popularity sportu v České republice 2020. Online. 2021. Dostupné z: https://nsa.gov.cz/wp-content/uploads/2021/01/TZ_Pruzkum-popularity-sportu.pdf. [cit. 2024-03-23].

¹²² Srov. Výsledky výzkumů: Míry popularity sportu v České republice 2020. Online. Dostupné z: https://nsa.gov.cz/wp-content/uploads/2021/01/Vyzkumy_popularita_a_fin_narocnost_sportu_2020-2.pdf. [cit. 2024-02-28].

jak vypadá dlouhodobá sledovanost v televizi.¹²³ V tomto konkrétním případě s předsedou LFA Dušanem Svobodou musím souhlasit, jelikož mimo jiné má fotbal v ČR nejširší členskou základnu.¹²⁴

Pro přehlednost uvádím konkrétní pořadí 15 nejoblíbenějších sportů v ČR, které bylo zjištěno v rámci tohoto výzkumu ze strany NSA. Asi nebude vůbec překvapivé, že na prvním místě je lední hokej, poté následuje lyžování, atletika, tenis, biatlon, krasobruslení, auto a moto sport, fotbal, cyklistika, rychlobruslení, taneční sport, sportovní gymnastika, volejbal, moderní gymnastika, basketbal. Určitá nevole ze strany LFA byla tedy způsobena skutečností, že fotbal byl až na osmém místě. Je asi vhodné diskutovat, na základě, jakých kritérií a parametrů se toto pořadí stanovovala a jak odpovídající je vzorek 5 tisíc respondentů, nicméně já osobně se domnívám, že pořadí muselo být ovlivněno celou řadou dalších faktorů. V takovém případě je na místě debata, zdali byly tyto faktory a parametry zvoleny vhodným a ideálním způsobem. Co se týká atraktivity jednotlivých sportů u nás, tak si myslím, že vhodné kritérium je právě divácká sledovanost, která by vycházela právě z televizních vysílání jednotlivých sportů.¹²⁵

Součástí výzkumu byla také otázka, jak jsou jednotlivé sporty atraktivní z hlediska jejich aktivního provozování a výzkum v tomto ohledu přinesl velice překvapivé výsledky, co se opět prvních 15 sportů týče. Nejoblíbenější sport z hlediska aktivního provozování je bowling a kuželky. Dále následují tyto sporty: tenis, cyklistika, lyžování, stolní tenis, plavání, volejbal, badminton, šipky, atletika, auto a moto sport, sportovní střelba, minigolf, lední hokej a vodáctví. Tyto překvapivé výsledky jsou dle mého názoru ovlivněny celou řadou faktorů, která hrála významnou roli v tomto výzkumu. Prvním faktorem je například to, kolik respondentů se tohoto výzkumu účastnilo a jak byli tito respondenti vybíráni. Osobně si myslím, že pokud by se dle stejného klíče oslovilo jiných pět tisíc respondentů, tak je docela dobře možné, že vyjdou velmi odlišné výsledky. Druhým faktorem je již samotné položení otázky, kterou můžeme přeformulovat na „Který sport nás nejvíce baví provozovat?“ Bowling, kuželky, šipky a stolní tenis jsou v tzv. „hospodské“ sporty, které lidé provozují nejčastěji v restauračních zařízeních, kdy tyto sporty nejsou vždy provozovány „zdravým“ způsobem a mohou být pro sportovce

¹²³ Srov. Prohlášení předsedy LFA k výzkumu NSA o míře atraktivity sportu. Online. 2021. Dostupné z: <https://www.lfafotbal.cz/clanek/359-prohlaseni-predsedy-lfa-k-vyzkumu-nsa-o-mire-atraktivitu-sportu>. [cit. 2024-03-23].

¹²⁴ Srov. Ročenka ČUS 2021. Online. 2022. Str. 341 Dostupné z: <https://www.csts.cz/cs/Media/Rocenka>. [cit. 2024-03-23].

¹²⁵ Srov. Češi a sport: Jak se daří sportovním TV stanicím u nás? Online. 2023. Dostupné z: <https://www.atmedia.cz/cesi-a-sport-jak-se-dari-sportovnim-tv-stanicim-u-nas>. [cit. 2024-03-23].

zábavnější než jít například do posilovny. Na třetím místě uvedená cyklistika má v ČR mnoho příznivců již delší dobu a je spojená mimo jiné i s možností levné a zdravé cesty do práce.¹²⁶ Tato část výzkumu tak dle mého soudu byla spíše zajímavá a neměla by jí být věnována taková pozornost z hlediska rozdělování finančních prostředků jednotlivým sportům. Vhodnější kritéria pro rozhodování, které sporty si zaslouží větší finanční podporu by měly spočívat v tom, kolik je u nás aktivních sportovců v jednotlivých sportech či kolik je u nás sportovních klubů v daném sportu. Posledním a neméně podstatným kritériem je dle mého názoru úspěšnost českých sportovců na mezinárodních soutěžích v jednotlivých sportech a s tím spojená mezinárodní prestiž či případné finanční prostředky, které takový sport přináší. Bowling a kulečková jsou velice zajímavé sporty ale je jisté, že negenerují takové zisky jako fotbal či hokej.

Již jsem uvedl svůj postoj, který spočíval v tom, že mohly být v obou výzkumech zvoleny vhodnější kritéria, které mohly lépe sloužit k tomu, aby se vhodnějším způsobem rozdělovaly finanční prostředky mezi jednotlivé sporty. Tehdejší předseda NSA pan Hnilička uvedl, že oba výzkumy měli mít vliv také na to, jakým způsobem budou dále rozdělovány finanční prostředky. Dokonce tehdy uvedl, že tyto výzkumy budou mít váhu v přerozdělování financí ve výši dvaceti procent. Toto ale změnil na základě výsledků těchto průzkumů a oprávněné kritiky ze strany veřejnosti. Původně se totiž předpokládalo, že váha těchto výzkumů bude dokonce padesát procent.¹²⁷ Tehdejšímu předsedovi NSA panu Hniličkovi po tlaku ze strany veřejnosti a odborníků nezbylo než uznat, že výzkum není vypovídající a váhu snížit.

Na závěr bych chtěl uvést, že NSA byla a je velice ambiciózním projektem, který má v ČR své místo, ale bohužel se úplně nepodařila realizovat zamýšlená koncepce. Na druhou stranu je třeba doplnit, že ihned po svém vzniku se musela vypořádat s bezprecedentní situací v podobě pandemie COVID 19 a její fungování bylo tedy značně narušeno. Dle mého názoru je tato instituce pro sport potřebná. Specifika sportu jsou od ostatních oblastí financování pomocí MŠMT natolik odlišná, že je specializovaný úřad pro financování sportu přímo žádoucí.¹²⁸

¹²⁶ Srov. Češi stále více milují jízdu na kole, přednost jí dává až 31,4 % sportovců. Online. 2016. Dostupné z: <https://www.nakole.cz/clanky/1273-cesi-stale-vice-miluji-jizdu-na-kole-prednost-ji-dava-az-31-4-sportovcu.html#:~:text=Nejobl%C3%ADben%C4%9Bj%C5%A1%C3%ADm%20sportem%20v%20%C4%8CR%20je,od%20dubna%20do%20konce%20%C5%99%C3%ADjna..> [cit. 2024-03-23].

¹²⁷ Srov. Kontroverzní průzkum: Podíl na dotaci 50 procent. Online. 2021. Dostupné z: <https://isport.blesk.cz/clanek/ostatni-dalsi-sporty/389807/kontroverzni-pruzkum-podil-na-dotaci-50-procent-drsne-reakce-autor-haji.html>. [cit. 2024-02-28].

¹²⁸ Koaliční pracovní skupina K10 SPORT je svém návrhu nového zákona o sportu natolik ambiciózní, že by pro sport zřídila vlastní ministerstvo sportu, případně spojení ministerstva sportu a cestovního ruchu/sportu a turistiky, pokud by se nepodařilo vytvořit ministerstvo čistě pro sportovní oblast. Srov. KULATÝ STŮL NA PŮDĚ POSLANECKÉ SNĚMOVNY VĚCNÝ ZÁMĚR KOMPLEXNÍHO ZÁKONA O SPORTU. Online.

Bohužel se agentura potýkala s nedostatkem odborného aparátu což se negativně projevilo při rozdělování dotací a jejího celkového fungování. Doufám, že tento nedostatek zhojí novela zákona o podpoře sportu z roku 2023,¹²⁹ která se dle mého názoru snaží agenturu zprofesionalizovat, což může výrazně zlepšit její efektivitu. Na hodnocení dopadů této novely, která bude zanedlouho účinná přesně jeden rok, je ale zatím příliš brzy.

2023. Dostupné z: [https://www.olympijskytym.cz/files/docs/O%20%C4%8COV/vykonny-vybor/zasedani-vv-230911/3b\)%20Kulaty%20stul%20v%20PS%20-%20Vo%CC%84cnz%CC%8C%20z%E2%80%A0mo%CC%84r%20z%E2%80%A0kona%20o%20sportu%20-%2009%20-%202023.pdf](https://www.olympijskytym.cz/files/docs/O%20%C4%8COV/vykonny-vybor/zasedani-vv-230911/3b)%20Kulaty%20stul%20v%20PS%20-%20Vo%CC%84cnz%CC%8C%20z%E2%80%A0mo%CC%84r%20z%E2%80%A0kona%20o%20sportu%20-%2009%20-%202023.pdf). [cit. 2024-03-25].

¹²⁹ Srov. zákon č. 49/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

4. Právní úprava sportu v EU a na Slovensku

4.1 Právo EU a jeho dopady na oblast sportu

ČR je členem EU a právní předpisy EU ovlivňují právo členských států více než kdy jindy. Jak je tomu ale se sportem?

V současné době je již EU přiznána přímá působnost pro vydávání závazných právních předpisů i pro oblast sportu.¹³⁰ Došlo k tomu vstupem Lisabonské smlouvy v platnost v prosinci 2009.¹³¹ Nicméně sport nepatří mezi výlučné či sdílené pravomoci EU.¹³² V oblasti sportu má EU pouze podpůrné pravomoci, kdy EU může provádět pouze činnosti, jimiž podporuje, koordinuje nebo doplňuje činnosti zemí EU a právně závazné akty EU nesmí vyžadovat harmonizaci právních předpisů členských států.¹³³

Nicméně v praktické rovině tomu tak úplně není, jelikož EU vydává celou řadu právních norem, tak je naprosto zřejmé, že i tyto právní normy budou nějakým způsobem zasahovat do sportovní oblasti. EU je založena na principu volné hospodářské soutěže a vnitřního jednotného trhu. S tím souvisí zásady volného pohybu osob a dále volného pohybu služeb. Kromě těchto zásad do toho vstupuje také ochrana základních práv a svobod. Tyto základní parametry pochopitelně vstupují do všech oblastí života v EU a vcelku logicky se tak dotýkají i sportovní oblasti.¹³⁴

Z tohoto důvodu by se bohužel mohlo stát, že některé rigidní pravidla vycházející ze sekundárního práva EU by mohly neúměrně ovlivňovat sportovní oblast, ačkoliv tato pravidla nebyla přijata pro tento účel. V této souvislosti vznikla u Soudního dvora Evropské unie¹³⁵, (dále jen „SDEU“), pro sport, celá řada zajímavých rozhodnutí, kdy došlo k přihlédnutí ke zvláštní povaze sportu z hlediska posuzování dopadů práva EU právě na sportovní oblast. Tyto

¹³⁰ Srov. čl. 6 Smlouvy o fungování Evropské unie, (dále jen „SFEU“). Srov. Smlouva o Evropské unii a Smlouva o fungování Evropské unie. Online. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A12016ME%2FTXT>. [cit. 2024-03-21].

¹³¹ Srov. Sport | Fakta a čísla o Evropské unii | Evropský parlament. Online. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/143/sport>. [cit. 2024-02-05].

¹³² Srov. Rozdělení pravomocí v Evropské unii. Online. 2022. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/CS/legal-content/summary/division-of-competences-within-the-european-union.html>. [cit. 2024-03-24].

¹³³ Srov. čl. 165 SFEU.

¹³⁴ KRÁLÍK, Michal. 2001, op. cit, Str. 205-257.

¹³⁵ Pro zjednodušení používám pro dřívější název Evropský soudní dvůr (ESD) a Soudní dvůr Evropských společenství (SDES) již souhrmné označení Soudní dvůr Evropské unie (SDEU).

rozhodnutí se přímo dotýkají sportovní oblasti a souvisí především se sportovními normami, což jsou povětšinou interní předpisy národních a mezinárodních sportovních organizací. SDEU kupříkladu definoval případy, kdy je povaha sportovních aktivit natolik zvláštní a významná, že dokonce převažuje nad hospodářským hlediskem. Například se jedná o to, že sportovec může být omezen ve své mobilitě mezi sportovními kluby institutem tzv. přestupních období.¹³⁶ Jinak řečeno nemůže volně přecházet z jednoho sportovního klubu do druhého, jelikož je vázán platnou hráčskou smlouvou. Mezi nejznámější rozhodnutí příkladem uvádím případy Kolpak¹³⁷, Bernard¹³⁸, Bosman¹³⁹, Lehtonen.¹⁴⁰ či Walrave a Koch¹⁴¹, které stručně nastíním dále.

Jak jsem uvedl výše, EU dostala zákonnou pravomoc až v roce 2009. Do této doby byl sport svým způsobem přehlížen a jediná interakce s právem EU spočívala v rozhodnutích SDEU, který buď korigoval velice přísné sportovní normy do souladu s politikou EU či naopak uznával jejich svébytnost a stanovoval jim výjimky z práva EU. První vlaštovkou v tomto směru bylo přijetí Bílé knihy o sportu v roce 2007.¹⁴² „*Ta představovala první „komplexní iniciativu“ EU pro oblast sportu. Díky provádění navržených kroků shromáždila Komise užitečné důkazy týkající se otázek, jimiž bude třeba se v budoucnu zabývat.*“¹⁴³ Nejednalo se o obecně právně závazný dokument, ale spíše o deklaraci, která výslovně uznala specifickou sportu, kterou ve svých rozsudcích judikoval SDEU.¹⁴⁴ Samotná Bílá kniha o sportu je rozdělena do šesti částí, které se zaměřují především na sociální a ekonomický význam sportu a jeho organizaci. V rámci tohoto dokumentu Evropská komise prezentuje svou strategii a cíle v oblasti rozvoje sportu, které se shodují s dosavadními poznatky v oblasti práva ve sportu a sdílenými hodnotami Evropské unie.¹⁴⁵ Tento dokument položil pevné základy pro další politiku EU v oblasti sportu. Dále následovaly: Rozvoj evropského rozměru v oblasti sportu, Pracovní plán EU v oblasti

¹³⁶ Srov. GÁBRIŠ, Tomáš. *International and European Sports Law: Textbook*. 1. vydání. Bratislava: Vlastním nákladem, 2015, ISBN 978-80-972080 Str. 10-14.

¹³⁷ Srov. Rozsudek SDEU ze dne 8. května 2003 ve věci Kolpak (C-438/00).

¹³⁸ Srov. Rozsudek SDEU ze dne 16. března 2010 ve věci Bernard (C-325/08).

¹³⁹ Srov. Rozsudek SDEU ze dne 15. prosince 1995 ve věci Bosman (C-415/93).

¹⁴⁰ Srov. Rozsudek SDEU ze dne 13. května 2000 ve věci Lehtonen (C-176/96).

¹⁴¹ Srov. Rozsudek SDEU ze dne 12. prosince 1974 ve věci Walrave a Koch (C-36/74).

¹⁴² Srov. Bílá kniha o sportu. Online. 2007. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/CS/legal-content/summary/white-paper-on-sport.html>. [cit. 2024-02-05].

¹⁴³ Viz. Sport | Fakta a čísla o Evropské unii | Evropský parlament. op. cit.

¹⁴⁴ Zde mám na mysli především případ Bosman.

¹⁴⁵ DUŠEK, Šimon. *Pracovněprávní problematika v oblasti profesionálního sportu*. Diplomová práce, vedoucí Tomšej, Jakub. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra pracovního práva a práva sociálního zabezpečení, 2021. Str. 13.

sportu a Opatření po pandemii COVID-19.¹⁴⁶ Na jedné straně tak ze strany EU máme určitou snahu vstupovat do problematiky sportu, ale spíše podpůrnými prostředky. Nemůžeme EU vnímat jako hlavního regulátora v oblasti sportu, ostatně to ani není jejím záměrem.¹⁴⁷

Nyní bych chtěl uvést zajímavou skutečnost v rozhodnutích SDEU ve věci Bosman, Lehtonen, Donà v. Mantero,¹⁴⁸ které jsou k tématu této práce přílehlivé. Ve všech těchto případech SDEU hovořil o sportovcích jako o zaměstnancích nebo pracovnících.¹⁴⁹ Je otázkou, zda SDEU používá termín zaměstnanec – pracovník jako určitou zkratku – zjednodušující termín nebo je za zaměstnance skutečně považuje. Vzhledem k přístupu jednotlivých států EU k úpravě právního postavení profesionálních sportovců ale předpokládám, že rozšiřující se trend v postavení profesionálního sportovce jako zaměstnance by dnes SDEU jistě podpořil.

Jak jsem uváděl výše,¹⁵⁰ přístup jednotlivých států ke sportu jako takovém můžeme rozdělit do dvou primárních modelů. Model intervenční a model liberální. V každém státě přistupují odlišným způsobem k tomu, jak regulují sport, většinou se vychází z toho, jak to historicky v daném státě fungovalo, ale také se vychází z kulturních a sociálních podmínek. V případě intervenčního modulu se odborná literatura shoduje v tom, že hlavní znak tohoto modelu spočívá v tom, že stát výraznějším způsobem do oblasti sportu vstupuje.¹⁵¹ V takovém případě často platí, že sport je na jedné straně poměrně silným způsobem podrobován kontrole, ale na druhé straně je také výrazným způsobem finančně podporován. Jako příklady států uplatňujících intervenční model můžeme uvést Portugalsko, Španělsko, Francii, Maďarsko, Belgie a nám blízké státy Polsko a Slovensko. Společným jmenovatelem právních úprav těchto zemí je existence svébytného speciálního zákona o sportu. Toto tvrzení neobstojí v kontrastu s tím, že v ČR máme přece taky takový speciální zákon o sportu. Rozdíl je bohužel v tom, že výše jmenované státy pojaly úpravu sportu komplexním způsobem, kdy tento zákon o sportu je tzv. *lex specialis* k zákoníku práce¹⁵² těchto zemí a obsahuje tedy komplexní pracovněprávní úpravu. V tomto ohledu jsme v ČR zůstali takzvaně „na startu“, neboť náš zákon o podpoře sportu slovy Morávka: *„zjednodušeně řečeno (pouze) formalizuje a do určité míry*

¹⁴⁶ Srov. Sport | Fakta a čísla o Evropské unii | Evropský parlament. Online. op. cit.

¹⁴⁷ Srov. ČORBA, Jozef. Otázky sportovního práva. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2008. ISBN 978-80-904024-1-6. Str. 111-112.

¹⁴⁸ Srov. Rozsudek SDEU ze dne 14. července 1976 ve věci Donà v. Mantero (C-13/76).

¹⁴⁹ V případě Bosman SDEU používá francouzský termín *emploi* a anglický *employment* což znamená zaměstnání.

¹⁵⁰ Viz. Podkapitola 1.3 Situace v ČR.

¹⁵¹ KRÁLÍK, Michal. 2001, op. cit., Str. 169.

¹⁵² Srov. zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů. (dále jen „zákoník práce“).

*institucionalizuje právní rámec pro podporu sportovní činnosti a sportu od výstavby a provozu sportovišť až po financování sportovních oddílů.*¹⁵³ V modelu liberálním stát hraje spíše podpůrnou roli. V takovém případě spíše vykonává dohled nad tím, aby byly například zajištěny sportoviště, kromě toho poskytuje různé subvence, ale v menší míře než v případě modelu intervenčního. V těchto státech je vyšší stupeň důvěry vůči sportovním organizacím, často to má také spojitost s tím, jak je sociálně stát vyspělý. Proto je tento liberální model typický zejména pro severské státy, které jsou silně sociálně orientované. Můžeme tam tedy zařadit Dánsko nebo Finsko. Samozřejmě nelze říci, že by existoval někde v EU model čistě intervenční či čistě liberální, vždy se jedná o určitou kombinaci výše uvedených. Zde ale převládá více liberální přístup státu k regulaci sportovní činnosti. Já se klaním spíše k intervenčnímu modelu, který je ale třeba správně provést, což se snadno řekne, ale hůř udělá, jak si zanedlouho potvrdíme u našeho nejbližšího souseda – Slovenska. Liberální model oproti tomu může mít také své výhody, nechci jej odsuzovat, můj názor je, že by se v našich podmínkách nemohl uplatňovat s takovou efektivitou jako ve Skandinávských zemích. Nicméně neoddiskutovatelný fakt je, že je vždy lepší se pro takový model rozhodnout, podřídit mu svůj přístup a legislativu než hrát mrtvého brouka a desítky let se trápit v nefunkčním modelu, který se zde tak nějak uchytil, protože komplexní legislativa pro oblast sportu neexistuje a nadto vám takový přístup aprobejuje i NSS ČR.¹⁵⁴

4.2 Rozsudek SDEU „Superliga“

Ačkoliv je tato problematika spíše okrajovým tématem vzhledem ke směřování mé práce, kterou jsem zamýšlel ubírat směrem k pracovněprávní problematice především českých sportovců s komparací se Slovenskou právní úpravou jako možnou inspirací pro ČR a evropskému prvku jsem se chtěl spíše vyhnout, tak si nemohu odpustit alespoň pár vět. Tuto podkapitolu budu věnovat rozsudku ve věci „Superliga“ vs. FIFA a UEFA. Dlouho mezi experty i laickou veřejností očekávaný rozsudek vynesl SDEU těsně před Vánoci dne 21. prosince 2023.¹⁵⁵

¹⁵³ Viz. MORÁVEK, Jakub. K právní úpravě postavení profesionálního sportovce v České republice [online]. 2019. Dostupné z: <https://www.akf.cz/aktualita/k-pravni-uprave-postaveni-profesionalniho-sportovce-v-ceske-republice/> [cit. 2024-03-24].

¹⁵⁴ Srov. Rozsudek NSS ČR sp. zn. 2 Afs 16/2011 ze dne 29. listopadu 2011.

¹⁵⁵ Srov. Rozsudek SDEU ze dne 21. prosince 2023 ve věci European Superleague Company SL v. FIFA a UEFA (C-333/21).

Projekt superligy byl snahou dvanácti elitních evropských fotbalových gigantů (klubů) vytvořit vlastní fotbalovou soutěž, která by nebyla pod záštitou FIFA a UEFA. Tento projekt se ale ihned po svém oznámení setkal s množstvím negativních reakcí především ze strany fanoušků a médií. Většina klubů od tohoto projektu proto odstoupila. I přesto, že tento projekt prakticky skončil dřív, než začal, tak FIFA a UEFA začaly vyhrožovat klubům ochotným účastnit se Superligy, vyloučením z domácích a evropských soutěží. Dokonce proklamovali, že jsou ochotni přistoupit k radikální sankci v podobě zákazu startu hráčů za reprezentace národních týmů.¹⁵⁶ Společnost, která stála za projektem superligy, European Superleague Company SL, (dále jen „ESL“) se následně s žalobou proti FIFA a UEFA obrátila na obchodní soud v Madridu.¹⁵⁷ ESL tvrdila, že pravidla FIFA a UEFA týkající se schvalování soutěží a využívání mediálních práv jsou v rozporu s právem EU. S žalobou podala současně návrh na předběžné opatření, které mělo zamezit FIFA a UEFA ukládat jakékoliv disciplinární sankce zúčastněným subjektům. Tři kluby, které zůstaly věrné projektu superligy: Real Madrid CF, FC Barcelona a Juventus FC měly navzdory předběžnému opatření čelit hrozbě disciplinárního řízení ze strany UEFA.

Madridský obchodní soud na tomto základě konstatoval porušení předběžného opatření a vzhledem k pochybnostem týkajících se zejména skutečnosti, že FIFA a UEFA se nepochybně nacházejí v monopolním postavení jakožto vrcholné orgány pyramidové struktury,¹⁵⁸ položil SDEU žádost o rozhodnutí o předběžné otázce. Otázka se týkala posouzení stanov FIFA a UEFA, kterými si prakticky přisvojují výlučnou pravomoc k organizování fotbalových soutěží v Evropě,¹⁵⁹ vůči článkům SFEU, upravujících hospodářskou soutěž.¹⁶⁰ Součástí předběžné otázky byla i žádost o výklad zmíněných článků SFEU v souvislosti s pravidly, které FIFA a UEFA přiznávají právo na ukládání sankcí klubům a hráčům, kteří by se účastnily projektu Superligy.¹⁶¹

¹⁵⁶ Srov. EXNER, Jan. Právo Evropské unie a fotbalová Superliga | Právo+. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=4CAMnkjcwW8>. [cit. 2024-03-25].

¹⁵⁷ V Madridu má sídlo ESL.

¹⁵⁸ Srov. JURKA, Helena. 2018, op. cit., Str. 40.

¹⁵⁹ Ve stanovách je uvedeno že bez jejich předchozího souhlasu nemůže třetí subjekt vytvořit novou celoevropskou soutěž klubů.

¹⁶⁰ Konkrétně se jednalo o čl. 45, 49, 56, 63, 101 a 102 SFEU.

¹⁶¹ Srov. ŠTŮR, Jan. Superliga vs. FIFA a UEFA ve světle rozsudku SDEU. Online. 2023. Dostupné z: https://www.epravo.cz/top/clanky/superliga-vs-fifa-a-uefa-ve-svetle-rozsudku-sdeu-117462.html#_ftn8. [cit. 2024-03-24].

Generální advokát SDEU se ve svém stanovisku přiklonil na stranu FIFA a UEFA s odůvodněním, že takové omezení hospodářské soutěže, je pro tak specifickou oblast jako je sport, odůvodněné.¹⁶² Přisvědčil také tomu, že „*sportovní federace mohou za určitých podmínek odmítnout přístup na trh třetím osobám, aniž to znamená porušení článků 101 a 102 SFEU, avšak s výhradou, že toto odmítnutí je ospravedlněno legitimními důvody a že opatření přijatá těmito federacemi jsou přiměřená uvedeným cílům.*“¹⁶³ Hrozbu sankcí zúčastněným klubům považoval za legitimní, za předpokladu, že jednání těchto klubů ohrožuje cíle FIFA a UEFA. V otázce disciplinárních sankcí pro samotné hráče se naštěstí přiklonil na stranu hráčů, když vyslovil, že takové sankce již považuje za nepřiměřené. Stanoviska generálních advokátů nejsou pro SDEU právně závazná, nicméně i přes jejich pouze doporučující charakter se jím SDEU řídí zhruba v 70 % případů.¹⁶⁴ Z tohoto důvodů byl rozsudek SDEU překvapivý.

SDEU ve svém rozsudku vyslovil: „*Pravidla Mezinárodní federace fotbalových asociací (FIFA) a Unie evropských fotbalových asociací (UEFA), která vytvoření jakéhokoli projektu nové klubové fotbalové soutěže, jako je Superliga, podmiňují jejich předchozím schválením a zakazují klubům a hráčům se jí pod hroznou sankcí účastnit, jsou protiprávní. Pravomoci FIFA a UEFA se totiž neřídí žádným kritériem zajišťujícím jejich transparentnost, objektivitu, nediskriminaci a přiměřenost. Rovněž tak pravidla, která FIFA a UEFA přiznávají výlučnou kontrolu obchodního využívání práv souvisejících s těmito soutěžemi, mohou omezit hospodářskou soutěž, s ohledem na význam uvedených soutěží pro sdělovací prostředky, spotřebitele a televizní diváky v Unii.*“¹⁶⁵

SDEU tedy shledal, že pravidla a jednání FIFA a UEFA zneužívají dominantního postavení, omezují hospodářskou soutěž, představují překážku volného pohybu služeb a jsou tedy v rozporu se zmíněnými články SFEU. SDEU tedy vyložil, že organizace klubových fotbalových soutěží a využívání mediálních práv jsou zjevně hospodářskými činnostmi. Tyto činnosti tedy musí dodržovat pravidla hospodářské soutěže a volného pohybu osob.¹⁶⁶

¹⁶² Srov. Stanovisko generálního advokáta A. Rantose přednesené dne 15. prosince 2022. Online. 2022. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX:62021CC0333>. [cit. 2024-03-25].

¹⁶³ Srov. ŠTŮR, Jan. Superliga vs. FIFA a UEFA ve světle rozsudku SDEU. Online. 2023. op. cit.

¹⁶⁴ Srov. EXNER, Jan. Právo Evropské unie a fotbalová Superliga | Právo+. Online. 2023. op. cit.

¹⁶⁵ Viz. TISKOVÁ ZPRÁVA č. 203/23 Rozsudek Soudního dvora ve věci C-333/21 | European Superleague Company. Online. 2023. Dostupné z: https://curia.europa.eu/jcms/jcms/p1_4324729/cs/. [cit. 2024-03-25].

¹⁶⁶ Srov. TISKOVÁ ZPRÁVA č. 203/23 Rozsudek Soudního dvora ve věci C-333/21 | European Superleague Company. Online. 2023. op. cit.

Na druhou stranu SDEU také vyslovil podmínky, které musí podnik v dominantním postavení dodržovat, aby byla jejich pravidla v souladu s právem EU. Tato kritéria jsou transparentnost, objektivita, nediskriminace a přiměřenost. Konkrétní pravidla FIFA a UEFA, které SDEU posuzoval tyto podmínky nespĺňovala.

Je třeba postavit najisto, že SDEU byl předběžnou otázkou dotázán pouze k posouzení pravidel FIFA a UEFA, nebyl tedy tázán, zda má projekt Superligy vzniknout. Tuto skutečnost záměrně uvádím z toho důvodu, že rozsudek SDEU byl mnohdy vykládán jako faktické povolení vzniku projektu Superligy což jak uvádí Exner, není tak úplně pravda.¹⁶⁷ SDEU pouze upozornil na nesoulad pravidel FIFA a UEFA s právem EU. Pokud tyto pravidla změní do souladu s právem EU, tak nic nebrání tomu, aby mohly dle těchto předem rámcových a transparentních kritérií uplatňovat sankce vůči podobným projektům. SDEU tedy pouze stanovil určité základní principy a hranice, ve kterých se tyto mezinárodní sportovní organizace mají pohybovat.¹⁶⁸ Tento závěr je dle mého názoru z právního hlediska správný a potřebný. Nelze si nevšimnout, že ve společnosti panuje názor, že FIFA a UEFA si často dělá „co chce“ ať už jde o kauzy kolem přidělování pořadatelství Mistrovství světa ve fotbale či využívání mediálních práv.¹⁶⁹ Stanovení určitých mantinelů je jistě namístě. Toto dílčí vítězství superligy tedy dle mého názoru nic zásadního pro projekt Superligy nepřinese. Již teď je jisté, že FIFA a UEFA pracují na úpravě pravidel, které budou v souladu s právem EU, aby další případný spor ustály. Co se týká tohoto sporu, tak ten nyní opět putuje k obchodnímu soudu v Madridu, který je ale nyní vázán právním názorem SDEU.

Pokud bych se mohl krátce vyjádřit k samotnému projektu Superligy, tak s jeho konceptem nesouhlasím. Jsem toho názoru, že fotbal by se měl dělat „odspodu“ a pyramidový princip s možností postupu a sestupu dle výkonnosti, je to, co dělá fotbal fotbalem.¹⁷⁰

¹⁶⁷ Srov. Superliga (ne)vyhrála. Expert řekl, co znamená rozsudek, šéf UEFA se smál. Online. 2023. Dostupné z: <https://isport.blesk.cz/clanek/fotbal-zahranici/441181/superliga-ne-vyhrala-expert-rekl-co-znamenava-rozsudek-sef-uefa-se-smal.html>. [cit. 2024-03-24].

¹⁶⁸ Srov. ŠTŮR, Jan. Superliga vs. FIFA a UEFA ve světle rozsudku SDEU. Online. 2023. op. cit.

¹⁶⁹ K tomuto doporučuji dokumentární seriál FIFA: Pod povrchem.

¹⁷⁰ Podobný názor sdílí předseda FAČR Petr Fousek. Srov. UEFA a FIFA blokováním Superligy porušily evropské právo, rozhodl Soudní dvůr EU Zdroj: <https://sport.ceskatelevize.cz/clanek/fotbal/uefa-a-fifa-blokovanim-superligy-porusily-evropske-pravo-rozhodl-soudni-dvur-eu/658405bd61d8d47534654298>. Online. 2023. Dostupné z: <https://sport.ceskatelevize.cz/clanek/fotbal/uefa-a-fifa-blokovanim-superligy-porusily-evropske-pravo-rozhodl-soudni-dvur-eu/658405bd61d8d47534654298>. [cit. 2024-03-25].

4.3 Vývoj právní úpravy sportu na Slovensku, inspirace pro ČR?

Slovensko, náš „nejbližší“ soused. Se Slovenskem máme mnoho společných znaků, jak v kultuře, historii, tak vzhledem k tématu této práce, v podobě právního řádu. Mnoho zákonů z období společného státu platí na Slovensku či u nás doteď.¹⁷¹ Tato skutečnost nás může vybízet k myšlence, že právní úprava sportovního odvětví bude řešena stejně nedostatečným způsobem, jako v ČR. Opak je pravdou. V této kapitole je mým cílem stručně shrnout právní úpravu Slovenské republiky v otázce sportovního odvětví za posledních zhruba 20 let, respektive se budu věnovat 3 obdobím.¹⁷²

Období do 1.1.2016, kdy na Slovensku neexistovala komplexní speciální právní úprava pro oblast sportu.¹⁷³

Období po přijetí zákona č. 440/2015 Z. z. ZÁKON z 26. novembra 2015 o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, který je účinný od 1.1.2016.

Období po přijetí novely zákona o športe č. 6/2020 Z.z., ZÁKON z 3. decembra 2019, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, účinné od 1.2.2020.

Slovensko se až do přijetí zákona o športe potýkalo se stejným problémem, jaký nyní panuje v ČR. Téměř všichni sportovci vykonávali sportovní činnost v postavení OSVČ. Tento fakt byl problémem zejména u sportovců, kteří vykonávají sportovní činnost v závislém postavení vůči sportovnímu klubu.¹⁷⁴ Zákonník práce zakazuje vykonávat závislou práci ve smluvním

¹⁷¹ Jeden příklad za všechny zákon č. 40/1964 Sb. Občanský zákoník je na Slovensku i když samozřejmě v novelizovaném znění pozdějších předpisů, účinný dodnes. To samé platí pro zákon č. 513/1991 Sb. Obchodní zákoník. A příklad jednoho zákona, který dodnes platí i v ČR je zákon č. 99/1963 Sb. Občanský soudní řád.

¹⁷² Komplexně téma zpracovává například GÁBRIŠ, Tomáš a GREGUŠ, Jozef. Práva a povinnosti v profesionálnom športe. Teoretik. Praha: Leges, 2021. ISBN 9788075025258.

¹⁷³ Jediné zákony, které se dotýkaly sportovního odvětví byly zákon č. 300/2008 Z. z. ZÁKON z 2. júla 2008 o organizácii a podpore športu a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zákon č. 288/1997 Z. z. ZÁKON z 3. oktobra 1997 o telesnej kultúre a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Oba byly ale nedostatečně podobně jako náš současný zákon o podpoře sportu. Srov. KVOČÁKOVÁ, Lucie. Právne postavenie profesionálnych športovcov na Slovensku. In PICHRT, Jan (ed.). 2014, op. cit., Str. 159-167.

¹⁷⁴ Srov. § 1 odst. 2 a 3 zákona č. 311/2001 Z. z. zákonník práce, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákoník práce“).

občanskoprávním vztahu či ve smluvním obchodněprávním vztahu podle zvláštních předpisů, tedy i dle živnostenského zákona jako OSVČ.¹⁷⁵ V tomto případě je zde podobnost s právní úpravou ČR, kdy zákoník práce stanoví, že závislá práce může být vykonávána výlučně v základním pracovněprávním vztahu, není-li upravena zvláštními právními předpisy.¹⁷⁶ Nicméně slovenský zákoník práce k tomu ještě obsahuje ustanovení, které stanoví, že pracovněprávní vztahy profesionálních sportovců se řídí zákoníkem práce, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak.¹⁷⁷ Oproti tomu český zákoník práce vzhledem k profesionálním sportovcům mlčí. Slovensko se tedy nacházelo v situaci, kdy profesionální sportovci vykonávající závislou práci měli být chráněni pracovněprávní úpravou, neboť zvláštní právní předpis zde neexistoval. Tento fakt byl nicméně v praxi přehlížen jak ze strany klubů, tak bohužel i ze strany soudů.¹⁷⁸ Můžeme tak shrnout, že do přijetí komplexního zákona o športe se Slovensko nacházelo v identické situaci jako nyní ČR. Odborná veřejnost se dnes spíše shoduje na tom, že sportovci vykonávající závislou práci, by měli být chráněni pracovněprávními předpisy, nicméně se tento fakt ignoruje a stále se pokračuje v tzv. švarcsystému.¹⁷⁹

Tento systém se měl změnit přijetím speciálního zákona o športe, který měl ambici komplexně upravit téměř veškeré vztahy z oblasti sportu. Tento fakt nám dokazuje úvodní ustanovení:

*„Tento zákon upravuje šport, osoby v športe, právne vzťahy pri športovej činnosti, pôsobnosť orgánov verejnej moci a orgánov verejnej správy v oblasti športu a opatrenia proti negatívnym javom v športe.“*¹⁸⁰

Inspiraci z hlediska obsahu si slovenský zákonodárce převzal pravděpodobně ze základního sportovního zákoníku Francie Code du sport s tím, že navázal na dosavadní praxi a ponechal samostatnost sportovních federací.¹⁸¹ Přijetím zákona o športe došlo ke kodifikaci v rámci jednoho právního předpisu, což může výrazně napomoci přehlednosti pro všechny dotčené subjekty. Kromě úpravy právního postavení sportovců tedy došlo k úpravě postavení

¹⁷⁵ Srov. § 1 odst. 3 zákoníku práce.

¹⁷⁶ Srov. § 3 zákoníku práce.

¹⁷⁷ Srov. § 3 odst. 2 zákoníku práce.

¹⁷⁸ Srov. GÁBRIŠ, Tomáš. Pracovnoprávní status športovcov v projekte nového slovenského zákona o športe. In PICHRT, Jan. (ed.). 2014, op. cit., Str. 129-147.

¹⁷⁹ Srov. GRUS, Zdeněk. Švarcsystém v rozhodovací praxi a nový zákon o zaměstnanosti. In Právní rozhledy: Časopis pro všechna právní odvětví. 2005, roč. 13, č. 1, Str. 18-22.

¹⁸⁰ Srov. § 1 zákona o športe.

¹⁸¹ Srov. JURKA, Helena 2018. op. cit., Str. 9–10.

sportovních organizací, působnosti orgánů veřejné moci pro oblast sportu, řešení financování sportu, systematika vzdělávání či úprava dopingů. Pro účel této podkapitoly nechám stranou veřejnoprávní část zákona a zaměřím se na pracovněprávní úpravu, kterou pro profesionální sportovce zákon přinesl. Nejdůležitější věc, kterou zákon přinesl je úprava speciálních smluvních typů k výkonu závislé práce.¹⁸² Konkrétně se jedná o smlouvu o profesionálním výkonu sportu, která se považuje za jiný pracovněprávní vztah dle zákonníku práce.¹⁸³ Součástí obsáhlé novely vzniklo i nové ustanovení zákonníku práce, které zní:

„Na právne vzťahy profesionálnych športovcov pri výkone športu na základe zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu sa vzťahuje tento zákon, len ak to ustanovuje osobitný predpis.“¹⁸⁴

Zákonník práce se tak nyní uplatňuje pouze na základě principu delegace. To platí pouze pro sportovce, kteří splňují znaky závislé práce. Tohle bude důležité vzhledem k dalšímu období, kterému se budu dále věnovat. Z důvodu aplikace zákonníku práce nikoliv dle původní úvahy na principu subsidiarity, ale na principu delegace tak došlo rámci zákona o športe ke komplexní speciální úpravě řady institutů, běžně upravených v zákonníku práce. Tyto instituty jsou modifikovány takovým způsobem, aby vyhověly specifickým požadavkům z prostředí profesionálního sportu. Příkladmo podávám výčet těchto institutů: Jedná se o předmluvní vztahy, obsah základních povinností smluvních stran, obligatorní náležitosti smlouvy, dobu trvání smlouvy, způsobilosti uzavřít smlouvu, pracovní dobu a dobu odpočinku, skončení smluvního vztahu či kolektivního vyjednávání.¹⁸⁵ Obecně řečeno se dá říci, že se zákon o športe snažil co nejvíce přizpůsobit tyto instituty sportovnímu prostředí na úkor základního účelu pracovního práva – ochrany zaměstnance jako slabší strany. Z tohoto důvodu byl zákon o športe často kritizován odborníky na pracovní právo.¹⁸⁶ Na základě této nové úpravy se očekávalo, že

¹⁸² Srov. § 4 odst. 3 zákona o športe.

¹⁸³ Srov. § 1 odst. 3 zákonníku práce a § 46 odst. 1 zákona o športe.

¹⁸⁴ Srov. § 2 odst. 3 zákonníku práce.

¹⁸⁵ Srov. JURKA, Helena 2018. op. cit., Str. 63–71.

¹⁸⁶ Konkrétně například GREGUŠ, Josef. Právna úprava dovolenky športovcov v zákone o športe In: Košické dni súkromného práva: recenzovaný zborník vedeckých prác / [editori: Peter Vojčik, Vladimír Filičko, Peter Koromház]. - Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2016. - ISBN 978-80-8152-400-4. Str. 88-99.; GREGUŠ, Josef. Okamžité skončenie zmluvného vzťahu medzi športovou organizáciou a profesionálnym športovcom. Online. 2017. Dostupné z: <https://www.epi.sk/odborny-clanok/okamzite-skoncenie-zmluvneho-vztahu-medzi-sportovou-organizaciou-a-profesionalnym-sportovcom.htm>. [cit. 2024-03-30].; GREGUŠ, Josef. Vyváženosť práv a povinností medzi športovou organizáciou a športovcom v zákone o športe. In BARANCOVÁ, Helena a OLŠOVSKÁ, Andrea (ed.). Súčasný stav a nové úlohy pracovného práva. Teoretik. Praha: Leges, 2016. ISBN 978-80-7502-177-9. Str. 365–382.

většina sportovců v kolektivních sportech, respektive těch, kteří vykazují znaky závislé práce, budou nyní vykonávat sportovní činnost na základě nového smluvního typu – smlouva o profesionálním vykonávání sportu. Jak uvádí Gábriš, tak se tento předpoklad naplnil pouze v profesionálním fotbale a u některých konkrétních klubů v jiných sportech.¹⁸⁷ Druhý velice populární kolektivní sport hokej nešel cestou fotbalu a úpravu úplně ignoroval. Bohužel tento neuspokojivý stav byl ignorován i kontrolními orgány ochrany práce.¹⁸⁸ Je to až ironické, že přijetím zákona o športe byl ustanoven institut tzv. kontrolóra, kterého měla mít každá sportovní organizace, která je příjemcem veřejných prostředků ve výši alespoň 50 tisíc EUR ročně ve dvou po sobě následujících účetních obdobích.¹⁸⁹ Tento kontrolór měl být nejvyšším kontrolním orgánem dané organizace a mezi jeho povinnosti patří mimo jiné kontrola dodržování právních předpisů.¹⁹⁰ Tento záměr zákona v praxi bohužel nebyl naplněn.

Jedním ze základních argumentů proti pracovněprávnímu poměru profesionálních sportovců je jednoznačně otázka povinných odvodů na sociálním a zdravotním pojištění. Sportovci jsou proti, protože jim to poměrně sníží čistý příjem a sportovní organizace kritizují neúměrnou ekonomickou zátěž, kterou odvody přináší pro klub jako pro zaměstnavatele.¹⁹¹ Z tohoto důvodu se již při přijímání zákona o športe přijala přechodná ustanovení § 293 do zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení a § 38e odst. 2 zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení dle kterých se na profesionální sportovce vykonávající sport na základě smlouvy o profesionálním vykonávání sportu, do 31.12.2018 pro účely odvodů, nehledí jako na zaměstnance. Toto přechodné období bylo nakonec prodlouženo až do 31.12.2021.¹⁹²

I přes to, že zákon o športe vycházel sportovním organizacím vstříc z hlediska povinností, které pro ně vyplývaly navíc oproti „zaměstnávání“ sportovců jako OSVČ a za současného zachování minimálních odvodových povinností, respektive ponechání stavu jako pro OSVČ, tak přesto vyvíjeli tlak vzhledem k legislativní změně zákona o športe.

¹⁸⁷ Srov. GÁBRIŠ, Tomáš. Status profesionálnych športovcov v SR po novele zákona o športe účinnej od 1.2.2020. Online. 2020. Dostupné z: https://www.ucps.sk/Status_profesionalnych_sportovcov_v_SR_po_novele_zakona_o_sporte_ucinnej_od_1_2_2020. [cit. 2024-03-30].

¹⁸⁸ Tamtéž.

¹⁸⁹ Srov. § 10 odst. 1 zákona o športe.

¹⁹⁰ Srov. § 12 a § 13 zákona o športe. Zákon o športe zná ještě institut hlavního kontrolóra sportu dle § 60.

¹⁹¹ Odvody pro zaměstnavatele jsou 36,2 % z hrubé mzdy v roce 2024 Srov. Zdravotné a sociálne odvody v roku 2024. Online. 2024. Dostupné z: <https://jaspis.sk/aktuality/zdravotne-socialne-odvody>. [cit. 2024-03-30].

¹⁹² Srov. Zákon č. 366/2018 Z. z., ktorým sa mení zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Tento tlak bohužel vyústil v přijetí novely zákona o športe č. 6/2020 Z.z. s účinností od 1.2.2020, která přinesla podstatnou změnu v právním postavení sportovců vykonávajících závislou práci dle smlouvy o profesionálním vykonávání sportu. Nejvýraznější a nekoncepční změnou byla novela ustanovení o smlouvě o profesionálním vykonávání sportu, které nyní zní:

„Profesionálny športovec vykonáva šport ... na základe zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu alebo inej zmluvy, ak vykonáva šport pre športovú organizáciu ako samostatne zárobkovo činná osoba podľa písmena c).“¹⁹³

Současně bylo doplněno společné ustanovení o další dva odstavce:

(9) „Na právne vzťahy športovca a športovej organizácie založené inou zmluvou, ak športovec vykonáva šport pre športovú organizáciu ako samostatne zárobkovo činná osoba, sa primerane vzťahujú ustanovenia § 32 až 34, 38, 39, § 40 ods. 1, § 41 ods. 1 až 3, § 42 a 43.“

(10) „Zmluvný vzťah športovca a športovej organizácie založený inou zmluvou, ak športovec vykonáva šport pre športovú organizáciu ako samostatne zárobkovo činná osoba, a to aj spôsobom, ktorý splňa znaky závislej práce, sa považuje za obchodnoprávny vzťah.“¹⁹⁴

Předkladatelé novely její znění obhajovali tak, že chtějí sportovcům umožnit svobodnou volbu mezi statutem „zaměstnanec“¹⁹⁵ a statutem OSVČ. Jak uvádí Gábriš, tato změna měla pomoci spíše klubům a možnost „svobodné“ volby sportovci s největší pravděpodobností mít nebudou.¹⁹⁶ Praxe byla stejně taková, že zákon o športe nebyl respektován a sportovci byli nuceni uzavírat občanskoprávní či obchodněprávní smlouvy jako OSVČ. Touto novelou pouze došlo k legalizaci tohoto neutěšeného stavu v neprospěch sportovců, neboť Slovensko opět vrací do „pravěku“, respektive do stavu před přijetím zákona o športe. Můžeme se ptát, bylo cílem autorů novely zbavit sportovce ochrany, kterou jim částečně na principu delegace poskytoval zákonník práce? Já doufám, že nikoliv, protože kromě amorálního aspektu této

¹⁹³ Srov. § 4 odst. 3 písm. a) zákona o športe.

¹⁹⁴ Srov. § 46 odst. 9 a 10 zákona o športe.

¹⁹⁵ Pojem „zaměstnanec“ používám, přestože jsem si vědom, že sportovec vykonávající závislou práci není čistým zaměstnancem, neboť požívá pouze některé práva, která náleží zaměstnancům dle zákonníku práce. Pojem používám jako jednoslovnou zkratku.

¹⁹⁶ Srov. GÁBRIŠ, Tomáš. Status profesionálnych športovcov v SR po novele zákona o športe účinnej od 1.2.2020. Online. 2020 op. cit.

novely a její nesystematičnosti v porovnání se směřováním zbytku Evropy, kromě ČR samozřejmě, zde Gábriš spatřuje i porušení článku 24 Všeobecné deklarace lidských práv.¹⁹⁷

Touto novelou ale došlo i k trochu opačnému efektu, než předkladatelé zamýšleli. Jak se podává z citace zákona výše, na sportovce v postavení OSVČ se nyní přiměřeně aplikují některé ustanovení zákona o športe, které byly určené pouze pro „zaměstnance.“ Na jednu stranu tedy novela „zaměstnancům“ deroguje ochranu dle zákonníku práce ale na druhou stranu poskytne zvýšenou ochranu OSVČ. Všechny tyto skutečnosti jen vypovídají o nesystémové změně, kterou novela přinesla. Očividně zde došlo k lobbování za lepší právní postavení sportovních organizací a novela, která vznikla na konci volebního období byla ušita „horkou“ jehlou, což přinese jenom více problémů. Gábriš se tuto novelu snaží interpretovat pomocí systematického, ústavně konformního a mezinárodně konformního výkladu, kterým dochází k řešení, které naopak právní ochranu sportovců kvalitativně posouvá výše,¹⁹⁸ nicméně se obávám, že tento výklad je spíše zbožným přáním a jak napovídá vůbec respektování zákona v jeho původní verzi, tak postavení sportovců spíše zhorší.

Ač jsem se nechtěl zabývat veřejnoprávní úpravou slovenského zákona o športe, tak je třeba zmínit, že novelou č. 7/2024 Z. z. s účinností od 1.2.2024 došlo ke zřízení ministerstva športu,¹⁹⁹ což je ambiciózní počín, který je i přáním kolační skupiny K10 SPORT, jak jsem uvedl v kapitole o NSA.

Na závěr této podkapitoly bych rád uvedl, že slovenskou právní úpravu jsem před psaním této závěrečné práce považoval za vhodnou inspiraci pro ČR a byl jsem přesvědčen, že Slovensko je v této oblasti mnohem dál než ČR. Při podrobnějším zkoumání jsem ale narazil na problémy, které zmiňuji výše. Ač je chvályhodné, že Slovensko přijalo komplexní zákon, tak jsem toho názoru, že tento koncept zůstal pouze na papíře. Myslím si, že ČR se ze situace na Slovensku může poučit a část právní úpravy ze zákona o športe převzít, nicméně se bude muset zaměřit na problémy, které se Slovensku nepodařilo vyřešit. Tím je především vyřešení otázky odvodů, které mohou mít opravdu značný dopad na ekonomiku sportovních organizací a poté se zaměřit

¹⁹⁷ Srov. GÁBRIŠ, Tomáš. Status profesionálních športovcov v SR po novele zákona o športe účinnej od 1.2.2020. Online. 2020 op. cit.

¹⁹⁸ Tamtéž.

¹⁹⁹ Srov. § 58 zákona o športe. Ministerstvo se dle kompetenčního zákona Slovenska nazývá ministerstvo cestovného ruchu a športu. Srov. Nové ministerstvo cestovného ruchu a športu už má aj štátnych tajomníkov a programy kapitol. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.olympic.sk/clanok/vlada-mcrs-stvrtok-rozhodnutia>. [cit. 2024-03-30].

na důsledné dodržování právní úpravy, kterou by takový nový sportovní zákon přinesl. To vše je třeba komunikovat především s aktéry, kteří se pohybují ve sportovním prostředí a které by tato úprava značně zasáhla, tedy se sportovními organizacemi a sportovci, neboť na Slovensku se to nepodařilo a praxe si opět našla svoji cestu, která ale nebyla záměrem zákona o športe.

5. Postavení profesionálního sportovce na trhu práce

V této kapitole se budu zabývat problematikou postavení profesionálního sportovce na trhu práce. V mém pojetí mám na mysli zejména postavení profesionálního sportovce v rámci kolektivního sportu. Sportovce v individuálních sportech zmíním pouze v první podkapitole, protože fakticky tito sportovci vystupují v postavení OSVČ, neboť nad sebou nemají nadřízený subjekt, vůči které by vystupovali ve vztahu podřízenosti jako zaměstnanci.²⁰⁰

Předmětem zkoumání bude vztah mezi profesionálním sportovcem a jeho sportovním klubem. Obecně se dnes odborníci na pracovní právo shodnou, že profesionální sportovci v kolektivních sportech jsou v silně závislém postavení vůči svému sportovnímu klubu a naplňují znaky závislé práce.²⁰¹ Důvod této závislosti spočívá primárně v pojetí kolektivního sportu. Za příklad použiji hokejisty. Ti musí dodržovat celou řadu pokynů, například dodržovat předem danou taktiku, kterou určí trenér. Kromě toho mají celou řadu dalších omezení, zpravidla musí dodržovat striktní tréninkový režim, jsou povinni účastnit se marketingových akcí, ale kromě toho také musí dodržovat určitou životosprávu.²⁰² Tyto povinnosti vymezují závislost profesionálního sportovce vůči svému sportovnímu klubu. Navíc musí strpět omezení i ve svém volném čase, kdy mají zakázáno provozovat jiné sporty, aby omezili riziko svého zranění.²⁰³

V současnosti v ČR převažuje situace, kdy sportovní klub se svými profesionálními sportovci uzavírá inominátní smlouvu dle občanského zákoníku.²⁰⁴ V takovém případě je profesionální sportovec v postavení OSVČ. Naopak výkon práce v základním pracovněprávním vztahu založený pracovní smlouvou dle zákoníku práce je v ČR spíše ojedinělý.²⁰⁵ Dále existují případy, kdy je sportovec zaměstnancem armády a sportuje nebo provozuje svoje sportovní aktivity prostřednictvím armádního centra.²⁰⁶ Z jakého důvodu vlastně dochází k situaci, kdy

²⁰⁰ Srov. § 2 odst. 1 zákoníku práce.

²⁰¹ Srov. BĚLINA, Tomáš. Jsou právní vztahy profesionálních sportovců závislou prací? In PICHRT, Jan. (ed.). 2014, op. cit., Str. 64–74.

²⁰² Srov. Profesionální sportovci v kolektivních sportech. Online. MORÁVEK, Jakub a ŠTEFKO, Martin. Journals.muni.cz. 2013. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/cpvp/article/view/5698/4793>. [cit. 2024-02-13]. Str. 354–358.

²⁰³ Srov. čl. III písm. B) odst. 11 Vzor Hráčské smlouvy ČSLH. Online. Dostupné z: https://www.ceskyhokej.cz/data/document/file/hracska_smlouva_140226.pdf. [cit. 2024-03-30].

²⁰⁴ Srov. § 1746 odst. 2 občanského zákoníku.

²⁰⁵ Srov. VYBÍRAL, Roman. Analýza judikatury vztahující se k postavení profesionálních sportovců v oblasti kolektivních sportů v České republice. Jurisprudence: časopis Právnické fakulty Univerzity Karlovy. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, č. 1 ISSN 1802-3843. Str. 12-17.

²⁰⁶ Například sportovci působící v Armádním sportovním centru Dukla, jakožto resortním sportovním centru zřízeném Ministerstvem obrany České republiky, vystupují v postavení vojáků z povolání dle zákona č.

profesionální sportovec pracuje jako OSVČ? Jednou z výhod, které poskytuje smlouva dle občanského zákoníku je její flexibilita. Z této výhody benefituje především sportovní klub, protože se na sportovce, který je ale fakticky slabší smluvní stranou, neaplikují ochranná ustanovení zákoníku práce. V případě pracovněprávního vztahu zde totiž existuje celá řada ochranných ustanovení, která jsou upravena v zákoníku práce.²⁰⁷ Další výhodou, ze které benefituje klub ale i sportovec jsou významné úspory na straně povinných odvodů.²⁰⁸ Takový „zaměstnanec“ je tedy pro klub výrazně levnější a současně má sportovec možnost uplatňovat výdajový paušál,²⁰⁹ díky čemuž má vyšší čistý příjem.

5.1 Profesionální sportovec jako OSVČ

Nejčastějším postavením profesionálního sportovce je postavení jako OSVČ. Pokud bychom chtěli OSVČ definovat, tak musíme nahlédnout do předpisů práva sociálního zabezpečení, tedy zejména do zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o zdravotním pojištění“) a do daňových předpisů, zejména do zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o daních z příjmů“).

Zákon o důchodovém pojištění definuje OSVČ jako osobu, která ukončila povinnou školní docházku a dosáhla věku aspoň 15 let a vykonává samostatnou výdělečnou činnost, nebo spolupracuje při výkonu samostatné výdělečné činnosti.²¹⁰ Podobně definuje OSVČ i zákon o

221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů. Srov. ARMÁDNÍ SPORTOVNÍ CENTRUM DUKLA. Online. Dostupné z: <https://mocr.army.cz/ministr-a-ministerstvo/struktur/asc/asc-dukla-234755/>. [cit. 2024-03-30].

²⁰⁷ Například právo zaměstnance dát výpověď z jakéhokoli důvodu či dokonce bez uvedení důvodu dle § 50 odst. 3 zákoníku práce je ve sportovním prostředí z pohledu klubů absolutně nepřijatelné. Srov. JURKA, Helena. 2018, op. cit., Str. 34-35.

²⁰⁸ Na první pohled se tato skutečnost může pro sportovce jevit jako výhoda, nesporně je toto tvrzení pravdivé vzhledem k odvodům na zdravotním pojištění, ale vzhledem k odvodům na sociálním pojištění by pro sportovce v postavení zaměstnance tato skutečnost znamenala mimo jiné, vyšší starobní důchod.

²⁰⁹ Pojem výdajový paušál zákon nezná, tento termín používám pouze jako zkratku pro uplatněné výdaje v případě, že poplatník neuplatňuje výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmu. Srov. § 7 odst. 7 zákona o daních z příjmů.

²¹⁰ Srov. § 9 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění.

zdravotním pojištění.²¹¹ Zákon o daních z příjmů definuje jako OSVČ, jako osobu, která má příjem ze živnostenského podnikání či pokud má příjem z výkonu nezávislého povolání.²¹²

Na základě toho můžeme shrnout, že profesionální sportovec, který chce vystupovat v postavení OSVČ má dvě možnosti: Jako osoba provozující živnost a jako osoba vykonávající nezávislé povolání.²¹³ Tento rozdíl má výrazné dopady na náklady, které si OSVČ může uplatnit pro snížení daňového základu, o tom ale podrobněji pohovořím dále.

Začnu postavením, které se z pragmatických důvodů používá častěji, a to je výkon profesionální sportovní činnosti jako osoba provozující živnost. Pro účely této části práce budeme potřebovat živnostenský zákon, který stanovuje podmínky pro řádný výkon živnostenského podnikání.²¹⁴ Splnění těchto podmínek je pro zisk živnostenského oprávnění nutné, neboť podnikání bez tohoto oprávnění naplňuje znaky přestupku neoprávněného podnikání, případně možného trestného činu neoprávněného podnikání.²¹⁵ Živností se dle živnostenského zákona rozumí:

„soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem.“²¹⁶

Jedná se o pozitivní vymezení živnosti. Kromě tohoto vymezení obsahuje živnostenský zákon taxativní seznam činností, které nemohou být živností, jedná se tedy o negativní vymezení živnosti.²¹⁷ Výkon činnosti sportovce se ve výčtu nenachází, zbývá tedy posoudit, zda činnost sportovce kumulativně splňuje znaky živnosti z jejího pozitivního vymezení.

Jednotlivé znaky živnosti nyní podrobím analýze z hlediska toho, zda je profesionální sportovec při výkonu sportovní činnosti splňuje. Současně budu jednotlivé znaky zkoumat prizmatem sportovce vykonávajícího kolektivní sport i sportovce vykonávajícího individuální sport, abychom následně mohli vyvodit závěr o vhodnosti takového režimu pro oba typy sportovců.

²¹¹ Záměrně ponechávám stranou další podmínky, zejména odkazy na zákon o daních z příjmů.

²¹² Srov. § 7 odst. 1 písm. b) a § 7 odst. 2 písm. c) zákona o daních z příjmů.

²¹³ Srov. PAPOUŠEK, Miroslav. Postavení profesionálního sportovce dle českého právního řádu. Online. Právní prostor. 2021. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/postaveni-profesionalniho-sportovce-dle-ceskeho-pravniho-radu>. [cit. 2024-02-13].

²¹⁴ Srov. § 5 živnostenského zákona.

²¹⁵ Srov. § 61 živnostenského zákona a § 251 zákona č. 40/2009 Sb. trestního zákoníku.

²¹⁶ Srov. § 2 živnostenského zákona.

²¹⁷ Srov. § 3 živnostenského zákona.

Soustavnost

„Nahodilá výdělečná činnost není podnikáním“ „Postačí, je-li dán záměr soustavnosti, nikoli že má jít o soustavně vykonávanou činnost“²¹⁸ Tento subjektivní záměr bezesporu splňují všichni profesionální sportovci, jak v kolektivních, tak individuálních sportech. Sportovci mohou být motivováni mnoha důvody, nicméně presumují, že primárně chtějí podat co nejlepší výkon, vyhrát, získat tím finanční prostředky pro svoji obživu a případně získat určitou prestiž. Žádná z těchto věcí nelze získat jiným způsobem než opakováním sportovní aktivity soustavným způsobem, aby došlo ke zlepšení a podání co nejlepšího výkonu, se kterým se mohou pojit výše zmíněné „odměny.“ Když je dle mého názoru nutné sportovní aktivitu opravdu vykonávat soustavně, tak tím spíše a maiori ad minus bude dán pouhý záměr.

Samostatnost

Znamená, že sám sportovec – živnostník rozhoduje jakou činnost bude vykonávat, jakým způsobem a za jakých podmínek. Protipólem samostatného výkonu takové činnosti je závislá práce. Sportovec v individuálních sportech například tenista tento znak bez výhrady naplňuje, neboť je to on, kdo si vybírá, jakých turnajů se bude účastnit.²¹⁹ Oproti tomu sportovec v kolektivních sportech, který musí splňovat pokyny či taktiku trenéra a jiné omezení, které jsem uvedl výše, tuto podmínku nemůže žádným způsobem naplnit. V tomto znaku spatřuji největší rozpor mezi výkonem činnosti profesionálního sportovce v kolektivního sportu v postavení OSVČ.

Vlastním jménem, na vlastní odpovědnost

Tento znak, respektive můžeme říct znaky jsou úzce provázány se znakem samostatnosti, neboť činnost sportovce musí být vykonávána na vlastní, nikoli cizí účet a odpovědnost.²²⁰ Tento znak je nepochybně opět splněn u sportovce v individuálním sportu, neboť je to on, kdo je odpovědný za svůj výkon či chování a jen on může být za příslušné přestupky trestán. U sportovce v kolektivních sportech je to poněkud složitější. Nepochybně sportovec vystupuje vlastním jménem ve vztahu ke svému klubu například při sjednávání smlouvy a na hřišti jsou mu

²¹⁸ Viz. EICHLEROVÁ, Kateřina. Profesionální sportovec jako podnikatel? In PICHRT, Jan. (ed.). 2014, op. cit., Str. 62.

²¹⁹ Zajímavou otázkou by byla „čtyřhra“, kdy tenista nevystupuje tak úplně samostatně a musí svou hru koordinovat s týmovým kolegou, nicméně to na výše uvedeném závěru nic nemění.

²²⁰ Srov. EICHLEROVÁ, Kateřina. Profesionální sportovec jako podnikatel? In PICHRT, Jan. (ed.). 2014, op. cit., Str. 61.

přičítány disciplinární prohřešky za nevhodné chování.²²¹ Stejně tak jsou mu přičítány osobní úspěchy, jako góly, body apod. Tyto sportovci jsou ale v souhrnu pouze jednotlivci, které spojuje jednotný cíl, a to je dosažení sportovního úspěchu v klubových barvách.

„Mistrem ligy je vyhlášován klub, v individuálních biografích sportovců se používá maximálně spojení“ „hráč X, mistr ligy s klubem Y v sezóně 2019/2020.“²²²

NSS ČR judikoval, že tento znak vyjadřující tzv. podnikatelské riziko, je při činnosti profesionálního sportovce v kolektivním sportu částečně oslaben.²²³ Můžeme tedy uzavřít, že tento znak je splněn tak „napůl,“ ale soud zde uznal specifičnost sportu a odkázal mimo jiné na to, že právní úprava připouští činnost výkonného sportovce živnostenským způsobem, aniž by výslovně odlišovala činnost v individuálním a kolektivním sportu.²²⁴

Za účelem dosažení zisku

Tento znak obdobně jako soustavnost spočívá především v subjektivním úmyslu sportovce dosahovat zisku. Může se tedy stát, že například sportovec jako OSVČ vzhledem k porušení smlouvy se svým klubem může z důvodu disciplinárních sankcí v podobě pokut za určité období být tzv. v „minusu,“ tedy nedostat žádnou odměnu. I přesto ale naplní tento znak živnosti. Jakožto profesionální sportovec se chce sportem živit, je to jeho hlavní činností, a tedy má nepochybně úmysl dosahovat zisku.²²⁵

Za podmínek stanovených živnostenským zákonem

Jak jsem uvedl výše, živnostník musí splnit podmínky, které stanovuje živnostenský zákon jinak se může dopustit přestupku, případně trestného činu. Tyto podmínky jsou uvedeny v hlavě II živnostenského zákona a dělíme je na dvě, respektive tři skupiny: Všeobecné podmínky provozování živnosti, Zvláštní podmínky provozování živnosti a Překážky provozování živnosti. Sportovci nemají nad rámec těchto povinností žádné další zvláštní povinnosti či práva,

²²¹ Srov. BĚLINA, Tomáš. Jsou právní vztahy profesionálních sportovců závislou prací? In PICHRT, Jan. (ed.). 2014, op. cit., Str. 71.

²²² Srov. KOHOUT, David. Profesionální sportovci v ČR a jejich „pracovní podmínky.“ In PICHRT, Jan a TOMŠEJ, Jakub (ed.). 2022. op. cit., Str. 128.

²²³ Srov. Rozsudek NSS ČR sp. zn. 6 Afs 278/2016 ze dne 13. července 2017 [bod 32].

²²⁴ Tamtéž [bod 33].

²²⁵ VYBÍRAL, Roman. Zdanění příjmů profesionálních sportovců ze sportovní činnosti. Daně a Finance: odborný časopis pro daňové právo a praxi. Praha: Comenius print, 2011, č. 3 ISSN 1801-6006. Str. 19.

kteře by tyto podmínky, jakkoliv modifikovaly. Je tedy na posouzení každého sportovce, zda tyto podmínky splňuje.

Všeobecné podmínky provozování živnosti²²⁶

Těmito základními podmínkami jsou plná svéprávnost a bezúhonnost. Bezúhonnost následně živnostenský zákon negativně definuje:

„Za bezúhonnou se pro účely tohoto zákona nepovažuje osoba, která byla pravomocně odsouzena pro trestný čin spáchaný úmyslně, jestliže byl tento trestný čin spáchan v souvislosti s podnikáním, anebo s předmětem podnikání, o který žádá nebo který ohlašuje, pokud se na ni nehledí, jako by nebyla odsouzena.“²²⁷

Zvláštní podmínky provozování živnosti²²⁸

Těmito podmínkami zákon rozumí odbornou nebo jinou způsobilost, pokud je tento zákon nebo zvláštní předpisy vyžadují.²²⁹ Tyto zvláštní podmínky souvisí s kategorizací živností na ohlašovací a koncesované, kdy se ohlašovací živnosti dále dělí na řemeslné, vázané a volné.²³⁰ Profesionální sportovci vykonávají svou činnost jako ohlašovací živnost volnou, nevyžaduje se u nich tedy odborná nebo jiná způsobilost. Konkrétně je obsahová náplň činnosti výkonných sportovců provozovaná samostatně a za účelem dosažení zisku zařazena do činnosti provozování tělovýchovných a sportovních zařízení a organizování sportovní činnosti.²³¹

Překážky provozování živnosti²³²

Zde jak název napovídá se jedná spíše o negativní podmínky, které při splnění osobu vyloučí z provozování živnosti, respektive pokud již živnostenské oprávnění má, tak je to důvod pro jeho zrušení. Jedná se o úpadkové situace, zákazy činnosti a důvody pro zrušení živnostenského oprávnění s následnou nemožností provozování živnosti ve 3leté lhůtě, pokud nestanoví zvláštní předpis jinak.²³³

²²⁶ Srov. § 6 živnostenského zákona.

²²⁷ Srov. § 6 odst. 2 živnostenského zákona.

²²⁸ Srov. § 7 živnostenského zákona.

²²⁹ Srov. § 7 odst. 1 živnostenského zákona.

²³⁰ Srov. § 9 a 19 živnostenského zákona.

²³¹ Srov. Příloha č. 4 bod 74 k nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností, ve znění pozdějších předpisů.

²³² Srov. § 8 živnostenského zákona.

²³³ Srov. § 8 odst. 6 živnostenského zákona.

Nyní uvedu pár vět k osobě vykonávající nezávislé povolání. Nepřímou definici nezávislého povolání můžeme spatřit zákoně o daních z příjmů, kde je uveden demonstrativní výčet profesí, které se za ně považují.²³⁴ NSS ČR poté dovodil, že pod nezávislá povolání lze zařadit také sportovce.²³⁵ Jediným rozdílem z hlediska podmínek pro možnost vykonávat sportovní činnost jako nezávislé povolání je ten, že není nutné získat živnostenské oprávnění. Nicméně to, že je velice jednoduché získat živnostenské oprávnění na výkon profesionálního sportovce, respektive zde nejsou žádné zvláštní podmínky viz výše, tak to činí tuto výhodu nepodstatnou. Výhodné by to bylo pravděpodobně jen v případě, že živnostník naplnil některou z překážek dle živnostenského zákona a nemůže ve lhůtě 3 let živnost znovu nabýt.

Podstatný rozdíl mezi výkonem činnosti sportovce podle živnostenského zákona v porovnání s výkonem sportovce jako nezávislého povolání je z hlediska daňového uplatnění výdajových paušálů. V případě že sportovec uplatňuje výdajový paušál, tak sportovec – živnostník si může uplatnit výdaje ve výši 60 % z příjmů, nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky 1200000 Kč. Oproti tomu sportovec vykonávající nezávislé povolání může uplatnit výdaje pouze 40 % z příjmů nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky 800000 Kč. V dnešní době tedy drtivá většina sportovců pracuje tzv. na živnost. K výše uvedenému výdajovému paušálu je dlužno dodat, že orgány finanční správy dlouho neuznávaly výdajový paušál ve výši 60 %, kdy tvrdily, že sportovec má nárok pouze na 40 %. Toto bylo poté NSS ČR vyloženo ve prospěch sportovců, kteří si mohli i zpětně²³⁶ uplatnit vyšší výdajový paušál než doposud.²³⁷

Na základě hodnocení znaků živnosti je nepřekvapivé, že sportovci v individuálních sportech tyto znaky splňují bezvýhradně. Tento závěr je ale z hlediska tématu této práce nezajímavý, nicméně pro úplnost jej uvádím.

U sportovců v kolektivních sportech se naopak domnívám, že nejsou naplněny znaky samostatnosti a vlastním jménem, na vlastní odpovědnost. NSS ČR dochází k podobnému závěru, když alespoň uznává, že

²³⁴ Výslovně uvedení jsou např. architekt, právník, umělec. Srov. § 22 odst. 1 písm. f) zákona o daních z příjmů.

²³⁵ Srov. Rozsudek NSS ČR sp. zn. 8 Afs 56/2010 ze dne 21. září 2011 [bod 24].

²³⁶ Srov. Sdělení GFŘ k rozsudku NSS ve věci zdaňování příjmů profesionálních sportovců. Online. 2017.

Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/informace-stanoviska-a-sdeleni/2017/sdeleni-gfr-k-rozsudku-nss-ve-veci-zdanovani-prijmu-profesionalnich-sportovcu>. [cit. 2024-04-06].

²³⁷ Srov. Rozsudek NSS ČR sp. zn. 6 Afs 278/2016 ze dne 13. července 2017.

„Jednotlivé znaky živnosti tedy nejsou v případě profesionálního fotbalového hráče naplněny v „čisté“ podobě.“²³⁸

Nicméně aprobejuje současný stav, kdy sportovci v kolektivních sportech vystupují v pozici OSVČ, neboť obecně řečeno v judikatuře, která se zabývala postavením sportovce z hlediska výkonu závislé práce, soud uznal, že má sportovec vůči klubu postavení blízké zaměstnanci, nicméně se obává, že by rigidní aplikace zákoníku práce ohrozila samotnou existenci profesionálního sportu.²³⁹

S tímto tvrzením soudu se nemohu ztotožnit, neboť jak uvádí Štefko *„pracovněprávní úprava nečiní svou aplikaci odvislou od toho, zda je výhodná či nevýhodná pro své adresáty.“²⁴⁰* Naopak mám za to, že nastolení právní jistoty pro profesionální sportovce – zaměstnance by vedlo k lepším výkonům těchto sportovců, což by napomohlo obecně sportu jako takovému. Nicméně to je pouze můj názor, ale jak můžeme vidět z řad odborníků, tak se uvádí mnoho jiných důvodů, pro které je jednoznačně vhodnější zavést pro sportovce v kolektivních sportech povinný status zaměstnance.²⁴¹

5.2 Profesionální sportovec v postavení zaměstnance

V této podkapitole se pokusím vymezit pojem závislé práce a odpovědět si na otázku, do jaké míry je sportovec v kolektivním sportu v závislém postavení vůči svému klubu jako svému zaměstnavateli a zda by mohl být zaměstnancem.

Definice závislé práce v zákoníku práce je následující:

„Závislou prací je práce, která je vykonávána ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance, jménem zaměstnavatele, podle pokynů zaměstnavatele a zaměstnanec ji pro zaměstnavatele vykonává osobně.“

²³⁸ Tamtéž [bod 33].

²³⁹ Srov. Rozsudek NSS ČR sp. zn. 2 Afs 16/2011 ze dne 29. listopadu 2011 [bod 42 a 43].

²⁴⁰ Srov. Štefko, M. Fotbal a hokej výkonem závislé práce s přihlédnutím k německé úpravě. In Pichrt, J. (ed.). 2014, op. cit., Str. 101.

²⁴¹ Srov. Haindlová: Kdyby byli fotbalisté zaměstnanci, pomůže to dnes všem [online]. [cit. 2024-03-31].

Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/haindlova-kdyby-byli-fotbaliste-zamestnanci-pomuze-to-dnes-vsem-95860>

„Závislá práce musí být vykonávána za mzdu, plat nebo odměnu za práci, na náklady a odpovědnost zaměstnavatele, v pracovní době na pracovišti zaměstnavatele, popřípadě na jiném dohodnutém místě.“²⁴²

Z legální definice nám vyplývá, že zákoník práce v prvním odstavci definuje 4 znaky, které je potřeba kumulativně splnit, aby byla taková práce považována za závislou práci. Závislá práce je práce, která je vykonávána:

Ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance

Jménem zaměstnavatele

Podle pokynů zaměstnavatele

Zaměstnancem osobně

Ve druhém odstavci stanovuje podmínky, za kterých má být závislá práce vykonávána. Závislá práce musí být vykonávána za následujících podmínek:

Za mzdu, plat nebo odměnu za práci

Na náklady a odpovědnost zaměstnavatele

V pracovní době na pracovišti zaměstnavatele, popřípadě na jiném dohodnutém místě

Ke čtyřem znakům závislé práce NSS ČR dovedl ještě další znak a tím je soustavnost práce.²⁴³ Definice závislé práce, respektive stanovení taxativního výčtu definičních znaků je u nás stále předmětem debat.²⁴⁴ Pro potřeby této kapitoly budu za nosné znaky používat znaky uvedené v zákoníku práce a znak dovozený NSS ČR, tedy navíc soustavnost práce.

Jednotlivé znaky závislé práci nyní podrobím analýze z hlediska toho, zda je profesionální sportovec při výkonu sportovní činnosti splňuje. Znaky budu zkoumat pouze prizmatem sportovce vykonávajícího kolektivní sport, neboť sportovec vykonávající individuální sport se do postavení zaměstnance vykonávajícího závislou práci prakticky nedostává.

²⁴² Srov. § 2 zákoníku práce.

²⁴³ Srov. Rozsudek NSS ČR sp. zn. 6 Ads 46/2013 ze dne 13. února 2014.

²⁴⁴ Srov. BĚLINA, Tomáš. Jsou právní vztahy profesionálních sportovců závislou prací? In PICHRT, Jan. (ed.). 2014, op. cit., Str. 65–66.

Práce vykonávaná **Ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance.**

Ve výše uvedeném rozsudku NSS ČR, kde soud dovodil pátý znak závislé práce se soud zabýval i vztahem nadřízenosti a podřízenosti zaměstnavatele a zaměstnance kdy dovodil, že rozhodujícím kritériem je subjektivní stránka, respektive zda zaměstnanec sám vnímá své postavení jako podřízené, což je důvodem, proč respektuje pokyny zaměstnavatele.²⁴⁵ Tento závěr nám na jednu stranu přináší odpověď v tom smyslu, že takový znak bude u sportovce v kolektivním sportu splněn, neboť stačí pouze to, jak sportovec svůj klub vnímá. Je obvyklé, že sportovci o svém klubu hovoří jako o zaměstnavateli,²⁴⁶ mám tedy za to, že svůj klub vnímají jako zaměstnavatele a tím plní první znak závislé práce.²⁴⁷ Abych nezůstal jen v rovině dojmů, tak jak uvádí Bělina, to že je tento znak subjektivní nám nebrání objektivně zkoumat nadřízenost a podřízenost tím, zda jsou splněny další definiční znaky závislé práce.²⁴⁸ Znakem, který často splývá se znakem nadřízenosti a podřízenosti je výkon závislé práce podle pokynu zaměstnavatele. Proto jurisprudence někdy hovoří o tom, že máme závislou práci vymezenou tzv. třemi a půl znaky.²⁴⁹ Vzhledem k tomu, jak jsou sportovci ve svém i volném čase ovlivňováni závazky vůči svému klubu, kdy například nemohou provozovat jinou sportovní aktivitu, musí se udržovat v kondici, tak je zřejmé, že všechny tyto pokyny jim dává nadřízený subjekt – klub, který dle mého názoru vystupuje jako jejich zaměstnavatel. Když vezmeme v potaz všechny tyto povinnosti, které jsou vynucovány případnými finančními postihy, tak můžeme dovodit, že sportovec je v podřízeném postavení vůči nadřízenému klubu.²⁵⁰ Tento definiční znak považuji za naplněný.

Práce vykonávaná **Jménem zaměstnavatele**

Tento znak jsem v této souvislosti probral ve vztahu k provozování živnosti. Opět zmiňuji, že ačkoliv mají sportovci odpovědnost za disciplinární prohřešky a jsou mu přičítány individuální úspěchy v podobě bodů či gólů, tak jsou v souhrnu pouze jednotlivci, které spojuje jednotný

²⁴⁵ Srov. Rozsudek NSS ČR sp. zn. 6 Ads 46/2013 ze dne 13. února 2014 [bod 25].

²⁴⁶ Srov. PICHRT, Jan. Profesionální sportovec zaměstnancem? In PICHRT, Jan. (ed.). 2014, op. cit., Str. 19.

²⁴⁷ Srov. Hráči jako nevolníci? Kluby platí velké částky, nemohou být v roli vazalů. Online. 2020. Dostupné z: <https://isport.blesk.cz/clanek/muj-isport-blogy-redaktori-jan-vacek/377652/hraci-jako-nevolnici-kluby-plati-velke-castky-nemohou-byt-v-rol-i-vazalu.html>. [cit. 2024-04-01].

²⁴⁸ Srov. BĚLINA, Tomáš. Jsou právní vztahy profesionálních sportovců závislou prací? In PICHRT, Jan. (ed.). 2014, op. cit., Str. 69.

²⁴⁹ Srov. PICHRT, Jan. Pracovní právo. Academia iuris (C.H. Beck). V Praze: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-853-5. Str. 77 a dále také PICHRT, Jan. Profesionální sportovec zaměstnancem? In PICHRT, Jan. (ed.). 2014, op. cit., Str. 20.

²⁵⁰ Srov. BĚLINA, Tomáš. Jsou právní vztahy profesionálních sportovců závislou prací? In PICHRT, Jan. (ed.). 2014, op. cit., Str. 66-69.

cíl, a to je dosažení sportovního úspěchu v klubových barvách.²⁵¹ Z tohoto důvodu dle mého názoru je tento definiční znak také splněn.

Práce vykonávaná **Podle pokynů zaměstnavatele**

Tento znak úzce souvisí se vztahem nadřízenosti a podřízenosti. Také jsem uvedl, že tyto dva znaky do sebe často splývají, jak uvádí Pichrt.²⁵² Argumenty, které jsem uvedl u definičního znaku nadřízenosti a podřízenosti proto platí i pro definiční znak podle pokynů zaměstnavatele. Mám proto za to, že i tento znak závislé práce sportovec naplní.

Práce vykonávaná **Zaměstnancem osobně**

Tento definiční znak je dle mého názoru u profesionálního sportovce jednoznačný. Je to právě především osobitost a jedinečnost každého sportovce, se kterým klub uzavírá smlouvu. Od těchto jedinečných vlastností a kvalit sportovce se odvíjí smlouva, kterou klub hráči nabídne. Není žádným tajemstvím, že největší hvězdy, které jsou pro týmy nenahraditelné mají astronomické příjmy.²⁵³ Klub si profesionálního sportovce zavazuje smlouvou nejenom pro jeho sportovní činnost, ale v dnešní době mnohem více než kdy jindy, především pro svoje marketingové aktivity a je nemyslitelné, aby například Cristiana Ronalda nebo Lionela Messiho zastoupil náhradník při setkání s fanoušky. Tento definiční znak považuji za naplněný.

Práce vykonávaná **Soustavně**

Tento judikaturou dovozený znak s ohledem na stejný definiční znak při výkonu živnosti dle živnostenského zákona považuji za splněný a shodnou argumentací uvádím, že sportovci mohou být motivováni mnoha důvody, nicméně presumuji, že primárně chtějí podat co nejlepší výkon, vyhrát, získat tím finanční prostředky pro svoji obživu a případně získat určitou prestiž. Žádná z těchto věcí nelze získat jiným způsobem než opakováním sportovní aktivity soustavným způsobem, aby došlo ke zlepšení a podání co nejlepšího výkonu, se kterým se mohou pojit výše zmíněné „odměny.“ Tento definiční znak tedy považuji za naplněný.

²⁵¹ Srov. STÁDNÍK, Jaroslav. Sportovní činnost a závislá práce. In PICHRT, Jan. (ed.). 2014, op. cit., Str. 76. a KOHOUT, David. Profesionální sportovci v ČR a jejich „pracovní podmínky.“ In PICHRT, Jan a TOMŠEJ, Jakub (ed.). 2022. op. cit., Str. 128.

²⁵² Srov. PICHRT, Jan. Pracovní právo. Academia iuris (C.H. Beck). V Praze: C.H. Beck, 2021. op. cit., Str. 77 a dále také PICHRT, Jan. Profesionální sportovec zaměstnancem? In PICHRT, Jan. (ed.). 2014, op. cit. Str. 20.

²⁵³ Srov. TOP 10 nejlépe placených fotbalistů na světě. Online. 2023. Dostupné z: https://www.betarena.cz/rubriky/sportovni-clanky/top-10-nejlepe-placeny-fotbalistu-na-svete_4114.html. [cit. 2024-04-01].

Co se týká podmínek výkonu závislé práce, tak tam zopakuji, že podmínkám **Za mzdu, plat nebo odměnu za práci a Na náklady a odpovědnost zaměstnavatele** jsem se věnoval ve vztahu k výkonu živnosti dle živnostenského zákona a uvedené argumenty se aplikují i na sportovce v kolektivních sportech v pozici zaměstnance. Tyto podmínky považuji za naplněné. Podmínka **V pracovní době na pracovišti zaměstnavatele, popřípadě na jiném dohodnutém místě** se může jevit jako problematická, protože sportovec nepracuje jako typický zaměstnanec v pracovní době a rigidní aplikace zákoníku práce by zde nebyla možná. Nicméně jsem toho názoru, že by se tento nedostatek dal překlenout výkladem.²⁵⁴

Čistě z právního hlediska jsem přesvědčen, že v případě kolektivních sportů dochází k úplnému naplnění znaků závislé práce. De lege lata platí, že by sportovci v kolektivních sportech měli vykonávat sport výlučně v pracovněprávním vztahu.²⁵⁵ NSS ČR tuto problematiku vnímá odlišně z důvodů, které jsem uvedl v průběhu mé práce. Jediným východiskem tak je buď novela zákoníku práce, který by explicitně zakázal vykonávat sportovní činnost v kolektivních sportech v postavení OSVČ nebo komplexní právní úprava – přijetí nového zákona o sportu například po vzoru slovenské právní úpravy s tím, že by došlo ke kodifikaci speciálního pracovněprávního režimu pro sportovce, který by zohledňoval ochranné instituty pracovního práva pro ochranu slabší smluvní strany a zároveň respektoval dané specifikace sportovní oblasti.

5.3 Následky odlišností v postavení profesionálního sportovce jako OSVČ a zaměstnance

Proč dochází k tomu, že chtějí sportovní kluby „zaměstnávat“ sportovce jako OSVČ?²⁵⁶ Nabízí se nám mnoho odpovědí, nicméně ta, která napadne každého asi jako první, je výše odvodů, respektive nižší finanční nákladnost pro sportovní klub.²⁵⁷ V zásadě profesionální sportovec v postavení OSVČ při stejném hrubém příjmu, (brutto) po zdanění obdrží vyšší čistý příjem,

²⁵⁴ Srov. TOMŠEJ, Jakub. „Pracovní“ úrazy profesionálních sportovců. In PICHRT, Jan. (ed.). 2014, Str. 262.

²⁵⁵ Srov. § 3 zákoníku práce.

²⁵⁶ Srov. ANDRISÁK, Daniel. Fotbalisté jako OSVČ. V Česku realita, v cizině nevidaná věc. Online. 2021. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/fotbaliste-jako-osvc-v-cesku-realita-v-cizine-nevidana-vec-142234>. [cit. 2024-04-01].

²⁵⁷ Srov. Profesionální sportovci v kolektivních sportech. Online. MORÁVEK, Jakub a ŠTEFKO, Martin. Journals.muni.cz. 2013. op. cit., Str. 354–358.

(netto) než profesionální sportovec v postavení zaměstnance.²⁵⁸ Abych toto tvrzení ověřil nominálně nikoliv pouze tvrzením s odkazem na procentuální výši odvodů, uvažujme zde profesionálního prvoligového fotbalistu s nadstandartním příjmem brutto ve výši 100 tisíc měsíčně. Tohoto fotbalistu nyní podrobíme zdanění, kterému by podléhal v postavení OSVČ, tedy pokud by měl s fotbalovým klubem uzavřenou inominátní smlouvu, jako je v současné době obvyklé. Poté ho podrobíme zdanění, kterému by podléhal jako zaměstnanec fotbalového klubu, kterým by dle mého názoru měl být. Než uvedu výpočty, tak pro naše měření stanovíme několik podmínek: Z hlediska slev na dani náš fotbalista uplatňuje pouze slevu na poplatníka, která činí v roce 2024 přesně 30 840 Kč ročně.²⁵⁹ Možnosti snížení základu daně pomocí nezdanitelné části základu daně nevyužívá. Dále náš fotbalista uplatňuje výdajový paušál, ve výši 60 % z příjmů. Jsem si vědom, že do výpočtu by se v praxi promítlo více faktorů, jeden za všechny jsou bonusy za výkonnost, fotbalista tedy nemá každý měsíc konstantní příjem. Dále tento výpočet může zkreslovat fakt, že 100 tisíc měsíčně nepobírá průměrný fotbalista, praxe je bohužel taková, že zde máme mnoho fotbalistů, kteří by v případě, že by byli zaměstnanci, se pohybovali ve fixním příjmu pod minimální mzdou.²⁶⁰ V ČR není běžné, aby se oficiálně zveřejňovaly příjmy sportovců jako je zvykem například v Anglii, proto jsem zvolil příjem 100 tisíc měsíčně pro lepší představu a snazší výpočet odvodů.

Zdanění jako OSVČ v roce 2024

Měsíční brutto příjem 100 000 Kč.

Roční brutto příjem 1 200 000 Kč.

Výdaje 60 % z příjmů ve výši 720 000 Kč.

Daň z příjmů za rok 41 160 Kč.

Zdravotní pojištění za rok 32 663 Kč.

Sociální pojištění za rok 77 088 Kč.

Roční netto příjem 1 049 089 Kč.

Měsíční netto příjem 87 424 Kč.

Fotbalista OSVČ si tedy za rok vydělá netto 1 049 089 Kč. Měsíčně zaokrouhleno 87 424 Kč.

²⁵⁸ Toto tvrzení neplatí bezpodmínečně, při velice nízkém brutto, například 20 tisíc měsíčně vychází z daňového hlediska lépe zaměstnanec než OSVČ.

²⁵⁹ Srov. § 35ba zákona o daních z příjmů.

²⁶⁰ Srov. Deset tisíc měsíčně, sotva se užíví. I to je zákulisí profesionálního fotbalu v Česku. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.prahain.cz/sport/fotbal/deset-tisic-mesicne-sotva-se-uzivi-i-to-je-zakulisi-profesionalniho-fotbalu-v-cesku-12723.html>. [cit. 2024-04-06].

Zdanění jako zaměstnanec v roce 2024

Měsíční hrubá brutto mzda 100 000 Kč.

Roční hrubá brutto mzda 1 200 000 Kč.

Daň z příjmů za rok 149 160 Kč.

Zdravotní pojištění zaměstnanec za rok 54 000 Kč.

Sociální pojištění zaměstnanec za rok 85 200 Kč.

Roční čistá netto mzda 911 640 Kč.

Měsíční čistá netto mzda 75 970 Kč.

Fotbalista jako zaměstnanec si tedy za rok vydělá netto 911 640 Kč. Měsíčně je to 75 970 Kč.

Již z tohoto srovnání je patrné, že náš fotbalista výměnnou za ztrátu ochrany jako slabší smluvní strany a dalších výhod, které by mu poskytl zákoník práce, ušetřil za rok celkem 137 449 Kč. Měsíčně ušetřil 11 454 Kč. Z toho vyplývá zřetelná ekonomická motivace, proč raději poskytovat svému klubu služby v postavení OSVČ. Nicméně jsem vynechal zásadní věc, kterou uvedu nyní. Zaměstnavatel za zaměstnance hradí podstatnou část povinných odvodů. Konkrétně zaměstnavatel k 1.4.2024 hradí za zaměstnance pojistné na veřejné zdravotní pojištění ve výši 9 % z vyměřovacího základu zaměstnance za rozhodné období a pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek státní politiku zaměstnanosti ve výši 24,8 % z vyměřovacího základu zaměstnavatele za rozhodné období.²⁶¹

Převedeme-li to do nominálních hodnot v případě našeho fotbalisty:

Zdravotní pojištění zaměstnavatel za rok 108 000 Kč.

Sociální pojištění zaměstnavatel za rok 297 601 Kč.

To znamená, že pokud by fotbalový klub chtěl našeho fotbalistu zaměstnat jako zaměstnance a hrubou, respektive brutto mzdu ponechal v pracovní smlouvě stejnou, jakou obsahovala inominátní smlouva, tedy kolik si fotbalista „fakturoval“, bude mít za takového fotbalistu zvýšené náklady ve výši 405 601 Kč ročně, což je výrazný rozdíl. Navíc počítejme se zvýšenými náklady klubu, kdy si tento zaměstnanec již nebude muset sám podávat daňové priznaní a řešit povinné odvody, tato povinnost padne na klub. Tento faktor je kromě jiných

²⁶¹ Srov. § 2 odst. 1 zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění ve spojení s § 9 odst. 1 a 2 zákona o veřejném zdravotním pojištění a § 7 odst. 1 písm. a) zákona o pojistném na sociální zabezpečení.

výrazným hlediskem, proč sportovní kluby obecně nesouhlasí se změnou profesionálních sportovců na zaměstnance a trvajícím stav jim vyhovuje.²⁶²

Ještě pro úplnost uvádím, že aby měl náš fotbalista zaměstnanec stejný netto příjem jako v případě našeho výpočtu v postavení OSVČ, tak by musel mít hrubou mzdu ve výši 115 622 Kč měsíčně, tedy 1 387 464 Kč ročně. Tento nárůst by se promítl i do odvodů, které odvádí zaměstnavatel za zaměstnance, které by se navýšily o 468 964 Kč ročně. Místo 1 200 000 Kč ročně by se náklady klubu na tohoto fotbalistu zvedly na 1 856 428 Kč. Tento palčivý problém, který se na Slovensku podařilo „vyřešit“ pouze tím, že se odsunul do budoucna, bude při přípravě komplexního zákona o sportu v ČR potřeba podchytit, jinak se obávám, že nastane situace jako na Slovensku, tedy nerespektování, respektive obcházení takové zákonné úpravy. Já osobně vidím cestu v tom, že dlouhá přechodná ustanovení budou potřeba, stejně jako na Slovensku, nicméně bude třeba řádně kontrolovat, zda se právní status dotčených sportovců opravdu změní, zejména ze strany inspekce práce. Dále bych se pokusil daňovou zátěž rozložit do více období, aby sportovní prostředí nebylo zasaženo natolik závažným způsobem. Případně se pokusit pomocí daňových úlev tyto náklady sportovním organizacím kompenzovat. Nicméně jsem přesvědčen, že změna je nutná a ČR je jednou z posledních zemí, která tento problém neřeší, není to tedy něco, co by se speciálně vymyslelo pouze v ČR a bylo by to nerealizovatelné. Naopak právní postavení profesionálních sportovců v kolektivních sportech po vzoru zejména západních států EU považují za nezbytné, pokud se chceme považovat za moderní stát 21. století.

Druhý důvod, proč profesionální sportovci ve velké míře pracují jako OSVČ spočívá v tom, že v tomto vztahu chybí právě ochranná funkce pracovního práva. Inominátní „pracovní“ smlouva, kterou nyní sportovci v kolektivních sportech podepisují je sportovnímu prostředí tzv. šitá na míru a vytváří obrovský prostor pro sportovní kluby, jakým způsobem mohou zacházet s hráči. Vychází to mimo jiné z toho, že v případě obchodního vztahu mezi podnikateli, je dána volnost subjektům tohoto vztahu, neboť se očekává určitá profesionalita na obou stranách.²⁶³ Ačkoliv nechci profesionální sportovce podceňovat, tak i když formálně vystupují jako podnikatelé, mám za to, že i vzhledem k náplni jejich práce, tedy podání co nejlepšího

²⁶² Srov. Pauly: Profí sport je jízda na tygrovi, žádný pracovní poměr vás neochrání. Online. 2020. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/pauly-profi-sport-je-jizda-na-tygrovi-zadny-pracovni-pomer-vas-neochrani-102927>. [cit. 2024-04-06].

²⁶³ Srov. § 433 odst. 2 občanského zákoníku.

sportovního výkonu, na který se připravují již od útlého věku, nemají odbornost, kterou u nich předpokládá občanský zákoník. Jak jsme si v této práci ujasnili, fakticky jsou to osoby v závislém postavení, respektive již bych se odvážil tvrdit, že to jsou zaměstnanci a obchodní vztah je pouze zastřené právní jednání, které jim sportovní kluby vnucují a sportovci na toto bohužel z mnoha různých důvodů přistupují.

Jako jeden příklad za všechny uvádím možnost sankce za porušení smluvní povinnosti. V profesionálním kolektivním sportu je naprosto běžné, že jsou sportovci sportovního klubu vystaveni disciplinární odpovědnosti za porušení smluvních povinností. Výše z toho plynoucích smluvních pokut samozřejmě určuje sportovní klub ve svých vnitřních předpisech. Důvody pro uplatnění takové sankce mohou být zejména neadekvátní chování v průběhu soutěžního utkání, porušování životosprávy či odmítnutí nástupu do tréninkového režimu.²⁶⁴ Z hlediska pracovního práva je takové jednání vůči zaměstnanci výslovně zakázáno.²⁶⁵ V minulosti bylo možné, aby zaměstnavatel ukládal finanční postih svému zaměstnanci, nicméně v současné době to již možné není.²⁶⁶ Zaměstnavatel může po zaměstnanci žádat pouze náhradu za způsobenou škodu, za kterou zaměstnanec odpovídá.²⁶⁷ Rozsah škody je ale zákoníkem práce limitován.²⁶⁸

Dalším institutem je smlouva na dobu neurčitou. V prostředí profesionálního sportu vyloučený institut. Dle přestupního řádu FAČR mohou být profesionální smlouvy uzavřeny maximálně na pět let a u hráčů, kteří jsou mladší osmnácti let, tři roky.²⁶⁹

Poslední příklad, který jsem již trochu nastínil výše je institut minimální mzdy.²⁷⁰ Profesionální sportovci v kolektivních sportech, kteří by sportovní činnost vykonávali v základním pracovněprávním vztahu mají zákoníkem práce garantovanou nejnižší přípustnou výši odměny za práci. Sportovci v postavení OSVČ žádnou takovou ochranu se silou zákona nyní nemají. Například fotbalisté mají evidenční a registrační řád FAČR, který u ligové profesionální

²⁶⁴ Srov. KOHOUT, David. Smluvní pokuty plynoucí ze smluv o profesionálním výkonu sportovní činnosti. In PICHRT, Jan a TOMŠEJ, Jakub (ed.). *Proměny odměny. Právní monografie* (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2020. ISBN 978-80-7676-019-6. Str. 71-85.

²⁶⁵ Srov. §346b zákoníku práce.

²⁶⁶ Srov. BĚLINA, Miroslav. *Zákoník práce: komentář*. 4. vydání. Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-951-8. Str. 1571-1591.

²⁶⁷ Srov. § 250 zákoníku práce.

²⁶⁸ Srov. § 257 zákoníku práce.

²⁶⁹ Srov. § 19 odst. 1 písm. b) a c) Přestupního řádu FAČR. (s účinností od 1. 7. 2023). Online. 2022. Dostupné z: <https://www.fotbal.cz/facr/uredni-deska-predpisy/309>. [cit. 2024-03-29].

²⁷⁰ Srov. § 111 zákoníku práce.

smlouvy garantuje minimální měsíční odměnu ve výši 10 tisíc Kč měsíčně.²⁷¹ Pro kontext je třeba uvést, že dřívější verze tohoto řádu obsahovaly ustanovení, které minimální měsíční odměnu profesionálního fotbalisty vázaly na minimální mzdu.²⁷² Jak tedy vidíme i u našeho jednou ze dvou nejsilnějších kolektivních sportů z hlediska ekonomického zázemí, fotbalisté měli garantovanou minimální mzdu dle předpisů FAČR, nicméně i tohoto minimálního standardu byli snadno zbaveni.

Nejenom uvedené příklady jsou tedy argumenty proti zavedení povinné aplikace zákoníku práce na profesionální sportovce v kolektivních sportech. Neschopnost či nechuť zákonodárce nastavit právní rámec například přijetím komplexního zákona o sportu bohužel nechává sportovce žít dále v nejistotě. Judikatura NSS ČR je v tomto ohledu konstantní a rezervovaná vůči jakékoliv reformě.²⁷³ Můžeme pouze doufat, že snahy o přijetí nového zákona budou sílit a do pár let se dočkáme možné změny.²⁷⁴

²⁷¹ Srov. EVIDENČNÍ A REGISTRAČNÍ ŘÁD (s účinností od 1. 7. 2023). Online. 2022. Dostupné z: <https://www.fotbal.cz/facr/uredni-deska-predpisy/309>. [cit. 2024-03-29].

²⁷² Srov. EVIDENČNÍ A REGISTRAČNÍ ŘÁD (s účinností od 1. 7. 2015). Online. 2015. Dostupné z: <https://facr.fotbal.cz/document/download/10448>. [cit. 2024-03-29].

²⁷³ Srov. Rozsudek NSS ČR sp. zn. 9 Afs 166/2017 ze dne 3. srpna 2017.

²⁷⁴ Pravidelné setkání předsedy NSA s představiteli střešních sportovních organizací. Online. 2024. Dostupné z: <https://nsa.gov.cz/pravidelne-setkani-predsedy-nsa-s-predstaviteli-stresnich-sportovnich-organizaci/>. [cit. 2024-04-07].

Závěr

Zanedlouho tomu bude 10 let od konání mezinárodní konference na téma „Profesionální sport a pracovní právo,“ která problematiku právního postavení profesionálních sportovců otevřela a zpopularizovala mezi širší veřejnost. Bohužel po provedené analýze právní úpravy sportu v ČR musím smutně konstatovat, že se téměř nic nezměnilo. ČR je jedním ze tří posledních států EU, kde je běžné, že profesionální sportovci v kolektivních sportech nemají zaměstnanecké smlouvy a pracují jako OSVČ. V diplomové práci jsem došel k závěru, že sportovci v kolektivních sportech splňují znaky závislé práce a ta může být vykonávána výlučně v základním pracovněprávním vztahu. Tato praxe je podpořena zejména rezignací zákonodárce na jakoukoliv změnu, konstantní judikaturou NSS ČR, který se dle mého názoru bojí udělat odvážný krok a rozhodnout, že tito sportovci fakticky vykonávají závislou práci a v neposlední řadě i silnou lobby ze strany sportovních klubů, kteří ze současné situace těží nejvíc. Současný švarcsystém sportovním klubům vyhovuje, neboť jim ve smlouvách s profesionálními sportovci „nepřekáží“ pracovněprávní úprava a jsou omezeni pouze testem kogentnosti v občanském zákoníku. Jak jsem dokázal na příkladě s fiktivním fotbalistou, sportovní kluby ušetří statisíce Kč ročně u každého takového sportovce díky tomu, že tyto sportovce nemusí zaměstnávat v režimu zákoníku práce. Ačkoliv dle mé analýzy sportovci v kolektivních sportech nemohou zdaleka naplnit všechny znaky živnosti dle živnostenského zákona, tak je jim takové podnikání i nadále umožňováno. Tuto otázku jsem měl zodpovězenou již před psaním diplomové práce, protože se tomuto tématu věnovalo již mnoho kolegů přede mnou a věděl jsem, že z hlediska legislativy nedošlo k žádné změně. Pouze jsem si tedy vlastním zkoumáním tuto tezi potvrdil.

Z tohoto důvodu bylo mým cílem nejenom zhodnocení právního postavení profesionálních sportovců v ČR ale i veřejnoprávní část právní úpravy sportu. Tím jsem měl na mysli zejména financování sportu v ČR. Z toho důvodu, že v roce 2019 byla pro tento účel zřízena NSA jsem se věnoval jejímu postavení v ČR, ale především jsem si chtěl odpovědět na otázku, zda funguje efektivně a zda byla naplněna její zamýšlená koncepce. Mým cílem tedy bylo zhodnotit její práci za posledních téměř 5 let jejího fungování. Došel jsem k závěru, že agentura od svého počátku fungovala špatně jak z hlediska transparentnosti adresování dotací, tak z důvodu dotačních kauz, které na NSA bohužel vrhaly velice špatné světlo. Důvod v její neefektivitě spatřuji zejména v neprofesionálním personálním složení ve vedení agentury, kdy bylo její

obsazení otázkou spíše politickou a marketingovou, než že by došlo ke zvolení opravdových odborníků na problematiku financování sportu z veřejných rozpočtů. Tento můj závěr semnou sdílí i předkladatelé novely z roku 2023, která kompletně změnila orgány NSA a zpřísnila požadavky na její personální složení. Tento krok vítám a věřím, že přispěje k jejímu správnému fungování do budoucna. Jsem přesvědčen, že NSA je potřebná, neboť sportovní odvětví je natolik specifické, že je žádoucí, aby jej spravoval specializovaný ústřední úřad. Je otázkou, zda se do budoucna podaří vytvořit i nové ministerstvo sportu, do kterého se agentura transformuje, či jaký bude její další vývoj.

Jelikož má EU v současné době velký podíl na nové legislativě, která je v ČR přijímána, rozhodl jsem se představit její legislativní pravomoci a zásahy do oblasti sportu. Docházím k tomu, že ačkoliv sport přímo nereguluje, protože sport nepatří mezi její výlučné nebo sdílené pravomoci a snaží se jej především podporovat, tak SDEU v posledních desetiletích značně formoval právní postavení profesionálních sportovců ve svých rozsudcích. SDEU je hlavním regulátorem sportu dodnes, jak jsem mohl demonstrovat na recentním rozhodnutí týkající se postavení nadnárodních organizací FIFA a UEFA ve vztahu k právu EU. Jedná se o Rozsudek SDEU ze dne 21. prosince 2023 ve věci *European Superleague Company SL v. FIFA a UEFA (C-333/21)*.

Z toho důvodu, že v ČR chybí komplexní úprava sportu, po které volají všichni odborníci na tuto problematiku, jsem se rozhodl nahlédnout do právní úpravy Slovenské republiky. Učinil jsem tak především z toho důvodu, že Slovensko se ještě donedávna nacházelo ve stejné situaci jako ČR. Nicméně Slovensko se po vzoru ostatních států EU vydalo směrem k vlastní úpravě sportu formou komplexního zákona o športe, který se v ČR dával za inspirační zdroj pro naši případnou budoucí právní úpravu. Jelikož si ale Slovensko od přijetí tohoto zákona prošlo určitým vývojem z hlediska právního postavení profesionálních sportovců, rozhodl jsem se jejich situaci popsat a zhodnotit. Cílem bylo zjistit, zda je jejich právní úprava efektivní a zda by tedy mohla být určitým východiskem pro ČR. Po provedené analýze jsem došel k závěru, že ačkoliv byla koncepce zákona ambiciózní a odvážná, tak vůbec nedošlo k jejímu naplnění. Bohužel se novelou z roku 2020 Slovensko vrátilo do situace, ve které se nachází ČR. Došlo tedy k tomu, že profesionální sportovci v kolektivních sportech opět nepožívají ochrany, které nabízí pracovní právo, respektive nejsou zaměstnanci. Nicméně stále věřím, že ze slovenského zákona o športe si můžeme vzít příklad a některá jeho ustanovení převzít do našeho budoucího zákona o sportu. Důležité bude poučit se z chyb, které udělalo Slovensko a předejít tomu, aby takový zákon nezůstal jen na papíře. Jak se k tomu naši zákonodárci postaví, to je již jiná otázka.

Seznam použitých zkratk

ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
FAČR	Fotbalová asociace České republiky
FIFA	Fédération Internationale de Football Association (Mezinárodní federace fotbalových asociací)
LFA	Ligová fotbalová asociace
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NS ČR	Nejvyšší soud České republiky
NSA	Národní sportovní agentura
NSS ČR	Nejvyšší správní soud České republiky
Občanský zákoník	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
SDEU	Soudní dvůr Evropské unie
SFEU	Smlouva o fungování Evropské unie
UEFA	Union of European Football Associations (Unie evropských fotbalových asociací)
Zákon o daních z příjmů	zákon České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
Zákon o podpoře sportu	zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů
Zákon o športe	zákon č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ve znění pozdějších předpisů
Zákoník práce	zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
Zákonník práce	zákon č. 311/2001 Z. z. zákonník práce, ve znění pozdějších předpisů
Živnostenský zákon	zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Seznam použitých zdrojů

Seznam použité literatury

BARANCOVÁ, Helena a OLŠOVSKÁ, Andrea (ed.). Súčasný stav a nové úlohy pracovného práva. Teoretik. Praha: Leges, 2016. ISBN 978-80-7502-177-9.

BĚLINA, Miroslav. Zákoník práce: komentář. 4. vydání. Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-951-8.

ČORBA, Jozef. Otázky sportovního práva. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2008. ISBN 978-80-904024-1-6.

GÁBRIŠ, Tomáš a GREGUŠ, Jozef. Práva a povinnosti v profesionálnom športe. Teoretik. Praha: Leges, 2021. ISBN 9788075025258.

GÁBRIŠ, Tomáš. International and European Sports Law: Textbook. 1. vydání. Bratislava: Vlastním nákladem, 2015, ISBN 978-80-972080-2-8.

GÁBRIŠ, Tomáš. Princípy a zásady tzv. športového práva. Acta Iuridica Olomucensia. Olomouc: Univerzita Palackého, 2010, č. 5 (2), Str. 53-67. ISSN 1801-0288.

GÁBRIŠ, Tomáš. Športové právo. Bratislava: Eurokódex, 2011. ISBN 978-80-89447-52-7.

GERLOCH, Aleš. Teorie práva. 7. aktualizované vydání. Právnické učebnice (Aleš Čeněk). Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-652-1.

GREGUŠ, Josef. Právna úprava dovolenky športovcov v zákone o športe In: Košické dni súkromného práva: recenzovaný zborník vedeckých prác / [editori: Peter Vojčák, Vladimír Filičko, Peter Koromház]. - Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2016. - ISBN 978-80-8152-400-4. - Str. 88-99.

GRUS, Zdeněk. Švarcsystém v rozhodovací praxi a nový zákon o zaměstnanosti. Právní rozhledy: Časopis pro všechna právní odvětví. 2005, roč. 13, č. 1, Str. 18-22.

JAMES, Mark. Sports Law. 3. vydání. London: Palgrave Macmillan Limited, 2017. 377 Str. ISBN 978-1137559258.

JURKA, Helena. Právní úprava profesionálního sportu v České republice a zahraničí. Právo prakticky. Praha: Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-7552-883-4.

KOHOUT, David. Dopady koronavirové krize na smluvní stabilitu profesionálních smluv ve sportu. *Acta Universitatis Carolinae Iuridica*. Praha: Karolinum, 2021, č. 2, Str. 103-122. ISSN 0323-0619

KOHOUT, David. Právní postavení sportovních trenérů v České republice. *Acta Universitatis Carolinae Iuridica*. Praha: Karolinum, 2019, č. 1, Str. 19-32. ISSN 0323-0619.

KRÁLÍK, Michal. Právo ve sportu. Populárně odborné příručky. Praha: C.H. Beck, 2001. ISBN 80-7179-532-1.

KUBÍČEK, Jiří. Sport a právo. Brno: Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-6040-1.

KUKLÍK, Jan. Sportovní právo. Praha: Auditorium, 2012. ISBN 978-80-87284-28-5.

LISSE, Luděk. Sportovní právo: rozhodování sporů v oblasti sportu v ČR. *Právní praxe*. V Praze: C.H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-789-7.

MAISNER, Martin; DOUBRAVA, Petr; JANÁK, Jiří; VLACHOVÁ, Barbora a DOMBROVSKÁ, Michaela. Základy sportovního práva. *Právní praxe*. V Praze: C.H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-744-6.

NOVOTNÝ, Jiří. Sport v ekonomice. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-666-0.

PICHRT, Jan (ed.). Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-655-6.

PICHRT, Jan a TOMŠEJ, Jakub (ed.). Balancování na hraně work-life balance a transparentnosti. *Právní monografie (Wolters Kluwer ČR)*. Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7676-278-7.

PICHRT, Jan a TOMŠEJ, Jakub (ed.). Proměny odměny. *Právní monografie (Wolters Kluwer ČR)*. Praha: Wolters Kluwer, 2020. ISBN 978-80-7676-019-6.

PICHRT, Jan a TOMŠEJ, Jakub (ed.). Zaměstnanecké participativní modely. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-589-7.

PICHRT, Jan. Pracovní právo. *Academia iuris (C.H. Beck)*. V Praze: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-853-5.

SLEPIČKOVÁ, Irena. Sport a volný čas: vybrané kapitoly. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-1039-6.

SLUKA, Tomáš. Profesionální sportovec: (právní a ekonomické aspekty). [Praha]: Havlíček Brain Team, 2007. ISBN 978-80-903609-5-2.

VYBÍRAL, Roman. Analýza judikatury vztahující se k postavení profesionálních sportovců v oblasti kolektivních sportů v České republice. Jurisprudence: časopis Právnické fakulty Univerzity Karlovy. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, č. 1 ISSN 1802-3843.

VYBÍRAL, Roman. Zdanění příjmů profesionálních sportovců ze sportovní činnosti. Daně a Finance: odborný časopis pro daňové právo a praxi. Praha: Comenius print, 2011, č. 3 ISSN 1801-6006.

ZPĚVÁK, Aleš; FIALA, Zdeněk a JONÁKOVÁ, Tereza. Základy teorie práva. Vydání I. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2015. ISBN 978-80-7452-107-2.

Seznam použitých internetových zdrojů

Agent – práce pro „každého“. Online. Lidovky.cz. 2009. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/agent-prace-pro-kazdeho.A090912_000099_ln_noviny_sko. [cit. 2024-02-13].

Agenturu pro sport jsem si nepsal sám pro sebe, hájí se vládní zmocněnec Milan Hnilička. Online. 2019. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/milan-hnilicka-agentura-pro-sport-dvacet-minut-radiozurnalu_1905072025_mat. [cit. 2024-02-28].

ANDRISÁK, Daniel. Fotbalisté jako OSVČ. V Česku realita, v cizině nevídaná věc. Online. 2021. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/fotbaliste-jako-osvc-v-cesku-realita-v-cizine-nevidana-vec-142234>. [cit. 2024-04-01].

ARMÁDNÍ SPORTOVNÍ CENTRUM DUKLA. Online. Dostupné z: <https://mocr.army.cz/ministr-a-ministerstvo/struktur/asc/asc-dukla-234755/>. [cit. 2024-03-30].

Bílá kniha o sportu. Online. 2007. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/CS/legal-content/summary/white-paper-on-sport.html>. [cit. 2024-02-05].

Česká asociace fotbalových hráčů [online]. Dostupné z: <https://cafh.cz/o-asociaci> [cit. 2024-02-28].

Česká unie sportu. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.cuscz.cz/o-nas/co-je-cus.html>. [cit. 2024-02-13].

Češi a sport: Jak se daří sportovním TV stanicím u nás? Online. 2023. Dostupné z: <https://www.atmedia.cz/cesi-a-sport-jak-se-dari-sportovnim-tv-stanicim-u-nas>. [cit. 2024-03-23].

Češi stále více milují jízdu na kole, přednost jí dává až 31,4 % sportovců. Online. 2016. Dostupné z: <https://www.nakole.cz/clanky/1273-cesi-stale-vice-miluji-jizdu-na-kole-prednost-ji-dava-az-31-4-sportovcu.html#:~:text=Nejobl%C3%ADben%C4%9Bj%C5%A1%C3%ADm%20sportem%20v%20%C4%8CR%20je,od%20dubna%20do%20konce%20%C5%99%C3%ADjna..> [cit. 2024-03-23].

ČORBA, Josef. Obchodnoprávne a súťažnoprávne aspekty športu. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika. Online. 2012. ISBN 978-80-7097-994-5. Dostupné z: https://www.upjs.sk/public/media/1084/Zbornik_33.pdf. [cit. 2024-02-13]. Str 29-30.

Davis, Timothy. What Is Sports Law? Marquette Sports Law Review. Marquette University Law School, 2001, č. 11 (2), s. 211-216 Online. Dostupné z: <https://scholarship.law.marquette.edu/sportslaw/vol11/iss2/7>. [cit. 2024-02-13]. Str. 212.

Deset tisíc měsíčně, sotva se uživí. I to je zákulisí profesionálního fotbalu v Česku. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.prahain.cz/sport/fotbal/deset-tisic-mesicne-sotva-se-uzivi-i-to-je-zakulisi-profesionalniho-fotbalu-v-cesku-12723.html>. [cit. 2024-04-06].

Eurobarometr 525 – Sport a fyzická aktivita. Online. 2022. Dostupné z: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2668>. [cit. 2024-02-29].

EVIDENČNÍ A REGISTRAČNÍ ŘÁD (s účinností od 1. 7. 2015). Online. 2015. Dostupné z: <https://facr.fotbal.cz/document/download/10448>. [cit. 2024-03-29].

EVIDENČNÍ A REGISTRAČNÍ ŘÁD (s účinností od 1. 7. 2023). Online. 2022. Dostupné z: <https://www.fotbal.cz/facr/uredni-deska-predpisy/309>. [cit. 2024-03-29].

Evropská charta sportu. Online. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/file/38361>. [cit. 2024-02-13].

EXNER, Jan. Právo Evropské unie a fotbalová Superliga | Právo+. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=4CAMnkjcwW8>. [cit. 2024-03-25].

FIFPRO. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.fifpro.org/en>. [cit. 2024-03-09].

GÁBRIŠ, Tomáš. Status profesionálních športovcov v SR po novele zákona o športe účinnej od 1.2.2020. Online. 2020. Dostupné z: https://www.ucps.sk//Status_profesionalnych_sportovcov_v_SR_po_novele_zakona_o_sporte_ucinnej_od_1_2_2020. [cit. 2024-03-30].

GREGUŠ, Josef. Okamžité skončenie zmluvného vzťahu medzi športovou organizáciou a profesionálnym športovcom. Online. 2017. Dostupné z: <https://www.epi.sk/odborny-clanok/okamzite-skoncenie-zmluvneho-vztahu-medzi-sportovou-organizaciou-a-profesionalnym-sportovcom.htm>. [cit. 2024-03-30].

Haindlová: Kdyby byli fotbalisté zaměstnanci, pomůže to dnes všem [online]. [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/haindlova-kdyby-byli-fotbaliste-zamestnanci-pomuze-to-dnes-vsem-95860>

Hráči jako nevolníci? Kluby platí velké částky, nemohou být v roli vazalů. Online. 2020. Dostupné z: <https://isport.blesk.cz/clanek/muj-isport-blogy-redaktori-jan-vacek/377652/hraci-jako-nevolnici-kluby-plati-velke-castky-nemohou-byt-v-rolivazalu.html>. [cit. 2024-04-01].

Inflace, spotřebitelské ceny [online]. 2024 Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/inflace_spotrebitelske_ceny [cit. 2024-03-16].

JURKA, Helena. Jak ze sportu bez práva vytvořit respektované odvětví? Online. Právní prostor. 2021. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/jak-ze-sportu-bez-prava-vytvorit-fungujici-respektovane-odvetvi-cast-i-sportovni-smlouvy>. [cit. 2024-02-13].

KLUBOVÝ LICENČNÍ ŘÁD Edice 2019. Online. 2019. Dostupné z: <https://www.lfafotbal.cz/dokument/219-klubovy-licencni-rad-facr-edice-2019>. [cit. 2024-03-09].

Koncepce podpory sportu v letech 2016 až 2025. Online. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/sport-1/koncepce-podpory-sportu-2016-2025>. [cit. 2024-02-28].

Kontroverzní průzkum: Podíl na dotaci 50 procent. Online. 2021. Dostupné z: <https://isport.blesk.cz/clanek/ostatni-dalsi-sporty/389807/kontroverzni-pruzkum-podil-na-dotaci-50-procent-drsne-reakce-autor-ho-haji.html>. [cit. 2024-02-28].

KULATÝ STŮL NA PŮDĚ POSLANECKÉ SNĚMOVNY VĚCNÝ ZÁMĚR KOMPLEXNÍHO ZÁKONA O SPORTU. Online. 2023. Dostupné z: [https://www.olympijskytytym.cz/files/docs/O%20%C4%8COV/vykonny-vybor/zasedani-vv-230911/3b\)%20Kulaty%20stul%20v%20PS%20-](https://www.olympijskytytym.cz/files/docs/O%20%C4%8COV/vykonny-vybor/zasedani-vv-230911/3b)%20Kulaty%20stul%20v%20PS%20-)

%20Vo%CC%84cnz%CC%8C%20z%E2%80%A0mo%CC%84r%20z%E2%80%A0kona%20o%20sportu%20-%2009%20-%202023.pdf. [cit. 2024-03-25].

LISSE, Luděk. Komparace právní úpravy sportovních organizací v českém zákoně o podpoře sportu a slovenském zákoně o sportu. Online. 2018. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/komparace-pravni-upravy-sportovnich-organizaci-v-ceskem-zakone-o-podpore-sportu-a-slovenskem-zakone-o-sportu-108507.html?mail>. [cit. 2024-03-08]

Míra inflace v České republice v roce 2022. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xp/mira-inflace-v-ceske-republice-v-roce-2022>. [cit. 2024-03-16].

Míra inflace v České republice v roce 2023. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xp/mira-inflace-v-ceske-republice-v-roce-2023#:~:text=Pr%C5%AFm%C4%9Brn%C3%A1%20m%C3%ADra%20inflace%20v%20%C4%8Cesk%C3%A9,kdy%20%C4%8Dinila%2020%2C8%20%25..> [cit. 2024-03-16].

MORÁVEK, Jakub. K právní úpravě postavení profesionálního sportovce v České republice [online]. 2019. Dostupné z: <https://www.akf.cz/aktualita/k-pravni-uprave-postaveni-profesionalniho-sportovce-v-ceske-republice/> [cit. 2024-03-24].

Nové ministerstvo cestovního ruchu a športu už má aj štátnych tajomníkov a programy kapitol. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.olympic.sk/clanok/vlada-mcrs-stvrtok-rozhodnutia>. [cit. 2024-03-30].

Novela zákona o podpoře sportu. Online. GLOGAR, Martin. 2023. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/zmeny-v-legislative/vyslo-ve-sbirce-zakonu/novela-zakona-o-podpore-sportu2>. [cit. 2024-03-10].

Nový Řád agentů FAČR a související novelizace předpisů FAČR. Online. Fotbal.cz. 2023. Dostupné z: <https://www.fotbal.cz/facr/novy-rad-agentu-facr-a-souvisejici-novelizace-predpisu-facr/a18874>. [cit. 2024-02-13].

O FIFPro. Online. Dostupné z: <https://cafh.cz/vice-o-fifpro#:~:text=F%C3%A9d%C3%A9ration%20Internationale%20des%20Associations%20de%20jedin%C3%BDm%20glob%C3%A1ln%C3%ADm%20z%C3%A1stupcem%20profesion%C3%A1ln%C3%ADch%20fotbalist%C5%AF> [cit. 2024-03-09].

Organizace sportu v České republice. [online]. Dostupné z: https://www.jirikubicek.cz/data/sportovni_diplomacie/1.%20Sportovni%20diplomacie%20-%20přednášky/4.1%20Organizace%20sportu%20v%20ČR.pdf [cit. 2024-02-27].

PAPOUŠEK, Miroslav. Postavení profesionálního sportovce dle českého právního řádu. Online. Právní prostor. 2021. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/postaveni-profesionalniho-sportovce-dle-ceskeho-pravniho-radu>. [cit. 2024-02-13].

Pauly: Profí sport je jízda na tygrovi, žádný pracovní poměr vás neochrání. Online. 2020. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/pauly-profí-sport-je-jizda-na-tygrovi-zadny-pracovni-pomer-vas-neochrani-102927>. [cit. 2024-04-06].

Peltu uznal soud vinným. Dostal 6 let vězení, Kratochvílová 6,5 roku. Online. Dostupné z: <https://www.echo24.cz/a/Hkk95/zpravy-domov-soud-unal-miroslav-pelta-vinnym-verdikt-je-nepravomocny>. [cit. 2024-03-21].

Plán podpory rozvoje sportu v letech 2015–2017. Online. 2015. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/sport-1/plan-podpory-rozvoje-sportu-v-letech-2015-2017>. [cit. 2024-02-13].

Počet lidí pracujících v zemědělství klesl od roku 1948 desetkrát [online]. 2011 Dostupné z: <https://cesky.radio.cz/pocet-lidi-pracujicich-v-zemedelstvi-klesl-od-roku-1948-desetkrat-8358329> [cit. 2024-02-29].

Počty českých pracovníků v zemědělství klesají, sklizeň zachraňují pomocníci ze zahraničí. Online. 2023. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/portal/mze/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/pocty-ceskych-pracovniku-v-zemedelstvi>. [cit. 2024-02-29].

Pravidelné setkání předsedy NSA s představiteli střešních sportovních organizací. Online. 2024. Dostupné z: <https://nsa.gov.cz/pravidelne-setkani-predsedy-nsa-s-predstaviteli-stresnich-sportovnich-organizaci/>. [cit. 2024-04-07].

Proč rozdělování peněz do sportu na ministerstvu školství za Valachové nikdo nerozuměl? Online. Dostupné z: <https://www.sportovnilisty.cz/proc-rozdelovani-penez-do-sportu-na-ministerstvu-skolstvi-za-valachove-nikdo-nerozumel/>. [cit. 2024-02-28].

Profesionální sportovci v kolektivních sportech. Online. MORÁVEK, Jakub a ŠTEFKO, Martin. Journals.muni.cz. 2013. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/cvpv/article/view/5698/4793>. [cit. 2024-02-13]. str. 354–358.

Prohlášení předsedy LFA k výzkumu NSA o míře atraktivity sportu. Online. Dostupné z: <https://www.lfafotbal.cz/clanek/359-prohlaseni-predsedy-lfa-k-vyzkumu-nsa-o-mire-atraktivita-sportu>. [cit. 2024-02-28].

Průměrná roční míra inflace v ČR v roce 2021 byla 3,8 %. Online. 2022. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/x/prumerna-rocni-mira-inflace-v-cr-v-roce-2021-byla-38>. [cit. 2024-03-16].

PŘEHLED OBČANSKÝCH SDRUŽENÍ VE SPORTU. Online. 2013. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/sport/prehled-obcanskych-sdruzeni-ve-sportu>. [cit. 2024-03-21].

Přestupní řád FAČR. (s účinností od 1. 7. 2023). Online. 2022. Dostupné z: <https://www.fotbal.cz/facr/uredni-deska-predpisy/309>. [cit. 2024-03-29].

Ročenka ČUS 2021. Online. 2022. Str. 341 Dostupné z: <https://www.csts.cz/cs/Media/Rocenka>. [cit. 2024-03-23].

Rozdělení pravomocí v Evropské unii. Online. 2022. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/CS/legal-content/summary/division-of-competences-within-the-european-union.html>. [cit. 2024-03-24].

Sdělení GFŘ k rozsudku NSS ve věci zdaňování příjmů profesionálních sportovců. Online. 2017. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/informace-stanoviska-a-sdeleni/2017/sdeleni-gfr-k-rozsudku-nss-ve-veci-zdanovani-prijmu-profesionalnich-sportovcu>. [cit. 2024-04-06].

Sit at work? You are one of 39 %. Online. 2017. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/DDN-20190305-1?inheritRedirect=true&redirect=/eurostat/>. [cit. 2024-02-29].

Smlouva o Evropské unii a Smlouva o fungování Evropské unie. Online. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A12016ME%2FTXT>. [cit. 2024-03-21].

SOUTĚŽNÍ ŘÁD FAČR (s účinností od 1. 2. 2023). Online. 2023. Dostupné z: <https://www.fotbal.cz/facr/uredni-deska-predpisy/321>. [cit. 2024-03-09].

Sport | Fakta a čísla o Evropské unii | Evropský parlament. Online. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/143/sport>. [cit. 2024-02-05].

Sport si v roce 2022 finančně polepší [online]. Dostupné z: <https://sport.ceskatelevize.cz/clanek/ostatni/sport-si-v-roce-2022-financne-polepsi-a-od-statudostane-7-5-miliardy-korun/61252e28d60dfef4a49cffc6> [cit. 2024-02-28].

Sportovní bridž nespadá pod sport a nemůže být osvobozen od daně ve smyslu směrnice o DPH. Online. Bulletin advokacie. 2017. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/sportovni-bridz-nespada-pod-sport-a-nemuze-byt-osvobozen-od-dane-ve-smyslu-smernice-o-dph?browser=full>. [cit. 2024-02-13].

Stanovisko generálního advokáta A. Rantose přednesené dne 15. prosince 2022. Online. 2022. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX:62021CC0333>. [cit. 2024-03-25].

STÁTNÍ PODPORA SPORTU NA OBDOBÍ 2017-2019. Online. 2016. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/sport-1/statni-podpora-sportu-na-obdobi-2017-2019>. [cit. 2024-03-21].

Struktura Organizace Národní sportovní agentury. Online. Dostupné z: <https://nsa.gov.cz/organizacni-struktura/>. [cit. 2024-02-28].

Study on the economic impact of sport through sport satellite accounts. Online. 2018. Dostupné z: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/865ef44c-5ca1-11e8-ab41-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-71256399>. [cit. 2024-02-29].

Superliga (ne)vyhrála. Expert řekl, co znamená rozsudek, šéf UEFA se smál. Online. 2023. Dostupné z: <https://isport.blesk.cz/clanek/fotbal-zahranici/441181/superliga-ne-vyhrala-expert-rekl-co-znamena-rozsudek-sef-uefa-se-smal.html>. [cit. 2024-03-24].

ŠTŮR, Jan. Superliga vs. FIFA a UEFA ve světle rozsudku SDEU. Online. 2023. Dostupné z: https://www.epravo.cz/top/clanky/superliga-vs-fifa-a-uefa-ve-svetle-rozsudku-sdeu-117462.html#_ftn8. [cit. 2024-03-24].

THE IMPACT OF THE COVID 19 PANDEMIC ON SPORT AND THE SPORTS INDUSTRY. Online. 2021, s. 128. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/358565412_THE_IMPACT_OF_THE_COVID_19_PANDEMIC_ON_SPORT_AND_THE_SPORTS_INDUSTRY. [cit. 2024-02-29].

TISKOVÁ ZPRÁVA č. 203/23 Rozsudek Soudního dvora ve věci C-333/21 | European Superleague Company. Online. 2023. Dostupné z: https://curia.europa.eu/jcms/jcms/p1_4324729/cs/. [cit. 2024-03-25].

TOP 10 nejlépe placených fotbalistů na světě. Online. 2023. Dostupné z: https://www.betarena.cz/rubriky/sportovni-clanky/top-10-nejlepe-placeny-ch-fotbalistu-na-svete_4114.html. [cit. 2024-04-01].

UEFA a FIFA blokováním Superligy porušily evropské právo, rozhodl Soudní dvůr EU Zdroj: <https://sport.ceskatelevize.cz/clanek/fotbal/uefa-a-fifa-blokovanim-superligy-porusily-evropske-pravo-rozhodl-soudni-dvur-eu/658405bd61d8d47534654298>. Online. 2023. Dostupné z: <https://sport.ceskatelevize.cz/clanek/fotbal/uefa-a-fifa-blokovanim-superligy-porusily-evropske-pravo-rozhodl-soudni-dvur-eu/658405bd61d8d47534654298>. [cit. 2024-03-25].

Vládní zmocněnec a poslanec Hnilička: Nikdo neví, kolik veřejných peněz do sportu teče. Online. 2019. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/milan-hnilicka-ano-sport-penize-narodni-sportovni-agentura_1903202243_mat. [cit. 2024-03-10].

VLÁDNÍM ZMOCNĚNCEM PRO SPORT SE STAL MILAN HNILIČKA. Online. 2018. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/vladnim-zmocnencem-pro-sport-se-stal-milan-hnilicka>. [cit. 2024-03-10].

Výsledky výzkumu míry popularity sportu v České republice 2020. Online. 2021. Dostupné z: https://nsa.gov.cz/wp-content/uploads/2021/01/TZ_Pruzkum-popularity-sportu.pdf. [cit. 2024-03-23].

Výsledky výzkumů: Míry popularity sportu v České republice 2020. Online. Dostupné z: https://nsa.gov.cz/wp-content/uploads/2021/01/Vyzkumy_popularita_a_fin_narocnost_sportu_2020-2.pdf. [cit. 2024-02-28].

Vzdělávání trenérů: Jak získat trenérskou licenci? Online. Trénink.com. 2012. Dostupné z: <http://trenink.com/index.php/vzdelavani-treneru/uft-publicistika-160/2487-jak-ziskat-trenerskou-licenci>. [cit. 2024-02-13].

Vzor Hráčské smlouvy ČSLH. Online. Dostupné z: https://www.ceskyhokej.cz/data/document/file/hracska_smlouva_140226.pdf. [cit. 2024-03-30].

Základní informace. Online. Český olympijský výbor. 2024. Dostupné z: <https://www.olympijskytym.cz/zakladni-informace>. [cit. 2024-02-13].

Zdravotné a sociálne odvody v roku 2024. Online. 2024. Dostupné z: <https://jaspis.sk/aktuality/zdravotne-socialne-odvody>. [cit. 2024-03-30].

Seznam použitých právních předpisů

Česká republika

Důvodová zpráva k zákonu č. 178/2019 Sb.

Důvodová zpráva k zákonu č. 49/2023 Sb.

Nářízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 178/2019 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Zákon č. 2/1969 Sb., Zákon České národní rady o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 234/2014 Sb., Zákon o státní službě, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 236/1995 Sb., Zákon o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 336/2018 Sb., Zákon o státním rozpočtu České republiky na rok 2019.

Zákon č. 433/2023 Sb., Zákon o státním rozpočtu České republiky na rok 2024.

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 449/2022 Sb., Zákon o státním rozpočtu České republiky na rok 2023.

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 49/2023 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Zákon č. 57/2022 Sb., Zákon o státním rozpočtu České republiky na rok 2022.

Zákon č. 600/2020 Sb., Zákon o státním rozpočtu České republiky na rok 2021.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon České národní rady č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon České národní rady č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

Slovenská republika

Zákon č. 288/1997 Z. z. o telesnej kultúre a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 300/2008 Z. z. o organizácii a podpore športu a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon č. 311/2001 Z. z. zákonník práce, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 366/2018 Z. z., ktorým sa mení zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 6/2020 Z.z., ZÁKON z 3. decembra 2019, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

Evropská unie

Smlouva o Evropské unii.

Smlouva o fungování Evropské unie.

Seznam použité judikatury

Rozsudek SDEU ze dne 12. prosince 1974 ve věci Walrave a Koch (C-36/74).

Rozsudek SDEU ze dne 14. července 1976 ve věci Donà v. Mantero (C-13/76).

Rozsudek SDEU ze dne 15. prosince 1995 ve věci Bosman (C-415/93).

Rozsudek SDEU ze dne 13. května 2000 ve věci Lehtonen (C-176/96).

Rozsudek SDEU ze dne 8. května 2003 ve věci Kolpak (C-438/00).

Rozsudek SDEU ze dne 16. března 2010 ve věci Bernard (C-325/08).

Rozsudek NSS ČR sp. zn. 8 Afs 56/2010 ze dne 21. září 2011.

Rozsudek NSS ČR sp. zn. 2 Afs 16/2011 ze dne 29. listopadu 2011.

Rozsudek NSS ČR sp. zn. 6 Ads 46/2013 ze dne 13. února 2014.

Rozsudek NSS ČR sp. zn. 6 Afs 278/2016 ze dne 13. července 2017.

Rozsudek NSS ČR sp. zn. 9 Afs 166/2017 ze dne 3. srpna 2017.

Rozsudek SDEU ze dne 21. prosince 2023 ve věci European Superleague Company SL v. FIFA a UEFA (C-333/21).

Seznam ostatních zdrojů

DUŠEK, Šimon. Pracovněprávní problematika v oblasti profesionálního sportu. Diplomová práce, vedoucí Tomšej, Jakub. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra pracovního práva a práva sociálního zabezpečení, 2021.

Název práce: Sport a pracovní právo

Abstrakt

Předmětem této práce je zpracovat analýzu právní úpravy v České republice v oblasti sportu a zhodnotit její stav. V České republice stále dochází k tomu, že právní postavení profesionálních sportovců se odlišuje od praxe uplatňované ve většině ostatních zemí Evropské unie. V České republice jsou profesionální sportovci v kolektivních sportech stále v postavení samostatně výdělečných osob, ačkoliv je těmto sportovcům napříč Evropou garantováno postavení zaměstnanců.

První kapitola se zabývá vymezením základních pojmů, které souvisí se sportovním odvětvím. Mezi tyto pojmy patří především vymezení samotného pojmu sport a jeho možné členění. Druhá kapitola představuje subjekty, které se v rámci sportovního sektoru vyskytují. Jedná se zejména o sportovní organizace, které fungují v tzv. pyramidové struktuře. Dále se jedná o sportovní kluby, trenéry a agenty. Třetí kapitola se zabývá Národní sportovní agenturou, důvody jejího vzniku, její právní úpravou a orgány. Autor popisuje vývoj agentury za posledních téměř 5 let a kriticky hodnotí její činnost. Čtvrtá kapitola se zabývá funkcí Evropské unie ve vztahu k regulaci sportovního odvětví. Dále autor představuje recentní rozsudek Soudního dvora Evropské unie ohledně právního postavení nadnárodních organizací FIFA a UEFA ve vztahu k právu Evropské unie. Pátá kapitola se věnuje postavení profesionálního sportovce na trhu práce. Zejména rozebírá postavení profesionálního sportovce jako osoby samostatně výdělečně činné, zkoumá a hodnotí, zda profesionální sportovci v kolektivních a individuálních sportech naplňují znaky živnosti. Zkoumá rozdíl mezi osobou provozující živnost a osobou vykonávající nezávislé povolání především z hlediska daňového. Dále se zabývá postavením profesionálního sportovce jako zaměstnance. Uvádí znaky závislé práce, které jsou uvedeny v zákoně s přihlédnutím k judikatorně dovozeným a opět zkoumá a hodnotí, zdali tyto znaky a podmínky výkonu závislé práce naplňují sportovci vykonávající kolektivní sporty. Nakonec tyto instituty navzájem porovnává a uvádí výhody a nevýhody, které z těchto institutů plynou, jak pro sportovce, tak i pro sportovní organizace, které je „zaměstnávají.“ Současně k této problematice zaujímá vlastní kritický postoj.

klíčová slova: Sport, pracovní právo, sportovec, zákon o podpoře sportu, závislá práce

Title of the thesis: Sport and labour law

Abstract

The subject of this thesis is to analyse the legal regulation in the Czech Republic in the field of sport and to evaluate its status. In the Czech Republic, the legal status of professional athletes still differs from the practice applied in most other European Union countries. In the Czech Republic, professional athletes in team sports are still in the position of self-employed persons, although these athletes are guaranteed the status of employees across Europe.

The first chapter deals with the definition of basic concepts related to the sports sector. These concepts include in particular the definition of the term sport itself and its possible subdivisions. The second chapter introduces the entities that occur within the sports sector. These are mainly sports organisations that operate in a so-called pyramid structure. It also includes sports clubs, coaches and agents. The third chapter deals with the National Sports Agency, the reasons for its creation, its legislation and its institutions. The author describes the development of the Agency over the last almost 5 years and critically evaluates its activities. The fourth chapter deals with the function of the European Union in relation to the regulation of the sports sector. Furthermore, the author presents a recent judgment of the Court of Justice of the European Union regarding the legal status of the supranational organisations FIFA and UEFA in relation to European Union law. The fifth chapter deals with the position of the professional sportsman in the labour market. In particular, it analyses the status of the professional athlete as a self-employed person, examines and assesses whether professional athletes in team and individual sports fulfil the characteristics of a self-employed trade. It examines the difference between a person operating a trade and a person exercising an independent profession, primarily from a tax perspective. It also examines the status of a professional sportsperson as an employee. It sets out the characteristics of dependent employment as set out in the law, taking into account the case law and again examines and assesses whether these characteristics and conditions of dependent employment are fulfilled by athletes playing team sports. Finally, it compares these institutes with each other and indicates the advantages and disadvantages that arise from these institutes, both for the athletes and for the sports organizations that "employ" them. At the same time, he takes his own critical stance on the issue.

key words: Sport, labour law, athlete, Sports Promotion Act, dependent work